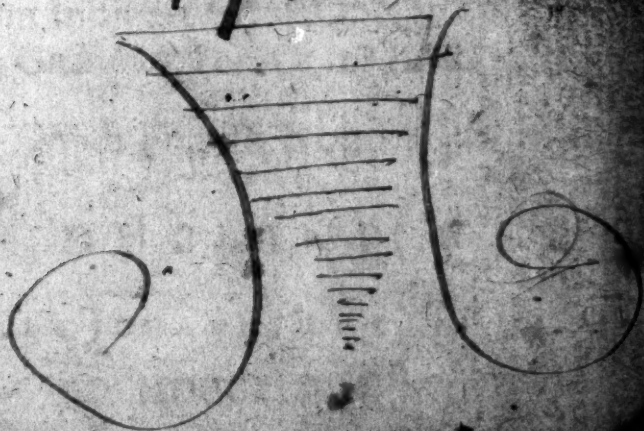

Robt Lewis
March 181

Robert

Lewis 1763
his Book
1763

10605.aa.37

h. Nepos (C.)
CORNELII
NEPOTIS
EXCELLENTIUM
IMPERATORUM
VITÆ.

Cum Editionibus accuratissimis,
Præsertim OXONIENSI, Fide-
liter comparatæ.

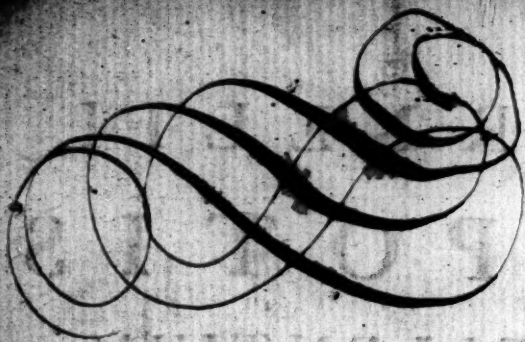
Una cum Indice et CHRONOLOGIA
Imp. GRÆCIÆ Per OLYMPIADAS.

With English NOTES.

DUBLINII:

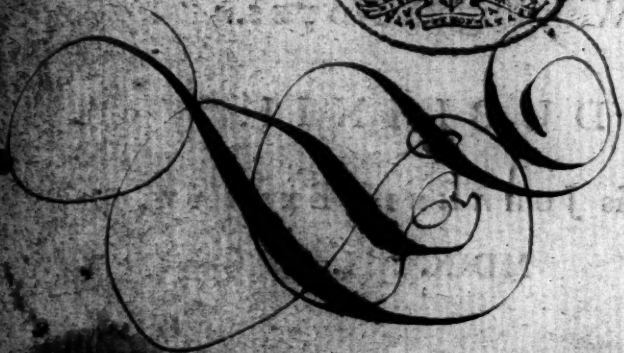
Impensis JOHANNIS EXSHAW.

MDCCLII.

ERRATA.

P. 7. for CONELII r. CORNELII. P. 92. l. 10. for Cuus
r. Cujus. P. 105. l. ult. for unmi r. summi. P. 106. l. 22. for
in temperantia r. intemperantia. P. 122. l. 24. for oppugnarun
r. oppugnarunt. P. 134. l. 28. for tanisque r. tantisque. P. 142.
l. 3, 11, & 15. for Sulla r. Sylla. P. 148. l. 6. dele the Point
after illud. P. 158. l. 26. for Sulla r. Sylla.

CHRONOLOGIA IMPP. GRAEGIAE APUD

CORNELIUM NEPOTEM,

PER OLYMPIADAS.

Ex Herodoto, Thucydide, Xenophonte, ac potissimum Diodoro.

OLYMPIAS LXXII.

annus putatur U. C. 261. M. 3480.

An. 3. Miltiades Cimonis filius, Atheniensium dux, Darium vicit, una cum Aristide, qui Justus cognominatus est.

Eodem anno, pugna Marathonica Darius Persarum rex profligatur. Herodot. Thucyd. Dionys. Gall. et Nepos in Miltiad.

OLYMP. LXXIII.

3. Xerxes Dario Hytaspis F. mortuo succedit.

OLYMP. LXXIV.

2. Aristides Ostracismo urbe pellitur ab ingratis civibus. Diod. l. xi. Plut. et Nepos.

4. Themistocles oraculum interpretatur de muris ligneis.

OLYMP. LXXV.

1. Bellum Persicum Xerxis in Graciam. Athenae incensae.

Aristides, ante tempus, ab exilio revocatur. Plut.

Pugna ad Thermopylas duce Leonida, qua 300 Spartani caesi.

Pugna Atheniensium, ac Persarum infelix.

2. Aristides Atheniens. et Pausanias Lacedæmon, cum Mardonio pugnant.

Xerxes ad Salaminem victus fugatusque. Plut. Herod. Diod. alii.

Pugna ad Plataeas, duce Persarum Mardonio occiso, et altera, eodem die, ad Mycalem.

3. Athenienses consilio Themistoclis muros instaurant, repugnantibus Spartanis. Diod. lib. xi.

4. Eiusdem suasu Piræi portus Athenis absolvitur. Diod. ibid.

Pausaniæ Lacedæmoniorum ducis proditio detecta, necatur fame, in templo Minervæ. Plutarch. Nepos.

Aristidis æquitate, Græcor. Imp. ad Athenienses deferitur, et societatem ineunt.

Eiusdem operâ ærarium Græciæ in Delo constituitur.

OLYMP. LXXVI.

1. Lacedæmonii maris imperium affectant. Diod.

OLYMP. LXXVII.

2. Themistocles Ostracismo pulsus, ad Xerxem fugit, et exul moritur.

3. Cimon Atheniensium dux, vincit Persas prælio navali ac terrestri, eodem die.

Bellum in Persas I. ad Eurymedontem fluv. Diodor. et Polyæn.

OLYMP. LXXVIII.

4. Xerxes Persarum rex ab Artabano trucidatur. succedit Artaxerxes. Diodor. lib. xi. Ctesias. Nepos de regibus.

OLYMP. LXXIX.

1. Thasii ab Atheniensibus deficiunt, a Cimone victi. Thucyd. Nepos.

2. Bellum in Persas II.

OLYMP. LXXX.

1. Bellum Corinthium excitatum a Megarensibus.

OLYMP.

OLYMP. LXXXI.

3. Atheniensium cum Lacedæmoniis, per Cimonem, fœdus quinquennale, Diod. lib. xi.

OLYMP. LXXXII.

3. Cimon Persas in Cypro vincit, et maris imperio potitur. Diod. Plut. Thucyd. l. i. et Nep.

Bellum in Persas III. ab Atheniensibus motum.

4. Cimon in Cypro moritur. Diod. Plut. Thucyd. l. i. et Nepos.

Persæ a Cimone Atheniens. duce victi, pacem cum Atheniensibus componunt.

OLYMP. LXXXIII.

1. Bellum Lacedæmonium III. gestum a Lacedæmoniis cum Megarensibus. Diod. lib. xiii.
2. Athenienses ad Coroneam victi a Bœotis. Diod.
3. Bellum Euboicum duce Pericle cum Eubœensibus gestum. Diodor. ibid.

OLYMP. LXXXIV.

1. Bellum Samium, quo Samii in potestatem Atheniensium veniunt, Pericle duce. Diod. lib. iiii.

OLYMP. LXXXV.

1. Bellum Byzantium, quo Byzantii subacti. Diod. lib. xiii.
2. Bellum Corinthium et Corcyræum. Diod.
4. Corinthiorum et Corcyræorum ad bellum apparatus. Diod.

OLYMP. LXXXVI.

1. Corcyræi vincunt Corinthios, auxilio Atheniensium. Diod.

OLYMP. LXXXVII.

2. Bellum Peloponnesiacum incipit. Diod. lib. xiii.

OLYMP. LXXXVIII.

2. Athenienses, duce Chabria et Lachete, prospere ad Syracusas pugnant. Diod.

4. Artaxerxi Reg. Persarum mortuo succedit Xerxes. Diod.

OLYMP. LXXXIX.

1. Xerxes Persarum rex moritur.

OLYMP. XC.

4. Alcibiades instaurat Rempubl. Argivorum. Diod.

OLYMP. XCI.

1. Alcibiades, Nicias ac Lamachus, duces Athen. ad bellum cum Syracusanis gerendum missi. Diodor. lib. xiii.

2. Alcibiadis, quod contra Remp. conjurasset, postulatio. Diodor. Nepos. alique.

Pugna ducum Atheniensium cum Syracusanis. Diodor. lib. xiii.

Bellum Decelicum.

Decelia munitur a Spartanis, Alcibiadis jussu, contra Athenienses.

OLYMP. XCII.

1. Alcibiades exul, agit cum Atheniensibus, ut restituantur in patriam. Diod. ibid.

2. Alcibiades ab Atheniensibus revocatur. idem Diod.

Athenienses duce Thrasylo et Thrasybulo, navali prælio Lacedæmonios, ducemque Mindarum vincunt.

3. Conon sedat Corcyrae seditionem. Diod.

Athenienses iisdem ducibus, Lacedæmon. vincunt navali prælio ad Cyzicum, duce eorum Mindaro occiso. Diod. ibid.

4. Alcibiades et Thrasybulus in Thracia prospere pugnant. Diodor. ibid.

OLYMP. XCIII.

1. Alcibiades Athenas reversus, fit summus Imp. et brevi exulat. Diod. ibid.

Atheniensium ad Andrum cum Lacedæmoniis pugna, ducibus Alcibiade, Adimanto, et Thrasybulo. Diod.

Athe-

Athénienſes, Conone duce, male pugnant cum Callicratide ad Methymnam, et altera pugna ad Mytilenem. Diod. ibid.

4. Conon ad Evagoram Cypri regem fugit. Diod.
Athenienſes a Lacedæmoniis, ad Ægos Potamos, a Lyſandro debellati. Diod. lib. xi. Nepos in Conone.

OLYMP. XCIV.

1. Alcibiades opprimitur. Diodor. Plutarch. Nepos.
4. Thraſybulus, devictis tyrannis, Athenienſibus libertatem reſtituit. Diod.

OLYMP. XCV.

2. Conon Athenienſ. exul Perſiæ claſſi præfectus, adverſus Lacedæmonios. Diod. lib. xiv.

OLYMP. XCVI.

1. Ageſilai cum Perſis, in Aſia bellum. Diod.
Lyſander dux Lacedæmon. ad Haliartum interfectus. Diod.

2. Conon vincit Periarcho Lacedæmon. claſſis præfectum, ad Cnidum. Diod.

Bellum Sociale Lacedæmonium.

Lacedæmonii a Conone victi, poſt ad Coroneam, duce Ageſilao proſpere pugnant. Diod.

3. Conon muros Athenienſ. ope Thebanorum reſtituit.

Iphicrates ad Lechæum cum Ageſilao pugnat. Diod.

Belli Corinthiaci initium. Diod.

4. Iphicrates ad Corinthum feliciter pugnat. Diod. et Nepos.

Deponit imperium, et Chabrias ſuccedit.

OLYMP. XCVII.

1. Thraſybulus cum claſſe miſſus in Thraciam et Lebum. Diod.

2. Ageſilaus Rex Lacedæmonior. agrum Corinthium populatur.

3. Thra-

3. Thraſybulus ab Aſpendiis necatus. Diod.
OLYMP. XCIX.

1. Lacedæmonii arcem Thebarum Cadmeam occupant. Diodor. Ariſtid. Polyb.

Bellum Laconicum, Bœoticum. Diod. lib. xv. Ariſt. Iſocr. in Panegyrico.

OLYMP. C.

2. Thebani exules ope Athenienſ. Cadmeam recipiunt. Diod. Xenoph. alii.

Bellum Lacedæmon. I.

4. Ageſilai in Bœotiam expeditio. Chabriæ victoria de Spartanis.

Iphicrates ab Athenienſ. auxilio Regi Perſarum Artaxerxi mittitur.

OLYMP. CI.

1. Timotheus Lacedæmonios ad Leucadem ſuperat. Diod. l. xv. Xenoph. l. v.

Chabriæ interfecto ſuccedit Iphicrates. Diod. ibid.

3. Timotheus Corcyræis contra Lacedæmon. ſubſidio mittitur.

Item Iphicrates. Diod. Xenoph. Nepos. Frontinus.

Bellum Lacedæmonium II. inter Athenienſes, et Lacedæmonios. Diod. et Xenoph.

Iphicrates exercitui conductitio præfectus, adverſus Ægyptios proficiſcitur. Diodor. et aliter paulò Nepos.

Pharnabazus cum Iphicrate adverſus Ægyptios profectus.

OLYMP. CII.

2. Epaminondas Spartanos ad Leuctra proſligat. Bœoticum bellum.

Pugna Leuctrica Spartan. cum Thebanis. Diod. et alii.

4. Epaminondas Laconiam invadit, Spartam capit, Meſſenem reſtituit. Diod. et alii.

Bellum Laconicum Arcadic. Lacedæmoniorum cum Arcadibus.

Iphi-

Iphicrates Lacedæmoniis adversus Arcadas auxilio mittitur.

Bœoti duce Epaminonda in Peloponnesum ingressi, et a Chabria Atheniens. duce repulsi. Diod. Xenoph.

Pelopidas et Epaminondas Arcadibus auxilio a Thebanis mittuntur. Diod. Plut. in Pelopid. Justin. l. vii. Nep. in Pelop. alii.

OLYMP. CIII.

1. Pelopidas ab Alexandro Pheræo in vincula conjicitur. Diod. Plutarch. Nepos. Pausan. in Bœot.

Thebanor. cum Arcadib. bellum.

Dionysius Syracusarum Tyrannus moritur. Nepos de Regibus. Eusebius in Chron. alii.

2. Pelopidas liberatur.

4. Bellum Arcadum et Eleorum. Diod. lib.

xv. Xenoph. Justin. Frontin.

OLYMP. CIV.

1. Pelopidas prælio adversus Alexandrum Pheræum, cadit. Plut. Nepos. Diodor.

Thebani, Epaminonda perorante, de maritimo imperio comparando cogitant.

Timotheus in Thraciam profectus, Potidæam, et Toronem occupat. Diod. lib. xv.

Cum Olynthiis bellum gerit. Nepos in vita. Demosthen. Olynth.

2. Epaminondas Spartam iterum tentat. Lacedæmonios ad Mantineam vincit, ibidemque interficitur. Diod. et alii passim.

Pugna Mantinensis duce Epaminonda.

3. Agefilas et Chabrias a Rege Persarum deficiunt. Artaxerxi Regi Persarum mortuo succedit Artaxerxes Ochus.

Agefilai interitus. Xenoph. Plutarch. Diod.

Nepos in Agefilao.

OLYMP. CV.

3. Chabrias et Chares adversus Atheniensem socios

cios Chios, Rhodios, Coos, et Byzantios, missi, in prælio Chabrias occubuit. Diod. lib. xvi. et Nepos in Chabria.

Bellum sociale Atheniensium.

Dionis fuga et præparatio ad bellum cum Dionysio. Diod. ibid. Ælian. lib. xii. Variar. Histor. Cap. 44. in vita.

4. Dionis felix cum Dionysio bellum. Diod. Nepos in vita.

Alexandri Pheræi interitus. Diod. Plutarch. et alii.

OLYMP. CVI.

1. Iphicrates et Timotheus ab Atheniensibus multantur.

Athenienses cum Sociis acriter pugnant, ducibus Charete, Iphicrate et Timotheo. Diod. Nepos in Timotheo.

Dion Syracusas in libertatem vindicat. Diod. lib. xvi.

2. Dion moritur, annos natus circiter LV. Euseb. in Chron. ubi vitiose Dionysius pro Dione legebatur.

4. Chares Sestum capit. Diod.

Philippus oculum, in expugnatione Methones, amittit. vid. Vitas comparatas.

OLYMP. CVII.

2. Phocion Athen. Persarum dux contra Cyprios. Diod. l. xvi.

OLYMP. CVIII.

3. Iphicrates Athen. dux, Dionysii Siculi naves, auro donisque Apollini Delphico consecrandis, onustas, intercipit. Diod.

4. Timoleontis in Siciliam expeditio.

Hicetas Princeps Syracusarum, a Timoleonte superatus.

Syracusas in libertatem restituere conatur. Diod. Nepos. Plut.

OLYMP. CIX.

1. Timoleon, pulsus Pœnis, Syracusis potitur.

2. Remp-

2. Rempubl. Syracus. instaurat.
3. Contra Siculos rem feliciter gerit. Diod. Nepos in Timol.
4. Phocion Athen. dux, Clitarchum Tyrann. Eretriae a Philippo constitutum, profligat. Diod. l. xvi.

OLYMP. CX.

1. Timoleon Carthaginiensium exercitum ad Crimesium superat. Plut. Nepos. Diod. Polyæn. l. vi.
2. Timoleon Carthaginiensibus pacem petentibus concedit. Diod.
3. Pugna ad Chæroneam, qua Philippus Athenienses vicit. Diod. Dionys. ad Amnæum. Pausan. in Attic. et alii
4. Timoleon moritur. Nepos. Plut.

OLYMP. CXI.

1. Philippus rex, a Pausania satellite occiditur. Diod. l. xvi. Arrian. et alii.
3. Alexander M. Philippo patri succedit.

OLYMP. CXIII.

3. Hephæstionis mors. Nep. in Eumene. Ælian. l. xii. c. 7. et alii.

OLYMP. CXIV.

1. Alexander Babylone moritur, vel veneno, vel intemperantia.
2. Antipater et Craterus Æoliam oppugnant.

OLYMP. CXV.

2. Eumenes fit regum tutor. Phocion ad Antipatrum proficisci recusat.
3. Argyraspidum phalanx Eumeni adjuncta, frustra ab Antigono et Ptolemæo sollicitatur.
4. Eumenes adversus Antigonom bellum gerit, et Satrapæ Orientis se conjungunt.

OLYMP. CXVI.

1. Eumenis cum Antigono anceps prælium. Ab Antigono capitur et occiditur Diod. Nepos.

NOMINA

NOMINA IMPP.

quorum VITAS Corn. Nep. descripsit.

I.	MILTIADES,	Pag.	8
II.	THEMISTOCLES,		16
III.	ARISTIDES,		25
IV.	PAUSANIAS,		27
V.	CIMON,		33
VI.	LYSANDER,		36
VII.	ALCIBIADES,		40
VIII.	THRASYBULUS,		50
IX.	CONON,		53
X.	DION,		57
XI.	IPHICRATES,		63
XII.	CHABRIAS,		65
XIII.	TIMOTHEUS,		68
XIV.	DATAMES,		71
XV.	EPAMINONDAS,		80
XVI.	PELOPIDAS,		88
XVII.	AGESILAUS,		92
XVIII.	EUMENES,		100
XIX.	PHOCION,		112
XX.	TIMOLEON,		115
XXI.	HAMILCAR,		121
XXII.	HANNIBAL,		124
XXIII.	M. PORCIUS CATO,		135
XXIV.	T. POMP. ATTICUS.		139

GER. JOANNES VOSSIUS,

DE

CORNELIO NEPOTE.

Cornelius Nepos & ante Cæsaris dictaturam, & eo dictatore, & postea vixit. Hieronymus in Chronico Eusebiano refert illum ad annum Augusti quartum. Nec cuiquam repugnem, colligenti inde, tum demum divulgare, ea cœpisse opera, quibus maxime inclaruit. Padi erat accola, teste Plinio lib. iii. cap. xviii. unde Catullo epigrammate primo, *Italus*; Ausonio autem epist. xxiv. Gallus vocatur. Nempe quia Italia Transpadana diceretur Gallia Togata. De urbe patria quicquam se habere comperti, negat Elias Vinetus, in *Auson. Idyll. vii.* At Veronensem fuisse, in *Leandri Alberti Italia* lego: uti & in *Cosmographia* optimi atque amicissimi quondam viri, *Pauli Merulæ.* Imo, ex *Veronensium* historicorum syllabo (quem doctissimus amplissimusque *Alexander Becellus, Veronensis urbis Cancellarius, fecit, ac illustrissimus Comes, Fernandus Negarola, vir ut genere, ita literarum studio nobilissimus, cum v. cl. Laurentio Pignotio, atque is mecum, communicavit*) intelligo, natum fuisse Nepotem in *Hostilia*; qui *Veronensium* vicus est, *Tacito, Plinio, Casiodoro, & Antonino* in *Itinerario* memoratus, hodieque ecclesiasticæ *Veronensium* jurisdictioni subditus. Historicus hic *Ciceronis* amicus familiaris à *Gellio* vocatur, lib. xv. cap. xxviii. Chronica scripsisse, testis est idem *Gellius, lib. xxvi. cap. xxi.* In his pro triplici tempore, αὐτῷ, μὲν, καὶ ἵστορικῶ, (de quibus ex *Varrone, &*

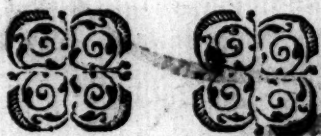
aliis, libro de arte historica diximus) tres videtur scripsisse libros; ac singulis unius temporis narrationem esse complexus. Sane tres libros fecisse Nepotem, quibus omne ævum comprehenderit, liquido testatur Catullus initio Hendecasyllaborum. Nec historicum tempus ab eo solum esse tractatum, indicio est illud Aufonii: Apologos Titiāni, & Nepotis Chronica, quasi alios apologos (nam & ipsa instar fabularum sunt) ad nobilitatem tuam misi. Item ex eo, quod Tertullianus in Apologetico adversus gentes (ubi eum inter antiquitatum commentatores disertim reponit) dicit, haud aliud Saturnum, quàm hominem, promulgasse. Quod etiam Lactantius tradit, lib. i. cap. xiii. Reliquit præterea libros illustrium virorum, quorum, Gellius meminit, lib. xi. cap. viii. & Servius in i. Æn. Eorum librum i. xv. & xvi. citat Charisius. Ex his habemus viginti duos exterarum gentium imperatores. Cæteris libris egisse de Romanis hæc ejus verba ostendunt in extrema Hannibalis vita: Sed nos tempus est hujus libri facere finem, & Romanorum explicare imperatores; quo facilius, collatis utrorumque factis, qui viri præferendi sint, possit judicari. Operis ejus genuina inscriptio patet ex ultimis hisce præfationis verbis: Quare ad propositum veniamus, & in hoc exponemus libro Vitas Excellentium Imperatorum Præter Imperatores seorsim exarasse librum de regibus, argumento hæc erunt, quæ Timoleontis vitæ subdit: Hi fere fuere Græciæ gentis duces, qui memoriâ digni videantur, præter reges; namque eos attingere noluimus, quod omnium res gestæ separatim sunt relatæ: neque tamen hi admodum sunt multi. Externi imperatores, quos habemus, Æmilii esse Probi, à multis creduntur. Qui error inde provenit, quod librario id fuerit nomen, qui vitas eas partim suâ, partim patris & matris manu scriptas, Theodosio obtulit. Hoc ita esse, ostendunt versiculi, qui vitis istis præmitti in MSS. solent.

Ac nec *Æmiliū*, nec *Theodosiani ævi* quenquam, eorum esse librorum auctorem, abunde arguit pura & Romana dictio. Opinetur aliquis, ut *Trogus ab Iustino*, ita ab *Æmio*, qui sub *Theodosio* vixit, in compendium esse redactum *Nepotem*: sed aliud suadet operis concinnitas, & illa præfandi ratio, quæ est in *Epaminondæ* vita, ac in *Pelopida* imprimis, ubi brevitatem justam pollicetur. Attamen sententia hæc, licet erronea, minus periculi habeat, dummodo extra controversiam maneat *Æmiliū* omnia de purissimis *Nepotis* fontibus hausisse. Sane *Tulliani* esse ævi scriptorem, neque alium quam *Nepotem*; tum veterum aliquot librorum indicio cognoscitur; tum etiam, quod ad *Pomponium Atticum* (cujus idem rogatu de vita *Catonis* librum fecit) vitæ istæ scribantur: utcumque id in quarto miscellaneorum suorum neget *Hieronymus*, *Magius*; qui ipsâ *Nepotis* præfatione satis refellitur. Accedit & altera ratio. Nam his in libris ea legere est, quæ opus hoc scriptum esse clamant, quo tempore *Pompeius*, & *Cæsar*, plus poterant, quam libera in rep. expediret. Ea *Lambinus* loca congeffit, ut nihil attineat illa hîc reponere. Nec libris istis de viris illustribus solum persecutus est excellentes imperatores: sed etiam commentationibus claros, quod argumentum signat *B. Hieronymus*, præfatione de scriptoribus Ecclesiasticis, ubi *Nepotem* inter eos refert, quorum exemplo acturus sit de iis, qui scribendo claruerunt. Egit autem *Nepos*, tum de Græcis auctoribus; tum de Latinis. De Græcis, colligo inde, quod in *Dionii* vita dicat, librum se fecisse de illustribus historicis: in quo inter alia tractavit de *Philisto* historico. De Latinis, argumenta sunt plurima. Nam de *Terentio* egisse, ex *Suetonio* scimus in *Terentii* vita, *Dignato* perperam tributa. Adhæc primum de vita *Ciceronis* librum *Gellius* citat lib. xv. cap. xxviii. Eoque ex opere fragmentum *Hieronymus* adfert epist. ad *Pammachium*. Imo verisimile est, inde esse, tum vitam *T. Pomponii*

Attici, quæ exstat, tum vitam Catonis, quam istis claudit verbis: Hujus de vita, & moribus, plura in eo libro persecuti sumus, quem separatim de eo fecimus, rogatu Titi Pomponii Attici. Quare studiosos Catonis ad illud volumen relegamus: Apertè indicat, eò nunc de Catone brevius se agere, quia separatim de eodem scripserit. Ergo vita illa Catonis, quam paucis, perstrictam habemus, majoris pars est voluminis, in quo Romanorum complurium vitæ continerentur. Et sane in antiquissimo codice Oberti Gifanii ante vitam Attici legebantur hæc verba: Ex libro Cornelii Nepotis de Latinis historicis. Reliquit etiam exemplorum libros, quos citant Gellius, lib. vii. cap. xviii. & Charisius, lib. i. Alia quoque ejusdem laudant veteres, sed non item quæ ad historiam pertineant. Nam ex epistola ejus ad Ciceronem quædam Lactantius adfert lib. iii. instit. divin. cap. xv. Quemadmodum & Ciceronis ad Nepotem epistolæ meminit Tranquillus in Julio, cap. lv. Ammianus Marcellinus initio libri xxv. ac Priscianus lib. viii. Imo & secundum Ciceronis epistolarum librum ad Nepotem Macrobius citat lib. ii. Saturn. cap. i. Quod si quis fragmenta omnia Nepotis desideret, longè iis colligendis priorum vicit industriam Andreas Schottus. Hermolaus Barbarus, castigationibus in Plinii lib. xv. cap. xxix. censet libellum de viris illustribus, qui Plinio tribui solet, Cornelii Nepotis esse, haud Plinii, atque id veteribus codd. adstrui posse, asseverat. Etiam Jani hæc Parrhasii sententia fuit. Utrius sit, dubitari ait Venetus, nec ea de re statuere quicquam ausus est. Imo aliqui, aut Suetonium, aut Tacitum, esse auctorem putârunt: ut indicat Gyraldus dialogismo xxvi. Sed omnino sunt Sexti Aurelii Victoris; ut satis nunc constat ex editione Andreæ Schotti. Non dubito interim, quin pleraque ex Nepote Victor desumerit. Nam quòd Ludovicus Vives, lib. v. De tradendis disciplinis, Nepotem ait de Græcis solum ducibus scripsisse: id satis refellitur

refellitur verbis Nepotis antea adductis. Vir doctissimus, Jo. Maria Catanæus, commentario in Plinii librum iv. epist. xxviii. quæ ad Severum scripta est, etiam Daretem Phrygium à Nepote translatum arbitratur. Nempe decepit eum vulgaris ἐπιγραφή. Attamen & hic aqua hæret Vineto, notis in Aufon. Idyll. vii. Negat esse, qui certi aliquid de translatione hac, ausit affirmare. Atqui omnes, quibus ullum in hisce literis judicium est, satis vident, nec Daretem illum esse genuinum: nec dictionem ejus Augustæam sapere ætatem; sed recentiore multo. Nepotem autem Cæs. Augusti obiisse ævo, Plinius testatur, lib. ix. cap. xxxix. Atque hoc fortasse impulit Genebrardum, ut putaret, eum nato jam Christo supersitem fuisse: qui & Jacobum Gualterium, cum primum ~~librum~~ ederet Chronographicas, in eam sententiam pertraxit. Sed Nepotem eò usque ætatem prorogasse, nemo temere dixerit, qui tanti eum in literis nominis jam Tullii, Attici, Catulli temporibus, fuisse cogitavit.

Off. *ewer's Book*
 a. n. a. w. o. n. December 3rd Anno Domini or the
 Year of our Lord 1760.

*****

C O N E L I I N E P O T I S

Excellentium Imperatorum

V I T Æ,

A D

T. P O M P O N I U M A T T I C U M.

Auctoris Præfatio.

NON dubito fore plerosque, *Attice*, qui hoc genus scripturæ, leve, & non satis dignum summorum virorum personis judicent; cum relatum legent, quis musicam docuerit Epaminondam; aut in ejus virtutibus commemorari, saltasse eum commodè, scienterque tibiis cantasse. Sed hi erunt ferè, qui expertes literarum Græcarum, nihil rectum, nisi quod ipsorum moribus conveniat, putabunt. Hi, si didicerint, non eadem omnibus esse honesta atque turpia, sed omnia majorum institutis judicari; non admirabuntur, nos, in Graiorum virtutibus, exponendis, mores eorum secutos. Neque enim Cimoni fuit turpe Atheniensium summo viro, sororem germanam

• The Substantive Noun *negotia* (Affairs or Things) may be supplied to these and some other Adjectives, such as *multa*, *pleraque*, &c. frequently occurring through the Book.

habere

habere in matrimonio; quippe cùm cives ejus eodem uterentur instituto: at id quidem nostris moribus nefas habetur. Laudi in Græcia ducitur adolescentulis, quamplurimos habere amatores. Nulla Lacedæmoni tam est nobilis vidua, quæ non ad scenam eat mercede conducta. Magnis in laudibus totâ ferè fuit Græciâ, victorem Olympiæ citari; in scenam verò prodire, & populo esse spectaculo, nemini in eisdem gentibus fuit turpitudini: quæ omnia apud nos partim infamia, partim humilia, atque ab honestate remota, ponuntur. Contra ea, pleraque nostris moribus sunt decora, quæ apud illos turpia putantur. Quem enim Romanorum pudet uxorem ducere in convivium? aut cujus mater-familias non primum locum tenet ædium, atque in celebritate versatur? Quod multo fit aliter in Græcia: nam neque in convivium adhibetur, nisi propinquorum; neque sedet, nisi in interiore parte ædium, quæ γυναικωνίτις (*gynæconitis*) appellatur; quò nemo accedit, nisi propinquâ cognatione conjunctus. Sed plura persequi tum magnitudo voluminis prohibet, tum festinatio, ut ea explicem, quæ exorsus sum. Quare ad propositum veniemus, & in hoc exponemus libro *vitas excellentium imperatorum*.

I.

MILTIADES, Cimonis Filius, Atheniensis.

CAP. I.

Miltiades Cimonis filius, Atheniensis, cùm & antiquitate generis, & gloriâ majorum, & sua modestiâ, unus omnium maximè floureret, eâque esset ætate, ut non jam solum de eo benè sperare, sed

sed etiam confidere cives possent fui, talem futurum, qualem cognitum judicârunt: accidit, ut Athenienses.^a Chersonesum colonos vellent mittere: Cujus generis cùm magnus numerus esset, & multi ejus demigrationis peterent societatem: ex his delecti Delphos^b deliberatum missi sunt, (qui consulerent Apollinem) quo potissimum duce uterentur. Nam tum Thraces eas regiones tenebant, cum quibus armis erat dimicandum. His consulentibus nominatim Pythia præcepit, ut Miltiadem sibi imperatorem fumerent: id si fecissent, incepta prospera futura. Hoc oraculi responso, Miltiades, cum delecta manu, classe Chersonesum profectus, quum accessisset Lemnum, & incolas ejus insulæ sub potestatem redigere vellet Atheniensium, idque ut Lemnii suâ sponte facerent, postulâset; illi irridentes responderunt; Tum id se facturos, cùm ille domo navibus proficiscens, vento Aquilone venisset Lemnum: hic enim ventus à septentrionibus oriens adversum tenet Athenis proficiscentibus. Miltiades morandi tempus, non habens cursum direxit: quò tendebat, pervenitq; Chersonesum.

^a Chersonesus is a Word originally Greek, signifying the same with *peninsula* in Latin; that is, a Place almost surrounded with Water. The Chersonese here meant was a Part of Thrace, lying along the Hellespont.

^b The Word *deliberatum* being taken here in an uncommon Sense, those that follow, *viz. qui consulerent Apollinem*, seem to have been put in the Margin by some body to explain the Meaning of *deliberatum*, and thence, through the Heedlessness of some Copier of Books, to have crept into the Text; for, without this Supposition, it will be hard, I doubt, to excuse our Author from being guilty of an insipid Tautology.

CAP. II. Ibi brevi tempore barbarorum copiis disiectis, totâ regione, quam petierat, potitus, loca castellis idonea communivit: multitudinem, quam secum duxerat, in agris collocavit, crebrisque excursionibus locupletavit. Neque minùs in ea re, prudentiâ, quàm felicitate, adjutus est: nam cum virtute militum devicisset hostium exercitus, summâ æquitatè res constituit; atque ipse ibidem manere decrevit: erat enim inter eos dignitate regiâ, quamvis carebat nomine: neque id magis imperio, quàm justitiâ, consequutus. Neque eo secius Atheniensibus, à quibus erat profectus, officia præstabat. Quibus rebus fiebat, ut non minùs eorum voluntate perpetuò imperium obtineret, qui miserant; quàm illorum, cum quibus erat profectus. Chersoneso tali modo constitutâ, Lemnum revertitur, & ex pacto, postulat, ut sibi urbem tradant: Illi enim dixerant, cum vento Boreâ domo profectus, eò pervenisset, sese dedituros; se autem domum Chersonesi habere. Cares qui tum Lemnum incolebant, etsi præter opinionem res ceciderat, tamen non dicto, sed secundâ fortunâ adversariorum capti, resistere ausi non sunt, atque ex insula demigrârunt. Pari felicitate cæteras insulas, quæ Cyclades nominantur, sub Atheniensium redegit potestatem.

CAP. III. Eisdem temporibus Persarum Rex Darius, ex Asia in Europam exercitu trajecto, Scythis bellum inferre decrevit. Pontem fecit in Isthmo fluminè, quâ copias traduceret. Ejus pontis, dum ipse abesset, custodes reliquit principes, quos secum ex Ionia & Æolide duxerat: quibus singulis ipsarum urbium perpetua dederat imperia. Sic enim putavit facillimè se Græcâ linguâ loquentes, qui Asiam incolerent, sub sua retenturum potestate, si amicis suis oppida tuenda tradidisset: quibus, se oppresso, nulla spes salutis relinqueretur. In hoc fuit tum numero Miltiades, cui illa custodia crederetur.

Hic, cum crebri afferrent nuncii, malè rem gerere Darium, premique ab Scythis, Miltiades hortatus est pontis custodes, ne à fortuna datam occasionem liberandæ Græciæ dimitterent: nam si cum his copiis, quas secum transportaverat, interiisset Darius, non solum Europam fore tutam, sed etiam eos, qui Asiam incolerent Græci genere, liberos à Persarum futuros dominatione & periculo. Id. & facile effici posse: ponte enim rescisso, regem vel hostium ferro, vel inopiâ, paucis diebus interiturum. Ad hoc consilium cum plerique accederent, Histiaeus Milesius, ne res conficeretur, obstitit, dicens: non idem ipsis, qui summas imperii tenerent, expedire, & multitudini; quod Darii regno ipsorum niteretur dominatio: Quo extincto, ipsos potestate expulsos, civibus suis pœnas duros. Itaque adeò se abhorre à cæterorum consilio, ut nihil putet ipsis utilius, quàm confirmari regnum Persarum. Hujus quàm sententiam plurimi essent sequuti Miltiades non dubitans, tam multis consciis, ad regis aures consilia sua perventura, Chersonesum reliquit, ac rursus Athenas demigravit. Cujus ratio etsi non valuit, tamen magnopere est laudanda; quum amicior omnium libertati, quàm suæ fuerit dominationi.

CAP. IV. Darius autem, quum ex Europa in Asiam redisset, hortantibus amicis, ut Græciam in suam redigeret potestatem, classem quingentarum navium comparavit, eique Datim præfecit, & Artaphernem; hisque ducenta peditum millia, & decem equitum dedit: causam interserens; se hostem esse Atheniensibus quod eorum auxilio Iones Sardeis expugnassent, suaque præsidia interfecissent. Illi Præfecti regii, classe ad Eubœam appulsi, celeriter Eretriam ceperunt, omnesque ejus gentis cives abreptos, in Asiam ad regem miserunt.

Ind

Inde ad Atticam accesserunt, ac suas copias in campum Marathona deduxerunt. Is abest ab oppido circiter millia passuum decem. Hoc tumultu Athenienses tam propinquo, tamque magno permoti, auxilium nusquam, nisi à Lacedæmoniis, petiverunt; Philippidemque cursorem ejus generis, qui *hemerodromi* vocantur, Lacedæmonem miserunt, ut nunciaret, quàm celeri opus esset auxilio. Domi autem creati decem Prætores, qui exercitui præessent: in eis Miltiades. Inter quos magna fuit contentio, utrùm mœnibus se defenderent, an obviam irent hostibus, acieque decernerent. Unus Miltiades maximè nitebatur, ut primo quoque tempore castra fierent: Id si factum esset, & civibus animum accessurum, cùm viderent de eorum virtute non desperari; & hostes eâdem re fore tardiores, si animadvertent, ^a auderi adversus se tam exiguis copiis dimicare.

CAP. V. Hoc in tempore nulla civitas Atheniensibus auxilio fuit præter Plataenses: ea mille misit militum. Itaque horum adventu, decem millia armatorum completa sunt; quæ manus mirabili flagrabat pugnandi cupiditate: quo factum est, ut plus, quàm collegæ, Miltiades valuerit. Ejus enim auctoritate impulsî Athenienses, copias ex urbe eduxerunt, locoque idoneo castra fecerunt; deinde postero die, sub montis radicibus, acie è regione instructâ, novâ arte, vi summâ prælium commiserunt. ^b Namque arbores multis locis erant stratæ, hoc consilio, ut & montium tegerentur altitudine, &

^a Passivè, uti apud Vellei, 2, 56. & sic Livium dixisse notat Voss. 4. de Analog. 13.

^b The Latin Text is here very much corrupted.

arborum tractu equitatus hostium impediretur, ne multitudine clauderentur. Datis, etsi non æquum locum videbat suis, tamen fretus numero copiarum suarum, configere cupiebat; eoque magis, quòd priusquam Lacedæmonii subsidio venirent, dimicare utile arbitrabatur. Itaque in aciem, peditum centum, equitum decem millia produxit, præliumque commisit. In quo tanto plus virtute valuerunt Athenienses, ut decemplicem numerum hostium profligarent; adeoque perterruerunt, ut Persæ non castra, sed naves peterent. Quâ pugnâ nihil adhuc est nobilius. Nulla enim unquam tam exigua manus tantas opes prostravit.

CAP. VI. Cujus victoriæ, non alienum videtur, quale præmium Miltiadi sit tributum, docere; quo faciliùs intelligi possit, *eandem omnium civitatum esse naturam*. Ut enim populi nostri honores quondam fuerunt rari & tenues, ob eamque causam gloriosi; nunc autem effusi, atque obsoleti: sic olim apud Athenienses fuisse reperimus. Namque huic Miltiadi, qui Athenas, totamque Græciam liberavit, talis honos tributus est in porticu, quæ *Pæcile* vocatur, cùm pugna depingeretur Marathonia; ut in decem prætorum numero prima ejus imago poneretur, isque hortaretur milites, præliumque committeret. Idem ille populus, posteaquam majus imperium est nactus, & largitione magistratum corruptus est, trecentas statuas Demetrio Phalereo crevit.

CAP. VII. Post hoc prælium, classem septuaginta navium Athenienses eidem Miltiadi dederunt, ut insulas, quæ barbaros adjuverant, bello persequeretur: quo imperio plerasque ad officium redire coegit, nonnullas vi expugnavit. Ex his Parum insulam opibus elatam, quum oratione reconciliare non posset; copias è navibus eduxit,
C urbem

urbem operibus clausit, omnique commeatu privavit : deinde & vineis ac testudinibus constitutis, propius muros accessit. Cùm jam in eo esset, ut oppido potiretur, procul in continenti lucus, qui ex insula conspiciebatur, nescio quo casu, nocturno tempore incensus est; cujus flamina ut ab oppidanis & oppugnatoribus est visa, utrisque venit in opinionem, signum à classiariis regiis datum. Quo factum est, ut & Parii à deditone deterrerentur, & Miltiades, timens ne classis regia adventaret, incensis operibus, quæ statuerat, cum totidem navibus atque erat profectus, Athenas magna cum offensione civium suorum rediret. Accusatus ergo prodicionis, quòd, cùm Parum expugnare posset, à rege corruptus, infectis rebus, à pugna discessisset. Eo tempore æger erat vulneribus, quæ in oppugnando oppido acceperat. Itaque, quoniam ipse pro se dicere non posset, verba pro eo fecit frater ejus Tisagoras. Causâ cognitâ, capitis absolutus, pecuniâ multatus est; eaque lis quinquaginta^h talentis æstimata est, quantus in classem sumtus factus

^a *Vinea* and *testudo* were Machines made use of in Sieges to cover the Besiegers. See a more particular Account of them in Kennet's Roman Antiquities, Part. 2. Chap. 19.

^b There are different Opinions about the Value of a Talent in English Money. Mr. Kennet, in his Roman Antiquities near the End, makes the Attick Talent, the same with the Roman, to be 187 *l.* 10 *s.* Mr. Ainsworth, in his Dictionary, (see there *talentum* and *mina*) makes the Attick Talent to be 180 *l.* Mr. Clarke, in his Note upon the ninth Chapter of Alcibiades's Life, reckons it 208 *l.* yet in his Index, at *talenta quinque*, 3000 *coronati*, it

factus erat. Hanc pecuniam quòd solvere non poterat, in vincula publica coniectus est, ibique diem obiit supremum.

CAP. VIII. Hic etsi crimine Pario est accusatus, tamen alia fuit causa damnationis. Namque Athenienses, propter ¹ Pisistrati tyrannidem, quæ paucis annis antè fuerat, omnium suorum civium potentiam extimescebant. Miltiades multum in imperiis magistratibusque versatus, non videbatur posse esse privatus; præsertim cum consuetudine ad imperii cupiditatem trahi videretur. Nam Chersonesi omnes illos, quos habitarat annos, perpetuam obtinuerat dominationem, tyrannusque fuerat appellatus, sed justus: non erat enim vi consequutus, sed suorum voluntate; eamque potestatem bonitate retinuerat. Omnes autem & habentur & dicuntur tyranni, qui potestate sunt perpetuâ in ea civitate, quæ libertate usa est. Sed in Miltiade erat cum summa humanitas, tum mira comitas, ut nemo tam humilis esset, cui non ad eum aditus pateret: magna

it is found to be only 150 *l*. But Mr. Elifha Cole, and some others, seem to be more accurate in accounting for the Attick Talent, by distinguishing it into the greater and lesser Talent; the greater, according to Mr. Cole in his Dictionary, valued at 800 Crowns, and the lesser 600 Crowns.]

¹ *Tyrannis* here signifieth Usurpation; because though Pisistratus did, by seizing the Government, destroy the Liberty of his Country, and was upon that Score an execrable Villain; yet he does not appear to have been at all tyrannical in his Government. The Word *tyrannus* was at first used in a good Sense, for a King or Prince; then for an Usurper, howsoever he managed his Power when he had got it, as appears from our Author; and lastly, for a wicked barbarous Prince, though no Usurper.

auctoritas apud omnes civitates, nobile nomen, laus rei militaris maxima. Hæc populus respiciens, maluit eum innoxium plecti, quàm se diutius esse in timore.

II.

THEMISTOCLES, Neoclis, *Filius Atheniensis.*

CAP. I.

HUjus vitia ineuntis adolescentiæ magnis sunt emendata virtutibus; adeò ut anteferatur huic nemo, pauci pares putentur. Sed ab initio est ordiendum. Pater ejus Neocles generosus fuit. Is uxorem Halicarnassiam civem duxit, ex qua natus est Themistocles. Qui cum minùs esset probatus parentibus, quòd & liberiùs vivebat, & rem familiarem negligebat, á patre exhæredatus est. Quæ contumelia non fregit eum, sed erexit. Nam quum judicâset, sine summa ^b industria non posse eam exstingui, totum se dedit reipublicæ, diligentius amicis famæque serviens. Multum in judiciis privatis versabatur: sæpe in concionem populi prodibat; nulla res major sine illo gerebatur; celeriterque, quæ opus erant reperiebat, facillè eadem oratione explicabat. Neque minùs in rebus gerendis promptus, quàm excogitandis, erat; quòd & de instantibus (ut ait Thucydides) *verissimè judicabat*, & de futuris *callidissimè conjiciebat*. Quo factum est ut brevi tempore illustraretur.

^b *Industria* signifies Thoughtfulness, Contrivance, Application or Pains-taking, and is a Word that may be used either in good or bad Part.

CAP. II.

CAP. II. Primus autem gradus fuit capeffendæ reipublicæ, bello Corcyræo: ad quod gerendum Prætor à populo factus, non solum præfenti bello, fed etiam reliquo tempore ^c ferociorem reddidit civitatem. Nam cum pecunia publica, quæ ex metallis redibat, largitione magistratuum quotannis interiret; ille perfuafit populo, ut eâ pecuniâ classis centum navium ædificaretur. Quâ celeriter effectâ, primum Corcyræos fregit, deinde maritimos prædones confectando, mare tutum reddidit. In quo cum divitiis ornavit, tum peritiffimos belli navalis fecit Athenienfes. Id quantæ faluti fuerit univerfæ Græciæ, bello cognitum eft Perfico. Nam cum Xerxes & mari & terrâ bellum univerfæ inferret Europæ; cum tantis eam copiis invafit, quantas neque ante, neque pofttea habuit quifquam; hujus enim classis mille & ducentarum ^d navium longarum fuit, quam duo millia onerariarum fequebantur: terreftræ autem exercitus feptingentorum millium peditum, equitum quadringentorum millium fuerunt. Cujus de adventu cum fama in Græciam effet perlata, & maximè Athenienfes peti dicerentur, propter pugnam Marathoniam; miferunt Delphos confultum, quidnam facerent de rebus fuis. Deliberantibus Pythia refpondit, *Ut mænibus ligneis fe munirent.* Id refponfum quò valeret, cum intelligeret nemo,

^c *Ferox*, ufed in a bad, alfo in a good Part, (as here) fignifies proud, haughty, courageous, mettlesome. Dr. *Effenius*, in his Note here, will not allow it to fignify, rude, favage or cruel; but if it comes from *Fera*, a wild Beaf, it is furely a-kin to thefe Significations.

^d The Ships ufed in Sea-fights, or Men of War, were of a longer Make than the trading Veffels, and therefore called *longæ nares*.

Themistocles persuasit, consilium esse Apollinis, ut in naves se suaque conferrent : eum enim à Deo significari murum ligneum. Tali consilio probato, addunt ad superiores totidem naves triremes, suaque omnia, quæ moveri poterant, partim Salaminem partim Trœzenem asportant : arcem sacerdotibus paucisque majoribus natu, ac sacra procuranda tradunt, reliquum oppidum reliquunt.

CAP. III. Hujus consilium plerisque civitatibus displicebat, & in terra dimicari magis placebat. Itaque missi sunt delecti cum Leonida Lacedæmoniorum rege, qui Thermopylas occuparent, longiùsque barbaros progredi non paterentur. Hi vim hostium non sustinuerunt, eoque loco omnes interierunt. At Classis communis Græciæ trecentarum navium, in qua ducentæ erant Atheniensium, primùm apud Artemisium, inter Eubœam continentemque terram, cum classiariis regiis conflixit. Angustias enim Themistocles quærebat, ne multitudine circumiretur. Hic etsi pari prælio discesserant, tamen eodem loco non sunt ausi manere : quòd erat periculum, ne, si pars navium adversariorum Eubœam superâisset, ^e ancipiti premerentur periculo. Quo factum est, ut ab Artemisio discederent, & exadversum Athenas apud Salamina classem suam constituerent.

CAP. IV. At Xerxes, Thermopylis expugnatis, protinus accessit ^f Astu idque nullis defendentibus, interfectis sacerdotibus, quos in arce invenerat, incendio delevit. Cujus famâ perterriti classiarii cum

^e *Ancipiti periculo premi*, signifies, in plain English, to be attacked in Front and Rear all at once.

^f *Astu* is a Greek Word signifying a City, and emphatically that of Athens in Greek Authors ; as *urbs*, the City, denoted Rome amongst the Romans.

manere non auderent, & plurimi hortarentur, ut domos suas quisque discederent, mœnibusque se defenderent : Themistocles unus restitit, & universos esse pares aiebat, dispersos testabatur perituros: idque Eurybiadi regi Lacedæmoniorum, qui tum summæ imperii præerat, fore affirmabat. Quem quum minùs quàm vellet, moveret, noctu de servis suis, quem habuit fidelissimum, ad regem misit, ut ei nunciaret suis verbis ; adversarios ejus in fuga esse : qui si discessissent, majore cum labore, & longinquiore tempore bellum confecturum, quum singulos confectari cogeretur ; quos si statim aggrediretur, brevi universos oppressurum. Hoc eò valebat, ut ingratiis ad depugnandum omnes cogerentur. Hâc re auditâ, Barbarus nihil doli subesse credens, post ridie alienissimo sibi loco, contrâ opportunissimo hostibus, adeò angustò mari conflixit, ut ejus multitudo navium explicari non potuerit. Victus ergo est magis consilio Themistoclis, quàm armis Græciæ.

C A P. V. Hic Barbarus etsi malè rem gesserat, tamen tantas habebat reliquias copiarum, ut etiam cum his opprimere posset hostes. Interim tamen ab eodem gradu § depulsus est. Nam Themistocles verens, ne bellare perseveraret, certiorum eum fecit, id agi, ut pons, quem ille in Hellesponto fecerat, dissolveretur, ac reditu in Asiam excluderetur ; idque ei persuasit. Itaque quâ sex mensibus iter fecerat, eâdem minùs diebus triginta in Asiam reversus est ; seque à Themistocle non superatum, sed conservatum judicavit. Sic unius viri prudentiâ Græcia liberata est, Europæque succubuit Asia.

§ This is a Metaphor taken from Gladiators or Fencers, who, when obliged to quit their Stand or Ground, were said *gradu dejici*, or *gradu depelli*.

Hæc

Hæc altera victoria, quæ cum Marathonio possit comparari tropæo : nam pari modo apud Salamina, parvo numero navium, maxima post hominum memoriam classis est devicta.

CAP. VI. Magnus hoc bello Themistocles fuit, nec minor in pace. Quum enim Phalereo portu neque magno, neque bono Athenienses uterentur, hujus consilio triplex Piræei portus constitutus est; isque mœnibus circumdatus, ut ipsam urbem dignitate æquipararet, utilitate superaret. Idemque muros Atheniensium restituit præcipuo periculo suo. Namque Lacedæmonii causam idoneam nacti, propter barbarorum excursiones, quâ negarent oportere extra Peloponnesum ullam urbem haberi, ne essent loca munita, quæ hostes possiderent; Athenienses ædificantes prohibere sunt conati. Hoc longè aliò spectabat, atque videri volebant. Athenienses enim duabus victoriis, Marathoniâ & Salamiâ, tantam gloriam apud omnes gentes erant consequuti, ut intelligerent Lacedæmonii, de principatu sibi cum his certamen fore : quare eos quàm infirmissimos esse volebant. Postquam autem audierunt muros instrui, legatos Athenas miserunt, qui id fieri vetarent. His præsentibus desiêrunt, ac se de ea re legatos ad eos missuros dixerunt. Hanc legationem suscepit Themistocles, & solus primò profectus est : reliqui legati, ut tum exirent, cum satis altitudo muri exstructa videretur, præcepit; ut interim omnes sêrvi, atque liberi opus facerent, neque ulli loco parcerent, sive sacer esset, sive prophanus, sive privatus, sive publicus; & undique, quod idoneum ad muniendum putarent, congererent. Quo factum est, ut Atheniensium muri ex sacellis sepulchrisque constarent.

CAP. VII. Themistocles autem, ut Lacedæmonem venit, adire ad magistratus noluit, & dedit operam, ut quàm longissimè tempus duceret; cau-
sam

ſam interponens, ſe collegas exſpectare. Cùm Lacedæmonii quærentur, opus nihilominus fieri, eumque eâ re conari fallere, interim reliqui legati ſunt conſequuti; à quibus cùm audiſſet, non multum ſupereſſe ^h munitionis, ad ⁱ Ephoros Lacedæmoniorum acceſſit, penes quos ſummum imperium erat; atque apud eos contendit, falſa his eſſe delata: quare æquum eſſe, illos, viros bonos nobileſque mittere, quibus fides haberetur, qui rem explo-
rarent: interea ſe obſidem retinerent. Geſtus eſt ei mos, treſque legati, functi ſummis honoribus, Athenas miſſi ſunt. Cum his collegas ſuos Themiſtocles juſſit proficiſci; eiſque prædixit, ut ne priùs Lacedæmoniorum legatos dimitterent, quàm ipſe eſſet remiſſus. Hos poſtquam Athenas perveſſiſſe ratus eſt, ad magiſtratum, ſenatumque Lacedæmoniorum adiit, & apud eos liberrimè profeſſus eſt: Athenienſes ſuo conſilio, quod communi jure gentium facere

^h *Munitio* ſignifies a Fortification, alſo the Action of fortifying, and ſeems to include more in its Signification than a *Wall*; according to the Diſtinction ſome make between *murus* and *mœnia*; *murus* ſignifies properly the Stone Wall encompassing a Town, and *mœnia* the Turrets and other Pieces of Fortification added to the *murus*; and *munitio* may be a general Word comprehending them both.

ⁱ The Ephori were Lacedæmonian Magiſtrates, like in Office to the Tribunes among the Romans. The Lacedæmonians uſed to appeal from their King to the Ephori, as the Romans from their Conſuls to the Tribunes. At firſt the Ephori were choſen to be aſſiſtants to the King; but in a ſhort Time their Authority grew the greater, ſo that they could cenſure, imprifon, and even depoſe their King when they found Cauſe. Suidas ſaith, they were ordinarily five in Number and choſen yearly.

poſſent,

possent, Deos publicos, suosque patrios ac penates, quò facilius ab hoste possent defendere, muris sepsisse neque eo, quod inutile esset Græciæ, fecisse: nam illorum urbem, ut propugnaculum, oppositam esse barbaris, apud quam jam bis ^s classis regia fecisset naufragium. Lacedæmonios autem malè & injustè facere, qui id potiùs intuerentur, quod ipsorum dominationi, quàm quod universæ Græciæ utile esset. Quare, si suos legatos recipere vellent, quos Athenas miserant, se remitterent; aliter illos nunquam in patriam essent recepturi.

CAP. VIII. Hic tamen non effugit civium suorum invidiam: namque ob eundem timorem, quo damnatus erat Miltiades, testularum ^t suffragiis è civitate ejectus, Argos habitatum concessit. Hic

* This Reading of Courtinus is preferred by some of good note to that of *classẽm regiam fecisse naufragium*, which indeed seems to be too harsh.

^t The Athenians, when they became jealous of any of their great Men, as dangerous to the publick Liberty, used to banish them for ten Years. The Way of voting upon that Occasion was by writing the Person's Name upon a Shell, called in Greek *ὄστρακον*, from whence this sort of Banishment was called Ostracism. Upon such Occasions the Magistrates called the People together, and to each Man of the Assembly was given a Shell, upon which whoever consented to the Banishment was to write the Person's Name that was to be banished, and put his Shell into an Urn provided for that Purpose; then the Magistrates counted the Shells, which if they did not amount to the Number of six thousand, the Person was not to be banished; but if they made up that Number, he was banished the City for ten Years without confiscating his Goods.

quum

quum propter multas ejus virtutes magna cum dignitate viveret, Lacedæmonii legatos Athenas miserunt, qui eum absentem accusarent, quò societatem cum rege Persarum ad Græciam opprimendam fecisset. Hoc crimine absens proditoris est damnatus. Id ut audivit, quòd non satis tutum se Argis videbat, Corcyram demigravit. Ibi cùm ejus principes civitatis animadvertisset timere, ne propter se, bellum his Lacedæmonii & Athenienses indicerent, ad Admetum Molossorum regem, cum quo ei hospitium fuerat, confugit. Huc cùm venisset, & in præsentia rex abesset, quò majore religione se receptum tueretur, filiam ejus parvulam arripuit, & cum ea se in sacrarium, quod summâ colebatur ceremoniâ, conjecit : inde non prius egressus est, quàm rex eum datâ dextrâ in fidem reciperet : quam præstitit. Nam cùm ab Atheniensibus & Lacedæmoniis exposceretur publicè, supplicem non prodidit ; monuitque, ut confu-deret sibi : difficile enim esse, in tam propinquo loco tutò eum versari. Itaque Pydnam eum deduci jussit, & quod satis esset præsidii dedit. Hâc re auditâ, hic in navem omnibus ignotus ascendit ; quæ cùm tempestate maximâ Naxum ferretur, ubi tum Atheniensium erat exercitus, sensit Themistocles, si eò pervenisset, sibi esse pereundum. Hâc necessitate coactus, domino navis, qui sit, aperit, multa pollicens, si se conservâset. At ille clarissimi viri captus misericordiâ, diem noctemque procul ab insula in salo navem tenuit in ancoris, neque quenquam ex ea exire passus est : Inde Ephesum pervenit, ibique Themistoclem exponit : cui ille pro meritis gratiam postea retulit.

CAP. IX. Scio plerosque ita scripsisse, Themistoclem, Xerxe regnante, in Asiam transisse. Sed ego potissimum Thucydidi credo, quòd ætate proximus erat de his, qui illorum temporum historiam reli-

reliquerunt, & ejusdem civitatis fuit. Is autem ait, ad Artaxerxem eum venisse, atque his verbis epistolam misisse: *Themistocles veni ad te, qui plurima mala omnium Graiorum in domum tuam intuli, cum mihi necesse fuit adversus patrem tuum bellare, patriamque meam defendere. Idem multo plura bona feci, postquam in tuto ipse, & ille in periculo esse cepit. Nam cum in Asiam reverti nollet, praelio apud Salamina facto, literis eum certiores feci, id agi, ut pons, quem in Hellesponto fecerat, dissolveretur, atque ab hostibus circumiretur: quo nuntio ille periculo est liberatus. Nunc autem ad te confugi, exagitatus à cuncta Græciâ, tuam petens amicitiam: quam si ero adeptus, non minus me bonum amicum habebis, quàm fortem inimicum ille expertus est. Ea autem rogo, ut de his rebus, de quibus tecum colloqui volo, annum mihi temporis des, eoque transacto, me ad te venire patiaris.*

CAP. X. Hujus rex animi magnitudinem admirans, cupiensque talem virum sibi conciliari, veniam dedit. Ille omne illud tempus literis sermoneque Persarum dedit: quibus adeò eruditus est, ut multo commodiùs dicatur apud regem verba fecisse, quàm hi poterant, qui in Perside erant nati. Hic quum multa regi esset pollicitus, gratissimumque illud, si suis uti consiliis vellet, illum Græciam bello oppressurum; magnis muneribus ab Artaxerxe donatus in Asiam rediit, domiciliumque Magnesiæ sibi constituit. Namque hanc urbem ei rex donârat, his usus verbis, quæ ei panem præberet: (ex qua regione quinquaginta [ei] talenta quotannis redibant:) Lampsacum, unde vinum sumeret: Myuntem, ex qua opsonium haberet. Hujus ad nostram memoriam monumenta, manserunt duo: sepulchrum prope oppidum, in quo est sepultus: statua, in foro Magnesiæ. De cujus morte multis modis apud plerisque scriptum est; sed nos eundem potissimum Thucydidem

cydidem auctorem probamus, qui illum ait Magnesiæ morbo mortuum : neque negat fuisse famam, venenum suâ sponte sumxisse, quum se, quæ regi de Græcia opprimenda pollicitus esset, præstare posse desperaret. Idem ossa ejus clàm in Attica ab amicis esse sepulta, quoniam legibus non concederetur, quòd proditiōis esset damnatus, memoriæ prodidit.

III.

ARISTIDES, Lyfimachi *Filius*, *Atbeniensis*.

C A P. I.

Aristides Lyfimachi filius, Atheniensis, ^a æqualis ferè fuit Themistocli. Itaque cum eo de principatu contendit: namque obtrectârunt inter se. In his autem cognitum est, quanto antistaret eloquentia innocentia. Quanquam enim adeò excellebat Aristides abstinentiâ, ut unus post hominum memoriam, quod quidem nos audiverimus, cognomine JUSTUS sit appellatus, tamen à Themistocle collabefactus ^b testulâ illâ, exilio decem annorum multatus est. Qui quidem, cùm intelligeret reprimi concitatam multitudinem non posse, cedensque animadverteret quendam scribentem, ut patriâ pelleretur: quâsissè ab eo dicitur,

^a This Equality may be understood of both Age and Power, but not Manners; for Aristides was of a calm and easy Temper, but Themistocles hot and ambitious.

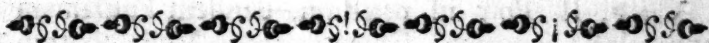
^b See the first Note upon the eighth Chapter of Themistocles's Life.

Quare id faceret? aut, Quid Aristides commisset, cur tantâ pœnâ dignus duceretur? Cui ille respondit: Se ignorare Aristidem; sed sibi non placere, quòd tam cupidè elaborâisset, ut, præter cæteros, JUSTUS appellaretur. Hic decem annorum legitimam pœnam non pertulit. Nam postquam Xerxes in Græciam descendit, sexto ferè anno, quàm erat expulsus, populiscito in patriam restitutus est.

CAP. II. Interfuit autem pugnae navali apud Salamina, quæ facta est priùs, quàm pœnâ liberaretur. Idem prætor fuit Atheniensium apud Plataeas, in prælio, quo Mardonius fusus, barbarorumque exercitus est interfectus. Neque aliud est ullum hujus in re militari illustre factum, quàm hujus imperii memoria: justitiæ verò, & æquitatis, & innocentiae multa. Imprimis, quòd ejus æquitatē factum est, cùm in communi classe esset Græciæ simul cum Pausania, quo duce Mardonius erat fugatus, ut summa imperii maritimi à Lacedæmoniiis transferretur ad Athenienses. Namque ante id tempus, & mari & terrâ duces erant Lacedæmonii. Tum autem & intemperantiâ Pausaniæ, & justitiâ factum est Aristidis, ut omnes ferè civitates Græciæ ad Atheniensium societatem se applicarent, & adversus barbaros, hos duces deligerent sibi, quo faciliùs repellerent, si fortè bellum renovare conarentur.

CAP. III. Ad classes ædificandas, exercitusque comparandos, quantum pecuniæ quæque civitas daret, Aristides delectus est, qui constitueret. Ejus arbitrio quadringena & sexagena talenta quotannis Delum sunt collata. Id enim commune ærarium esse voluerunt. Quæ omnis pecunia postero tempore Athenas translata est. Hic quâ fuerat abstinentiâ, nullum est certius indicium, quàm quòd, quum tantis rebus præfuisset, in tanta paupertate decessit.

decessit, ut, qui efferretur, vix reliquerit. Quo factum est, ut filiæ ejus publicè alerentur, & de communi ærario dotibus datis, collocarentur. Deceßit autem ferè post annum quartum quam Themistocles Athenis erat expulsus.

IV.

P A U S A N I A S Lacedæmonius.

CAP. I.

PAusanius magnus homo, sed varius in omni genere vitæ fuit. Nam ut virtutibus eluxit, sic vitiiis est obrutus. Hujus illustrissimum est prælium apud Platæas. Namque illo duce, Mardonius ^a satrapes regius, natione Medus, regis ^b gener, in primis omnium Persarum, & manu fortis, & consilii plenus, cum ducentis millibus peditum, quos viritim legerat, & viginti millibus equitum, haud ita magnâ manu, Græciâ fugatus est; eoque ipse dux cecidit prælio. Quâ victoriâ elatus, plurima miscere cœpit, & majora concupiscere. Sed primùm in eo est reprehensus, quòd ex præda ^c tripodem aureum Delphis

^a *Satrapes* was a Name amongst the Persians for the Governors of the Provinces of that Empire.

^b He was indeed Son-in-law to Darius the former King; but some think that *gener* should here signify Brother-in-law, as is also used by Justin; for Mardonius's Lady was Sister to Xerxes, (the Son of Darius) who was then reigning.

^c The Trivet or Tripod was a three-footed Stool or Table, particularly that upon which the Priestess [Pythia] sat, and gave forth her Answers; and it was

phus posuisset, epigrammate scripto, in quo erat hæc sententia: *Suo ductu Barbaros apud Platæas esse deletos, ejusque victoriæ ergo Apollini donum dedisse.*
 * Hos versus Lacedæmonii, exsculperunt, neque aliud scripserunt, quàm nomina earum civitatum, quarum auxilio Persæ erant victi.

CAP. II. Post id prælium, eundem Pausaniam cum classe communi Cyprum atque Hellespontum miserunt, ut ex his regionibus barbarorum præsidia depelleret. Pari felicitate in ea re usus, elatius se gerere cœpit, majoresque appetere res. Nam cum, Byzantio expugnato, cepisset complures Persarum nobiles, atque in his nonnullos regis propinquos; hos clàm Xerxi remisit, simulans ex vinculis publicis effugisse; & cum his Gongylum Eretriensem, qui literas regi redderet, in quibus hæc fuisse scripta Thucydides memoriæ prodidit: *Pausanias dux Spartæ, quos Byzantii ceperat, postquam propinquos tuos cognovit, tibi muneri misit; seque tecum affinitate conjungi cupit: quare, si tibi videtur, des ei filiam tuam nuptum. Id si feceris, & Spartam, & cæteram Græciam sub tuam potestatem, te adjuvante, se redacturum pollicetur. His de rebus si quid geri volueris, certum hominem ad eum mittas face, cum quo colloquatur.* Rex tot hominum salute, tam sibi, necessariorum, magnopere gavissus, confestim cum epistola Artabazum ad Pausaniam mittit; in

a Custom among the ancient Conquerors, especially the Greeks, to dedicate a Tripod generally to Apollo, of the Spoils taken from the Enemy.

* These Lines are to be found thus in Thucydides:

Ἑλλήνων ἀρχηγός, ἐπεὶ στρατὸν ᾤλεσε Μήδων,
 Πausανίας, φοιβῶ μνήμῃ ἀνέθηκε τόδε.

qua eum collaudat, ac petit, ne cui rei parcat ad ea perficienda, quæ pollicetur. Si fecerit, nullius rei à se repulsam laturum. Hujus Pausanias voluntate cognitâ, alacrior ad rem gerendam factus, in suspicionem cecidit Lacedæmoniorum. In quo facto domum revocatus, accusatus capitis, absoluitur; mulctatur tamen pecuniâ: quam ob causam ad classem remissus non est.

CAP. III. At ille post non multò, suâ sponte ad exercitum rediit; & ibi non callidâ, sed dementi ratione, cogitata patefecit. Non enim mores patrios solum, sed etiam cultum, vestitumque mutavit. Apparatu regio utebatur, veste Medicâ: satellites Medi & Ægyptii sequebantur: epulabatur more Persarum luxuriosius, quàm qui aderant perpeti possent: aditum petentibus conveniendi non dabat: superbè respondebat, & crudeliter imperabat: Spartam redire nolebat: Colonas, qui locus in agro Troade est, se contulerat: ibi consilia cùm patriæ, tum sibi inimica capiebat. Id postquam Lacedæmonii resciverunt, legatos ad eum eum^h scytala miserunt, in qua more illorum erat scriptum, nisi domum reverteretur, se capitis eum damnaturos. Hoc nuntio commotus, sperans, se etiam pecuniâ & potentiâ instans periculum posse depellere, domum rediit.

^h This Scytala was a white Roll of Parchment wrapped about a black Stick, about nine Cubits long. It was used thus: When the Magistrates gave Commission to any as General or Admiral, they took two round Pieces of Wood, of the same Size exactly; one of those they kept, the other was given the Commander, to whom as oft as they had Occasion to send any private Dispatches, they cut a long narrow Scroll of Parchment, and rolling it about their own Staff, one Fold close

rediit. Huc ut venit, ab Ephoris in vincula publica conjectus est. Licet enim legibus eorum cuius Ephoro hoc facere regi. Hinc tamen se expedivit; neque eo magis carebat suspicione: nam opinio manebat, eum cumⁱ rege habere societatem. Est genus quoddam hominum quod *Helotes* vocatur, quorum magna multitudo agros Lacedæmoniorum colit, fervorumque munere fungitur. Hos quoque sollicitare spe libertatis existimabatur: Sed quod harum rerum nullum erat apertum crimen, quo argui posset, non putabant de tali tamque claro viro suspicionibus oportere judicari: sed expectandum, dum se ipsa res aperiret.

CAP. IV. Interim Argilius quidam adolescentulus, quem puerum Pausanias amore venereo dilexerat, cum epistolam ab eo ad Artabazum accepisset, eique in suspensionem venisset, aliquid in ea de se esse scriptum, quod nemo eorum redisset, qui super tali causa eodem missi erat; ^k vincula epistolæ laceravit, signoque detracto, cognovit, si pertulisset, sibi esse pereundum. Erant in eadem

upon another, they wrote their Business upon it: Then taking it off, sent it away to the Commander, who applying it to his own Staff, the Folds exactly fell in one with another, as at the Writing; and the Characters which, before it was wrapped up, were confusedly disjoined and unintelligible, appeared very plain.

ⁱ Our Author here imitates the Greek Authors, who used to call the King of Persia simply, or by way of Eminence, *The King*, and sometimes *The Great King*.

^k The Way of Writing Letters was anciently upon wooden Tablets, covered with Wax, these they used to clap together, and tie with a Thread, the Knot of which had a Seal upon it.

epistola,

epistola, quæ ad ea pertinebant, quæ inter regem Pausaniamque convenerant. Has ille literas Ephoris tradidit. Non est prætereunda ^m gravitas Lacedæmoniorum hoc loco. Nam ne hujus quidem indicio impulsæ sunt, ut Pausaniam comprehenderent: neque prius vim adhibendam putaverunt, quàm se ipse indicasset. Itaque huic indici, quid fieri vellent, præceperunt. Fanum Neptuni est Tænari, quod violare nefas putant Græci: eò ille index confugit: in ara confedit. Hanc juxta, locum fecerunt sub terra, ex quo posset audiri, si quis quid loqueretur cum Argilio. Huc ex Ephoris quidam descendunt. Pausanias, ut audivit Argilium confugisse in aram, perturbatus eò venit; quem cum supplicem Dei videret in ara sedentem, quærit, causæ quid sit tam repentino consilio: Huic ille, quid ex literis comperisset, aperit. Tantò magis Pausanias perturbatus orare cœpit, *ne enunciaret, nec se, meritum de illo optimè, proderet. Quòd si eam veniam sibi dedisset, tantisque implicitum rebus sublevasset, magno esse ei præmio futurum.*

C A P. V. His rebus Ephori cognitis, fatiùs putaverunt in urbe eum comprehendi. Quò cum essent profecti, & Pausanias, placato Argilio, (ut putabat) Lacedæmonem reverteretur; in itinere, cum jam in eo esset, ut comprehenderetur, è vultu cujusdam Ephori, qui eum admonere cupiebat, insidias sibi fieri intellexit. Itaque paucis antè gradibus, quàm qui sequebantur, in ædem

^m *Gravis* properly signifies heavy: And as Things that are heavy are not easily moved, thence it was figuratively applied to such as are not apt to alter their Purposes, or form Resolutions, but upon weighty Considerations; and agreeably to this Sense of *gravis* is *gravitas* here used.

Minerva,

Minervæ, quæ ° Chalciæcus vocatur, confugit. Hinc ne exire posset, statim ephori valvas ejus ædis obstruxerunt, tectumque sunt demoliti, quò faciliùs sub divo interiret. Dicitur eo tempore P matrem Pausaniæ vixisse; eamque jam magno natu, postquam de scelere filii comperit in primis, ad filium claudendum, lapidem ad introitum ædis attulisse. Sic Pausanias magnam belli gloriam turpi morte maculavit. Hic cùm semianimis de templo elatus esset, confestim animam efflavit. Cujus mortui

° *Chalciæcus* (a Greek Word, which signifies *having a House of Brass*) was an Epithet of Minerva among the Lacedæmonians, according to Plutarch; and she was so called from her Statue that was made of Brass, and placed in the Temple at Lacedæmon; but the Temple itself is called by Livy and Ælian, *Chalciæcum*, that is, *The House or Temple of Brass*.

P This Behaviour of a Mother to a Son will appear almost incredible to such as are unacquainted with the Temper and Spirit of the Lacedæmonians, which was very singular; but if that be considered, there was nothing strange or extraordinary in the Matter. It was customary with the Mothers, when their Sons went to the War, to deliver them their Shield with these Words, ἢ τὰν, ἢ ἐπὶ τὰς, i. e. Either bring this back, or be brought upon it; as much as to say, Lose your Life rather than this. Nay, there are Authors who tell us, That upon News of the Defeat of a Lacedæmonian Army, it was usual for the Relations of the Slain to meet with all the Signs of Joy, congratulating one another; whilst the Relations of such as had saved themselves by running away, appeared with dejected melancholy Looks, or durst not shew their Heads at all for shame.

corpus

corpus cùm eòdem nonnulli dicerent inferri oportere, quò hi, qui ad supplicium essent dati; displicuit pluribus; & procul ab eo loco infoderunt, in quo erat mortuus. Inde posteriùs Dei Delphici responso erutus, atque eodem loco sepultus, ubi vitam posuerat.

V.

CIMON, Miltiadis *filius*, *Atheniensis*.

CAP. I.

CIMON, Miltiadis filius, Atheniensis, duro admodum initio usus est adolescentiæ. Nam cùm pater ejus litem æstimatam populo solvere non potuisset, ob eamque causam in vinculis publicis decessisset, Cimon eadem custodiâ tenebatur, neque legibus Atheniensium emitti poterat, nisi pecuniam, quâ pater multatus esset, solvisset. Habebat autem in matrimonio ^a sororem suam germanam, nomine Elpinicen, non magis amore, quàm patrio more, ductus: nam Atheniensibus licet eodem patre natas, uxores ducere. Hujus conjugii cupidus Callias quidam, non tam generosus, quàm pecuniosus, qui magnas pecunias ex metallis fecerat, egit cum Cimone, ut eam sibi uxorem daret: id si impetrâset, se pro illo pecuniam soluturum. Is cùm ta-

^a *Soror germana*, Sister-german, properly is a Sister both by Father and Mother's Side; *soror consanguinea*, a Sister by the Father's Side only; and *soror uterina*, a Sister by the Mother's Side only: So with respect to *frater germanus*, *consanguineus*, *uterinus*. But this Distinction is not always observed by classick Authors.

lem conditionem aspernaretur, Elpinice negavit se passuram Miltiadis progeniem in vinculis publicis interire, quoniam prohibere posset; seque Calliae nupturam, si ea, quæ polliceretur, præstitisset.

CAP. II. Tali modo custodiâ liberatus Cimon, celeriter ad principatum pervenit. Habebat enim satis eloquentiæ, summam liberalitatem, magnam prudentiam cum juris civilis, tum rei militaris, quod cum patre à puero in exercitu fuerat versatus. Itaque hic & populum urbanum in sua tenuit potestate, & apud exercitum plurimum valuit auctoritate. Primum imperator apud flumen Strymona magnas copias Thracum fugavit, oppidum Amphipolim constituit, eoque decem millia Atheniensium in coloniam misit. Idem iterum apud Mycalen, Cyprianorum & Phœnicum ducentarum navium classem devictam cepit; eodemque die pari fortunâ in terra usus est. Namque hostium navibus captis, statim ex classe copias suas eduxit, barbarorum uno concursu maximam vim prostravit. Quâ victoria, magnâ prædâ potitus, cum domum reverteretur, quod jam nonnullæ insulæ, propter acerbitem imperii, defecerant, benè animatas confirmavit, alienatas ad officium redire coëgit. Scyrum, quam eo tempore Dolopes incolebant, quod contumaciùs se gesserat, vacuèfecit; sessores veteres urbe insulæque ejecit; agros civibus divisit. Thasios opulentiâ fretos suo adventu fregit. His ex manubiis Athenarum arx, quâ ad meridiem vergit, est ornata.

CAP. III. Quibus rebus cum unus in civitate maximè floreret, incidit in eandem invidiam, quam pater suus, cæterique Atheniensium principes. Nam testarum suffragiis, quod illi *ὀστρακισμὸν* (*ostracismus*) vocant, decem annorum exilio multatus est. Cujus facti celeritè Athenienses, quàm ipsum, poenituit. Nam cum ille forti animo invidiæ ingratorum civium cessisset, bellumque Lacedæmonii Atheniensibus

sibus indixissent, confestim notæ ejus virtutis desiderium consecutum est. Itaque post annum quintum, quàm expulsus erat, in patriam revocatus est. Ille, quod ^k hospitio Lacedæmoniorum utebatur, fatius existimans ^l eos & cives suos inter se unâ voluntate consentire, quam armis contendere, Lacedæmonem suâ sponte est profectus, pacemque inter duas potentissimas civitates conciliavit. Post, neque ita multò, in Cyprum cum ducentis navibus imperator missus, cum ejus majorem partem insulæ devicisset, in morbum implicitus, in oppidò Citio est mortuus.

C A P. IV. Hunc Athenienses non solum in bello, sed in pace, diu desideraverunt. Fuit enim tantâ liberalitate, cum compluribus locis prædia, hortosque haberet, ut nunquam in eis custodem imposuerit fructus servandi gratiâ, ne quis impediretur, quo minùs ejus rebus, quibus quisque vellet, frueretur. Semper eum pedissequi cum nummis sunt secuti, ut, si quis opis ejus indigeret, haberet, quod statim daret, ne differendo videretur negare.

Sæpe,

^k *Hospitium* properly signifies Lodging or Entertainment, but is likewise used for Friendship: For in the more early Ages of the World, before the Convenience of publick Inns was thought of, Persons that travelled, lodged in private Houses, and were obliged to return the Favour to those that entertained them, if need required. This was the Occasion of the most intimate Friendship betwixt the Parties, insomuch that they treated one another as Relations. Thence the Word *hospitium* came to signify Friendship founded upon that Bottom.

^l *Eos & cives suos inter se unâ voluntate consentire, quàm armis contendere.* Some Editions want this

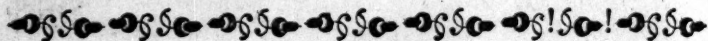
Part

Sæpe, cùm aliquem ⁿ offensum fortunâ, viderat minùs benè vestitum, suum amiculum dedit. Quotidie sic cœna ei coquebatur, ut quos invocatos vidisset in foro, omnes devocaret: quod facere nullum diem prætermittebat. Nulli fides ejus, nulli opera, nulli res familiaris defuit: multos locupletavit: Complures pauperes mortuos, qui unde efferrentur, non reliquissent, suo sumtu extulit. Sic se gerendo, minimè est mirandum, si & vita ejus fuit secura, & mors acerba.

Part of the Sentence, but others have it, such as that of *M. And. Stubelius*, printed at *Leipsick*, Anno 1715, who is very particular in noticing the various Readings; as also that little neat Copy printed by *Peter Mortier* at *Amsterdam*, Anno 1704, from *Jo. And. Bosius*, who is reckoned one of the most accurate Editors of *Nepos*.

ⁿ I am afraid the Latin Text is corrupted here, *offensus fortuna* being, in my Opinion, no very intelligible Expression.

VI.

LYSANDER, Lacedæmonius.

CAP. I.

Lysander Lacedæmonius magnam reliquit sui famam, magis felicitate, quàm virtute partam. Athenienses enim in Peloponnesios sexto & vicesimo anno bellum gerentes confecisse, apparet. Id quâ ratione consecutus sit, ^a latet. Non enim

^a By what immediately follows here, one would readily think the Author plainly shows how Lysander effected that; and therefore some are of Opinion, that we should read in the Text *non latet*, it is known, or, we are not ignorant.

virtute

virtute sui exercitûs, sed immodestiâ factum est ad-
versariorum qui, quòd dicto audientes imperatoribus
suis non erant, dispalati in agris, relictis navibus,
in hostium venerunt potestatem. Quo facto Athe-
nienſes se Lacedæmoniis dediderunt. Hâc victoriâ
Lysander elatus cùm antea semper factioſus, audax-
que fuiſſet, ſic ſibi indulſit ut ejus operâ in maximum
odium Græciæ Lacedæmonii pervenerint. Nam
cùm hanc cauſam Lacedæmonii dictitâſſent ſibi
eſſe belli, ut Athenienſium ^b impotentem dominatio-
nem refringerent; poſtquam apud Ægos flumen
Lysander clâſſis hoſtium eſt potitus, nihil aliud
molitus eſt, quàm ut omnes civitates in ſua teneret
potestate, cùm id ſe Lacedæmoniorum cauſâ facere
ſimularet. Namque undique, qui Athenienſium
rebus ſtudiſſent, ejectis, decem delegerat in una-
quaque civitate, quibus ſummum imperium, po-
teſtatemque omnium rerum committeret. Horum
in numerum nemo admittebatur, niſi qui aut ejus
hoſpitiſ contineretur, aut ſe illius fore proprium
fide confirmâret.

CAP. II. Ita decemvirali potestate in omnibus
urbibus conſtitutâ, ipſius nutu omnia gerebantur.
Cujus de crudelitate ac perfidia, ſatis eſt unam
rem, exempli gratiâ, proferre, ne de eodem plura
enumerando fatigemus lectores. Victor ex Asia,
cùm reverteretur, Thasumque divertifſet, quòd
ea civitas præcipuâ fide fuerat erga Athenienſes,

^b *Impotens* ſignifies *weak* or *wanting Power* pro-
perly, yet is oftentimes applied to Perſons in the
greateſt Power, as Kings and Princes; but then
they are conſidered as under the Influence and
Command of their Paſſions, and wanting Power
to govern themſelves, and keep within Bounds:
Thence it ſignifies *extravagant, proud, intolerable*, as
here.

proinde ac si iidem firmissimi solerent esse amici, qui constantes fuissent inimici, eam pervertere concupivit. Vidit autem, nisi in eo occultâisset voluntatem, futrum, ut Thasii dilaberentur, consulereque rebus suis. * * * * d

CAP. III. Itaque decemviralem suam potestatem, sui ab illo constitutam sustulerunt. Quo dolore incensus, inivit consilia, ^e reges Lacedæmoniorum tollere; sed sentiebat, id se sine ope deorum facere non posse, quòd Lacedæmonii omnia ad oracula referre consueverant. Primum itaque Delphos ^f corrumpere est conatus. Cùm id non potuisset,

^d Polyænus, i. 45, 4. supplies what is wanting here to this Purpose: *Simulavit ergo, se veniam dare his, qui laterent; benignissimâ oratione habitâ in templo Herculis; sed fidem habentes & prodeuntes post paulò jussit interfici.* Wherefore he [Lyfander] pretended to pardon these [Thasians] that had absconded, in a very kind Speech he had made in the Temple of Hercules; but a little after, upon their believing him to be ingenuous, and as they were coming out of their hiding Places, he ordered them all to be slain.

^e The Lacedæmonians had two Kings at once, both of the Posterity of Hercules. They used to command their Armies, and were indeed more properly Generals only, than Kings; for their Power in the Government was but small, being subjected to the Censure of, and liable to be deposed by the Magistrates, called *Ephori*.

^f It may seem a little wonderful, that these Oracle-mongers should all prove so backward to comply with Lyfander, since they might, it is likely, have been well paid for it, and their only Business

potuiffet, Dodonam adortus eft. Hinc quoque repulfus, dixit fe vota fufcepiffe, quæ Joyi Ammoni folveret, exiftimans, fe Afros faciliùs corrupturum. Hâc fpe cùm profectus effer in Africam, multùm eum antiftites Jovis fefellerunt: nam non folùm corrupti non potuerunt, fed etiam legatos Lacedæmona miferunt, qui Lyfandrum accufarent, quòd sacerdotes fani corrumpere conatus effer. Accufatus hoc crimine, judicumque abfolutus fententiis, Orchomeniis miffus fubfidio, occifus eft à Thebanis apud Haliartum. Quàm verè de eo foret judicatum, oratio indicio fuit, quæ poft mortem in domo ejus reperta eft; in qua fuadet Lacedæmoniis, ut regiâ potestate diffolutâ, ex omnibus dux deligatur ad bellum gerendum: fed ita fcripta, ut deorum videretur congruere fententiæ, quam ille fe habiturum, pecuniâ fidens, non dubitabat. Hancei fcripfiſſe Cleon Halicarnaffeus dicitur.

CAP. IV. Atque hoc loco non eft prætereundum factum Pharnabazi, fatrapis regii. Nam cùm Lyfander præfectus claffis in bello multa crudeliter avarèque feciffet, deque his rebus fufpicaretur ad cives fuos effer perlatum; petiit à Pharnabazo, ut ad Ephoros ſibi teftimonium daret, quantâ ſanctitate bellum geſſiſſet, ſociosque tractâſſet, deque ea re accuratè ſcriberet: magnam enim ejus auctoritatem in ea re futuram. Huic ille liberaliter pollicetur: librum gravem multis verbis conſcripfit, in quo ſummis eum effer laudibus. Quem cùm le-

nefs and Trade was to tell Lies, and take Money. They muſt have look'd upon his Deſign as rash, desperate, and impracticable, as what would bring them under a ſtrong Suspicion of Corruption, leffen their Authority, and ſpoil their Trade, otherwiſe, no doubt, they would have been glad enough to ſinger his Money.

CAP. II. Educatus est in domo Periclis, (privignus enim ejus fuisse dicitur) eruditus à ^a Socrate. Socerum habuit Hipponicum, omnium ^b Græcorum ditissimum; ut, si ipse fingere vellet, neque plura bona reminisci, neque majora posset consequi, quàm vel fortuna vel natura tribuerat. Ineunte adolescentiâ, amatus est à multis, more Græcorum; in eis à Socrate, de quo mentionem facit Plato in Symposio: namque cum induxit commemorantem, se pernoctâsse cum Socrate, neque aliter ab eo surrexisse, ac filius à parente debuerit. Posteaquam robustior est factus, non minùs multos amavit, in quorum amore, quoad licitum est, odiosa multa delicatè jocosèque fecit: quæ referremus, nisi majora potioraque haberemus.

CAP. III. Bello Peloponnesiaco, hujus consilio atque auctoritate Athenienses bellum Syracusanis indixerunt: ad quod gerendum ipse dux delectus est. Duo præterea collegæ dati, Nicias & Lamachus. Id cum appareretur, priusquam classis exiret, accidit, ut unâ nocte omnes Hermæ, qui in oppido erant Athenis, dejicerentur, præter unum, qui ante januam erat Andocidi. Itaque ille postea Mercurius Andocidis vocitatus est. Hoc cum appareret, non sine magna multorum consensione esse factum,

^a This *Socrates* was the greatest Man among the Ancients: Such a complete Master of his Passions, that one of the greatest Misfortunes that can befall a good Man, a scolding Wife, was not able to discompose or put him out of Temper in the least.

^b Some Copies have in the Text here, *Græcæ linguæ eloquentiâ ditissimum*; but in regard Plutarch affirms, that Hipponicus was not eloquent, but immensely rich; therefore others read *omnium Græcorum ditissimum*; which, because thought to be the better Reading, is here inserted.

quòd non ad privatam, sed ad publicam rem pertineret, magnus multitudini timor est injectus, ne qua repentina vis in civitate existeret, quæ libertatem opprimeret populi. Hoc maximè convenire in Alcibiadem videbatur, quòd & potentior & major, quàm privatus, existimabatur. Multos enim liberalitate devinxerat, plures etiam operâ forensi suos reddiderat. Quare fiebat, ut omnium oculos, quotiescunque in publicum prodisset, ad se converteret, neque ei par quisquam in civitate poneretur. Itaque non solum spem in eo habebant maximam, sed etiam timorem, quòd & obesse plurimum, & prodesse poterat. Aspergebatur etiam infamiâ, quòd in domo sua facere mysteria dicebatur, quod nefas erat more Atheniensium; idque non ad religionem, sed ad conjurationem pertinere existimabatur.

CAP. IV. Hoc crimine in concione ab inimicis compellabatur. Sed instabat tempus ad bellum proficiscendi. Id ille metuens, neque ignorans civium suorum consuetudinem, postulabat, ut, si quid de se agi vellent, potiùs de præsentè quæstio haberetur, quàm absens invidiæ crimine accusaretur. Inimici verò ejus quiescendum in præsentì, quia noceri non posse intelligebant, & illud tempus expectandum decreverunt, quo exisset, ut sic absentem aggredierentur: itaque fecerunt. Nam postquam in Siciliam eum pervenisse crediderunt, absentem, quòd sacra violasset, reum fecerunt. Quæ de re cum ei nuncius à magistratu in Siciliam missus esset, ut domum ad causam dicendam rediret, essetque in magna spe provinciæ benè administrandæ; non parere noluit, & in triremem, quæ ad eum erat deportandum missa, ascendit; ac Thurios in Italiam pervectus, multa secum reputans de immoderata civium suorum licentia, crudelitatemque erga nobiles; utilissimum ratus impendentem evitare tempestatem,

clà

clàm se à custodibus subduxit, & inde primùm Elidem, deinde Thebas venit. Postquam autem se capitis damnatum, bonis publicatis, audivit, & id quod usu venerat, Eumolpidas sacerdotes à populo coactos, ut se devoverent, ejusque devotionis quò testatior esset memoria, exemplum in pila lapidea incisum, esse positum in publico, Lacedæmonem demigravit. Ibi (ut ipse prædicare consueverat) non adversus patriam, sed inimicos suos bellum gessit, quòd iidem hostes essent civitati. Nam cùm intelligerent se plurimùm prodesse posse reipublicæ, ex ea ejecisse, plusque iræ suæ, quàm utilitati communi paruisse. Itaque hujus consilio Lacedæmonii cum Persarum rege amicitiam fecerunt: deinde Deceliam in Attica munierunt, præsidioque perpetuo ibi posito, in obsidione Athenas tenuerunt. Ejusdem operâ Ioniam à societate averterunt Atheniensium: quo facto, multò superiores bello esse cœperunt.

CAP. V. Neque verò his rebus tam amici Alcibiadi sunt facti, quàm timore ab eo alienati. Nam cùm acerrimi viri præstantem prudentiam in omnibus rebus cognoscerent, pertimuerunt, nè, caritate patriæ ductus, aliquando ab ipsis descisceret, & cum suis in gratiam rediret. Itaque tempus ejus interficiendi quærere instituerunt. Id Alcibiadi diutiùs celari non potuit: erat enim eâ sagacitate, ut decipi non posset, præsertim cùm animum attendisset ad cavendum. Itaque ad Tissaphernem præfectum regis Darii se contulit, cujus cùm in intimam amicitiam pervenisset, & Atheniensium, malè gestis in Sicilia rebus, opes senescere, contrà Lacedæmoniorum crescere videret: initio cum Pisandro prætore, qui apud Samum exercitum habebat, per internuntios colloquitur, & de reditu suo facit mentionem; erat enim eodem, quo Alcibiades, sensu, populi potentia non amicus, & optimatum fautor. Ab hoc destitutus,

tus,

tus, primùm per Thraſybulum Lycei filium, ab exercitu recipitur, prætorque fit apud Samum. Poſt, ſuffragante Theramene, populſcito reſtituitur, parique abſens imperio præficitur, ſimul cum Thraſybulo & Theramene. Horum in imperio tanta commutatio rerum facta eſt, ut Lacedæmonii, qui paulò antè victores viguerant, perterriti pacem peterent. Victi enim erant quinque præliis terreſtribus, tribus navalibus: in quibus ducentas naves triremes amiſerant, quæ captæ in hoſtium venerant poteſtatem. Alcibiades, ſimul cum collegis, receperat Ioniam, Hellespontum, multas præterea urbes Græcas, quæ in ora ſitæ ſunt Aſiæ, quarum expugnârant complures; in his Byzantium; neque minùs multas conſilio ad amicitiam adjunxerant, quòd in captos clementiâ fuerant uſi.

CAP. VI. Inde prædâ onuſti, locupletato exercitu, maximis rebus geſtis, Athenas venerunt. His cùm obviam univerſa civitas in Pyræum deſcendiſſet, tanta fuit omnium exſpectatio viſendi Alcibiadis, ut ad ejus triremem vulgus conflueret, perinde ac ſi ſolus adveniſſet. Sic enim populo erat perſuaſum, & adverſas ſuperiores, & præſentes ſecundas res, accidiſſe ejus operâ. Itaque & Siciliae amiſſum, & Lacedæmoniorum victorias culpæ ſuæ tribuebant, quòd talem virum è civitate expuliſſent. Neque id ſine cauſa arbitrari videbantur. Nam poſtquam exercitui præeſſe cœperat, neque terrâ, neque mari hoſtes pares eſſe potuerant. Hic ut navi egreſſus eſt, quanquam Theramenes & Thraſybulus eiſdem rebus præſuerant, ſimulque venerant in Piræum, tamen illum unum omnes proſequebantur: & (id quod nunquam antea uſu venerat, niſi Olympiæ victoribus) coronis aureis æneisque vulgò donabatur. Ille lacrymans talem benevolentiam civium ſuorum accipiebat, reminiſcens priſtini temporis acerbita-

tem,

tem. Postquam Astu venit, concione advocatâ, sic verba fecit, ut nemo tam ferus fuerit, quin ejus casum lacrymârit, inimicumque his se ostenderit, quorum operâ patriâ pulsus fuerat; proinde ac si alius populus, non ille ipse, qui tum flebat, eum sacrilegii damnâisset. Restituta ergo huic sunt publicè bona; iidemque illi Eumolpidæ sacerdotes rursus resacrare sunt coacti, qui eum devoverant; pilæque illæ, in quibus devotio fuerat scripta, in mare præcipitatæ.

CAP. VII. Hæc Alcibiadi lætitia non nimis fuit diuturna. Nam cùm ei omnes essent honores decreti, totaque respublica domi bellicque tradita, ut unius arbitrio gereretur; & ipse postulâisset, ut duo sibi collegæ darentur, Thrasybulus & Adimantus, neque id negatum esset; classe jam in Asiam profectus, quòd apud Cymen minùs ex sententia rem gesserat, in invidiam recidit; nihil enim eum non efficere posse ducebant. Ex quo fiebat, ut omnia minùs prosperè gesta ejus culpæ tribuerent, cùm eum aut negligenter, aut malitiosè fecisse loquerentur, sicut tum accidit. Nam corruptum à rege capere Cymen noluisse, arguebant. Itaque huic maximè putamus malo fuisse, nimiam opinionem ingenii atque virtutis. Timebatur enim non minùs, quàm diligebatur, ne secundâ fortunâ, magnisque opibus elatus, tyrannidem concupisceret. Quibus rebus factum est, ut absenti magistratum arrogarent, & alium in ejus locum substituerent. Id ille ut audivit, domum reverti noluit, & se Pactyen contulit, ibique tria castella communivit, Bornos, Byfanten, Neontichos; manuque collectâ, [¶] primus

[¶] Both Staveren and Bosius have in the Text here, *primus Græciæ civitatis in Thraciam introiit*; Stubelius, has it thus: *Primus Græciæ civitates in Thracia introiit*, which is the best.

Græciæ

Græciæ in Thraciam introiit, gloriosius existimans barbarorum prædâ locupletari, quàm Graiorum. Qua ex re creverat cum famâ tum opibus, magnamque amicitiam sibi cum quibusdam regibus Thraciæ pepererat.

CAP. VIII. Neque tamen à caritate patriæ potuit recedere. Nam cum apud Ægos flumen Philocles prætor Atheniensium classem constituisset suam, neque longè abesset Lyfander prætor Lacedæmoniorum, qui in eo erat occupatus, ut bellum quàm diutissimè duceret, quòd ipsis pecunia à rege suppeditabatur, contra Atheniensibus exhaustis, præter arma & naves, nihil erat super; Alcibiades ad Atheniensium venit exercitum, ibique, præsentē vulgo, agere cœpit; si vellent, se coacturum Lyfandrum aut dimicare, aut pacem petere: Lacedæmonios eò nolle configere classe, quòd pedestribus copiis plus quàm navibus valerent: sibi autem esse facile, Seuthen regem Thracum deducere, ut eos terrâ depelleret: Quo factò, necessariò aut classe conflicturos, aut bellum composituros. Id etsi verè dictum Philocles animadvertēbat, tamen postulata facere noluit, quòd sentiebat, se, Alcibiade recepto, nullius momenti apud exercitum futurum; & si quid secundi evenisset, nullam in ea re suam partem fore: contra ea, si quid adversi accidisset, se unum ejus delicti futurum reum. Ab hoc discedens Alcibiades, *Quoniam inquit, victoriæ patriæ repugnās, illud moneo, juxta hostes castra habeas nautica: periculum est enim, ne immodestiā militum nostrorum*

Our Author is here guilty of a strange Piece of Forgetfulness, having told us above, that Miltiades had before planted a Colony in the Thracian Chersonese, and made frequent Inroads into the neighbouring Country of the Thracians.

occafio

occafio detur Lyfandro noſtri opprimendi exercitûs. Neque ea res illum feſellit. Nam Lyſander, cùm per ſpeculatores comperiſſet, vulgum Athenienſium in terram prædatum exiſſe, naſesque penè inanes relictas, tempus rei gerendæ non dimiſit, eoque impetu totum bellum delevit.

CAP. IX. At Alcibiades, victis Athenienſibus, non ſatis tuta eadem loca ſibi arbitratus, penitùs in Thraciam ſe ſupra Propontidem abdidit, ſperans ibi facillimè ſuam fortunam oculi poſſe; * ſed falſò: nam Thraces, poſtquam eum cum magna pecunia veniſſe ſenſerunt, infidias ei fecerunt; qui ea, quæ apportavit, abſtulerunt, ipſum capere non poterunt. Ille, cernens nullum locum ſibi tutum in Græcia, propter potentiam Lacedæmoniorum, ad Pharnabazum in Aſiam tranſiit; quem quidem adeò ſuâ cepit humanitate, ut eum nemo in amicitia antecederet. Namque ei Grunium dederat in Phrygia caſtrum, ex quo quinquagena^t talenta vectigalis capiebat. Quâ fortunâ Alcibiades non erat contentus, neque Athenas victas Lacedæmoniis ſervire poterat pati. Itaque ad patriam liberandam omni ferebatur cogitatione; ſed videbat id ſine rege Perſarum non poſſe fieri: ideòque eum amicum ſibi cupiebat adjungi. Neque dubitabat facilè ſe conſequuturum, ſi modò ejus conveniendi habuiſſet poteſtatem. Nam ^w Cyrum fratrem ei
bellum

* Some Latin Copies want *ſed* here, *falſo* by itſelf being an elegant Latin Turn, by which one Word is ſignified, that a Perſon may be deceived, or in vain hope to do a Thing.

^t The Talent uſed in common Reckoning, was that of Attica, worth about 208*l*. This ſeems to be meant the greater Talent.

^w This Cyrus is commonly furnamed the Leſſer,
to

bellum clàm parare, Lacedæmoniis adjuvantibus, sciebat : id si ei aperuisset, magnam se ab eo initurum gratiam videbat.

CAP. X. Hæc cùm moliretur, peteretque à Pharnabazo, ut ad regem mitteretur, eodem tempore Critias, cæterique tyranni Atheniensium certos homines ad Lysandrum in Asiam miserunt, qui eum certiozem facerent, nisi Alcibiadem sustulisset, nihil earum rerum fore ratum, quas ipse Athenis constituisset. Quare, si suas res gestas manere vellet, illum persequeretur. His Laco rebus commotus statuit, accuratiùs sibi agendum cum Pharnabazo. Huic ergo renunciat, quæ regi cum Lacedæmoniis essent, irrita futura, nisi Alcibiadem vivum aut mortuum tradidisset. Non tulit hoc satrapes, & violare clementiam, quàm regis opes minui, maluit. Itaque misit Sysamithren & Bagæum ad Alcibiadem interficiendum, cùm ille esset in Phrygia, iterque ad regem compararet. Missi, clàm vicinitati, in qua tum Alcibiades erat, dant negotium, ut eum interficiant. Illi cùm eum ferro aggredi non auderent, noctu ligna contulerunt circa casam eam, in qua quiescebat, eamque succenderunt, ut incendio conficerent, quem manu superari posse diffidebant. Ille autem ut sonitu flammæ est excitatus, etsi gladius ei erat subductus, familiaris sui ^z subalare telum eripuit. Namque erat cum eo

to distinguish him from the Grand Cyrus the Founder of the Persian Monarchy.

^x When the Lacedæmonians had reduced Athens, in the Conclusion of the Peloponnesian War, they vested the Government in a Council of Thirty, ever after called the Thirty Tyrants.

^z [*Subalare telum* is a Weapon that can be easily carried under one's Armpit, such as a Scots Highlandman's Durk.

quidam

quidam ex Arcadia hospes, qui nunquam discedere voluerat. Hunc sequi se jubet, & id quod in præsentia vestimentorum fuit, arripit. His inignem ejectis, flammæ vim transiit. Quem, ut barbari incendium effugisse viderunt, telis eminus missis interfecerunt, caputque ejus ad Pharnabazum retulerunt. At mulier, quæ cum eo vivere consueverat, muliebri suâ veste contactum, ædificii incendio mortuum cremavit, quod ad vivum interimendum erat comparatum. • Sic Alcibiades, annos circiter quadraginta natus, diem obiit supremum.

CAP. XI. Hunc infamatum à plerisque tres gravissimi historici summis laudibus extulerunt: Thucydides, qui ejusdem ætatis fuit; Theopompus, qui fuit post aliquantò natus; & Timæus: qui quidem duo maledicentissimi, nescio quo modo, in illo uno laudando consenserunt. Nam ea, quæ suprâ diximus, de eo prædicarunt, atque hoc amplius, cum Athenis splendidissimâ civitate natus esset, omnes Athenienses splendore ac dignitate vitæ superasse: postquam inde expulsus Thebas venerit, adeò studiis eorum inservisse, ut nemo eum labore corporisque viribus posset equiparare. Omnes enim Bæotii magis firmitati corporis, quàm ingenii acumini inserviunt. Eundem apud Lacedæmonios, quorum moribus summa virtus in patientia ponebatur, sic duritiæ se dedisse, ut parsimoniâ victus at-

^b Alcibiades seems, by this Account, to have been but very poorly attended, for a Person of his Figure, whose Circumstances, tho' in Banishment, might very well have afforded him a much more considerable Equipage; since he had, by virtue of Pharnabazus's Generosity to him, an Income of Ten thousand Pounds a Year.

F

que

que cultûs omnes Lacedæmonios vinceret : fuisse apud Thracas, homines vinolentos, rebusque venereis deditos ; hos quoque in his rebus antecessisse : Venisse ad Persas, apud quos summa laus esset fortiter venari, luxuriosè vivere ; horum sic imitatum consuetudinem, ut illi ipsi eum in his maximè admirarentur. Quibus rebus effecisse, ut, apud quoscunque esset, princeps poneretur, habereturque carissimus. Sed satis de hoc: reliquos ordiamur.

VIII.

THRASYBULUS, *Lyci filius, Atheniensis.*

C A P. I.

T Hraſybulus, Lyci filius, Athenienſis. Si per ſe
virtus ſine fortuna ponderanda ſit, dubito an
hunc primum omnium ponam. Illud ſine dubio;
neminem huic præfero fide, conſtantiâ, magnitudine
animi, in patriam amore. Nam quod multi vo-
luerunt, paucique potuerunt, ab uno tyranno patriam
liberare; huic contigit; ut à triginta oppreſſam
tyrannis, è ſervitute in libertatem vindicaret. Sed,
neſcio quo modo, cùm eum nemo anteiret hiſ
virtutibus, multi nobilitate præcurreunt. Primùm
Peloponneſio bello multa hic ſine Alcibiade geſſit,
ille nullam rem ſine hoc; quæ ille univerſa naturali
quodam bono fecit lucri. Sed illa tamen omnia
communia imperatoribus cum militibus & fortuna,
quòd in prælii concurſu abit res à conſilio ad vires;
vimque pugnantium. Itaque jure ſuo nonnulla ab
imperatore miles, plurima verò fortuna vindicat;

^b Others read *virtutemque*.

leque

seque his plus valuisse, quàm ducis prudentiam, verè potest prædicare. Quare illud magnificentissimum factum proprium est Thrasybuli: Nam cum triginta tyranni, præpositi à Lacedæmoniis, servitute oppressas tenerent Athenas, plurimos cives, quibus in bello pepercerat fortuna, partim patriâ expulissent, partim interfecissent, plurimorum bona publicata inter se divisissent, non solum princeps, sed & solus initio bellum his indixit.

CAP. II. Hic enim cum Phylon confugisset, quod est castellum in Attica munitissimum, non plus habuit secum, quàm triginta de suis. Hoc initium fuit salutis Atticorum; hoc robur libertatis clarissimæ civitatis. ^c Neque verò hic non contemptus est primò à tyrannis, atque ejus solitudo: quæ quidem res & illis contemnentibus, perniciiei, & huic despecto, salutis fuit. Hæc enim illos ad persequendum segnes, hos autem, tempore ad comparandum, dato, fecit robustiores. Quo magis præceptum illud omnium in animis esse debet: *nihil in bello oportere contemni*: nec sine causa dici; *Matrem timidi flere non solere*. Neque tamen pro opinione Thrasybuli auctæ sunt opes; nam jam tum illis temporibus fortius boni pro libertate loquebantur, quàm pugnabant. Hinc in Pyræum transiit, Munychiamque munit. Hanc bis tyranni oppugnare sunt adorti ab eaque turpiter repulsi, protinus in urbem, armis impedimentisque amissis, refugerunt. Usus est Thrasybulus non minùs prudentiâ, quàm fortitudine: nam cedentes violari vetuit, cives enim civibus parcere æquum censebat; neque quisquam est vulneratus, nisi qui prior impugnare voluit. Neminem jacentem veste spoliavit: nil attigit, nisi arma,

^c This Sentence in the Original is variously read by various Editors; but, by what immediately follows, this seems to be the genuine Reading.

quorum indigebat, & quæ ad victum pertinebant. In secundo prælio cecidit Critias, dux tyrannorum, cum quidem exadversus Thrasymbulum fortissimè pugnaret.

CAP. III. Hoc dejecto, Pausanias venit Atticis Auxilio, rex Lacedæmoniorum. Is inter Thrasymbulum, & eos, qui urbem tenebant, fecit pacem his conditionibus: Ne qui, præter triginta tyrannos, & decem, qui postea prætores creati, superioris more crudelitatis erant usi, afficerentur exilio; neve cuiusquam bona publicarentur; reipublicæ procuratio populo redderetur. Præclarum hoc quoque Thrasymbuli, quòd reconciliatâ pace, cum plurimum in civitate posset, legem tulit; ne quis antea actarum rerum accusaretur; neve multaretur; eamque illi legem oblivionis appellârunt. Neque verò hanc tantum ferendam curavit, sed etiam, ut valeret, efficit. Nam cum quidam ex his, qui simul cum eo in exilio fuerant, eadem facere eorum vellent, cum quibus in gratiam reditum erat; publicè prohibuit, & id, quod pollicitus erat, præstitit.

CAP. IV. Huic pro tantis meritis, honoris ^d corona à populo data est, facta duabus virgulis oleaginis: quæ, quòd amor civium, non vis expresserat, nullam habuit invidiam, magnâque fuit gloriâ. Benè ergo Pittacus ille, qui ^e septem sapientum numero est.

^d This is an Instance and a Proof of the Plainness and Simplicity of those Times, in comparison of our own. The Olive was a Tree sacred to the Goddess Minerva, Patroness of their City: For the Heathens had, in every City almost, some peculiar God or Goddess, looked upon as the Guardian of the Place.

^e These Seven Wise Men flourished about the Times

est habitus, cùm ei Mitylenæi multa milliaꝝ jugerum agri muneri darent; *Nolite, oro vos, (inquit) id mihi dare, quod multi inuideant, plures etiam concupiscant. Quare ex istis nolo amplius, quàm centum jugera, quæ & mei animi æquitatem, & vestram voluntatem indicent. Nam parva munera, diutina: locupletia, non propria esse consueverunt.* Illâ igitur coronâ contentus Thrasylbulus, neque amplius requisivit, neque quenquam honore se antecessisse exultimavit. Hic sequenti tempore, cùm prætor classem ad Ciliciam appulisset, neque satis diligenter in castris ejus agerentur vigiliæ, à barbaris, ex oppido noctu eruptione factâ, in tabernaculo interfectus est.

Times of Cræsus the rich King of Lydia, and Cyrus the Great, Founder of the Persian Monarchy, *i. e.* about 560 Years before Christ.

§ *Jugerum* is a Piece of Land 240 Roman Feet long, and 120 broad, not much above half our Acre.

IX.—

CONON, *Atheniensis*.

CAP. I.

COnon Atheniensis Peloponnesio bello accessit ad rempublicam, in eoque ejus opera magni fuit; nam & prætor pedestribus exercitibus præfuit, & præfectus classis res magnas mari gessit. Quas ob causas præcipuus ei honos habitus est. Namque omnibus unus insulis præfuit: in qua potestate Pheras cepit, coloniam Lacedæmoniorum. Fuit etiam extremo Peloponnesio bello prætor, cùm apud Ægos flumen copiæ Atheniensium à Lysandro sunt de-

viſta. Sed tum abſuit, eoque pejùs res adminiſtrata eſt; nam & prudens rei militaris, & diligens erat imperator. Itaque nemini erat his temporibus dubium, ſi adſuiſſet, illam Athenienſes calamitatem accepturos non fuiſſe.

C A P. II. Rebus autem afflictiſ, cum patriam obſideri auდიſſet, non quaſivit, ubi ipſe tuto viveret, ſed unde praſidio poſſet eſſe civibus ſuis. Itaque contulit ſe ad Pharnabazum ſatrapen. Ioniae & Lydiae, eundemque generum regis & propinquum apud quem ut multum gratia valeret, multo labore multiſque effecit periculis. Nam cum Lacedaemonii, Athenienſibus deviſtis, in ſocietate non manerent, quam cum Artaxerxe fecerant, Ageſilaumque bellatum miſſent in Aſiam, maxime impulſi à Tiſſapherne, qui, ex intimis regis, ab amicitia ejus detecerat, & cum Lacedaemoniis coſerat ſocietatem; hunc adverſus Pharnabazus habitus eſt imperator: re quidem vera exercitui praſuit Conon, ejuſque omnia arbitrio geſta ſunt. Hic multum ducem ſummum Ageſilaum impedivit, ſapeque ejus conſiliis obſtitit. Neque vero non fuit apertum, ſi ille non fuiſſet, Ageſilaum Aſiam Tauro tenus regi fuiſſe erepturum. Qui poſteaquam domum à ſuis civibus revocatus eſt, quod Beotii & Athenienſes Lacedaemoniis bellum indixerant; Conon nihilo ſecius apud praefectos regis verſabatur, hiſque omnibus maximo erat uſui.

C A P. III. Deſecerat à rege Tiſſaphernes, neque id tam Artaxerxi, quam cæteris, erat apertum: multis enim magniſque meritis apud regem, etiam cum in officio non maneret, valebat. Neque id mirandum, ſi non facile ad credendum, inducebatur, reminiſcens ejus ſe operâ Cyrum fratrem ſuperáſſe. Hujus accuſandi gratia Conon à Pharnabazo ad regem miſſus, poſteaquam venit, primum, ex more Perſarum, ad chiliarchum, qui ſecundum gradum imperii

imperii tenebat, Tithraustem, accessit, seque ostendit cum rege colloqui velle; nemo enim sine hoc admittitur. Huic ille, *Nulla*, inquit, *mora est; sed tu delibera, utrum colloqui malis, an per literas*^d *agere, quæ cogitas.* *Neceesse est enim, si in conspectum veneris,*^e *venerari te regem* (quod προσκυνῆν. proskunoin, illi vocant.) *Hoc si tibi grave est, per me nihilo secius editis mandatis, conficies quod studes.* Tum *Conon*: *Enimvero*, inquit, *mibi non est grave quemvis honorem habere regi: sed vereor, ne civitati meæ sit opprobrio, si, cum ex ea sim profectus, quæ cæteris gentibus imperare consueverit, potius*^f *barbarorum, quàm illius, more fungar.* Itaque quæ volebat, huic scripta tradidit.

CAP. IV. Quibus cognitis, rex tantum auctoritate ejus motus est, ut Tissaphernem hostem judicârit, & Lacedæmonios bello persequi jussisset, & ei permiserit, quem vellet eligere ad dispensandam pecuniam. Id arbitrium Conon negavit sui esse consilii, sed ipsius, qui optimè suos nôsse deberet: sed se suadere, Pharnabazo id negotii daret. Hinc, magnis muneribus donatus, ad mare est missus, ut Cypriis, & Phœnicibus, cæterisque maritimis civitatibus naves longas imperaret, classemque, quâ proximâ æstate mare tueri posset, compararet; dato adjutore Pharnabazo, sicut ipse voluerat. Id ut Lacedæmoniis est nunciatum, non sine cura rem administrârunt, quòd majus bellum imminere arbitrabantur, quàm si cum barbaro solum contenderent. Nam ducem

^d Others read *edere*.

^e This Worshipping was falling flat on the Face upon the Ground before the King.

^f The Word *barbarus* is borrowed from the Greeks, amongst whom it was originally used to signify those that talked badly, or with Difficulty; and because that was commonly the Case of Foreigners, as to the Greek Tongue, it was used for all that were not Greeks.

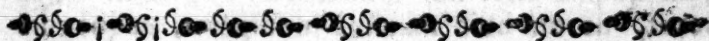

fortem, & prudentem, regiis opibus præfuturum, ac secum dimicaturum videbant quem neque consilio, neque copiis, superare possent. Hâc mente magnam contrahunt classem, proficiscuntur Pisandro duce. Hos Conon apud Cnidum adortus, magno prælio fugat, multas naves capit, complures deprimit. Quâ victoriâ non solum Athenæ, sed etiam cuncta Græcia, quæ sub Lacedæmoniorum fuerat imperio, liberata est. Conon cum parte navium in patriam venit: muros dirutos à Lyfandro, utrosque & Piræei & Athenarum, reficiendos curat; pecuniæque quinquaginta talenta, quæ à Pharnabazo acceperat, civibus suis donat.

CAP. V. Accidit huic, quod cæteris mortalibus, ut inconsideratior in secunda, quàm in adversa esset fortuna. Nam classe Peloponnesiorum devictâ, cum ultum se injurias patriæ putaret, plura concupivit, quàm efficere potuit. Neque tamen ea non ^h pia & probanda fuerunt, quòd potius patriæ opes augeri, quàm regis, maluit. Nam cum magnam auctoritatem sibi pugnâ illâ navali, quam apud Cnidum fecerat, constituisset, non solum inter barbaros, sed etiam inter omnes Græciæ civitates, clam dare operam cœpit, ut Ioniam & Æoliam restitueret Atheniensibus. Id cum minùs diligenter esset celatum, Tiribazus, qui Sardibus præerat, Cononem evocavit, simulans ad regem eum se mittere velle magna de re. Hujus nuncio parens, cum venisset, in vincula conjectus est; in quibus aliquandiu fuit. Nonnulli eum ad regem abductum, ibique perisse scriptum

^h The Word *pious* seems manifestly derived from the Greek *πῖος*, mild, gentle, kind, such as a Man ought to be, in a distinguishing Manner, to his near Relations: Thence it was put to signify one that behaved towards such with the Regard and Affection that was due to them.

reliquerunt. Contra ea, Dinon historicus, cui nos plurimum de Persicis rebus credimus, effugisse, scripsit; illud addubitat, utrum Tiribazo sciente, an imprudente sit factum.

X.

DION, Hipparini *filius*, *Syracusanus*.

CAP. I.

DION, Hipparini filius, Syracusanus, nobili genere natus, utrâque implicatus tyrannide Dionysiorum: namque ille superior Aristomachen, sororem Dionis, habuit in matrimonio; ex qua duos filios, Hipparinum & Nysæum, procreavit; totidemque filias, nomine Sophrosynen & Areten: quarum priorem Dionysio filio, eidem, cui regnum reliquit, nuptum dedit; alteram, Areten, Dioni. Dion autem, præter nobilem propinquitatem, generosamque majorum famam, multa alia à natura habuit bona: in his, ingenium docile, come, aptum ad artes optimas; magnam corporis dignitatem, quæ non minimum commendatur; magnas præterea divitias à patre relictas, quas ipse tyranni muneribus auxerat. Erat intimus Dionysio priori, neque minus propter mores, quàm affinitatem. Namque, etsi Dionysii crudelitas ei displicebat, tamen saluum propter necessitudinem, magis etiam suorum causâ, esse studebat. Aderat in magnis rebus; ejusque consilio multum movebatur tyrannus, nisi qua in re major ipsius cupiditas intercesserat. Legationes verò omnes, quæ essent illustriores, per Dionem administrabantur; quas quidem ille diligenter obeundo, fideliter administrando, crudelissimum nomen tyranni suâ humanitate tegebat. Hunc
à Dio-

à Dionysio missum Carthaginenses suspexerunt, ut neminem unquam Græcâ linguâ loquentem magis sint admirati.

CAP. II. Neque verò hæc Dionysium fugiebant : nam quanto esset sibi ornamento, sentiebat. Quò fiebat, ut uni huic maximè indulgeret, neque eum secùs diligeret ac filium. Qui quidem, cùm Platonem Tarentum venisse fama in Siciliam esset perlata, adolescenti negare non potuit, quin eum arcefferet, cùm Dion ejus audiendi cupiditate flagraret. Dedit ergo huic veniam magnâque eum ambitione Syracusas perduxit. Quem Dion adeò admiratus est, atque adamavit, ut se totum ei traderet. Neque verò minùs Plato delectatus est Dione. Itaque, cùm à Dionysio tyranno crudeliter violatus esset, (quippe quem venundari jussisset) tamen eòdem rediit, ejusdem Dionis precibus adductus. Interim in morbum incidit Dionysius ; quo cùm graviter confictraretur, quæsit à medicis Dion, quemadmodum se haberet ? simulque ab his petiit, si fortè majori esset periculo, ut sibi faterentur : Nam velle se cum eo colloqui de partiendo regno, quòd sororis suæ filios ex illo natos, partem regni putabat debere habere. Id medici non tacuerunt, & ad Dionysium filium sermonem retulerunt. Quo ille commotus, ne agendi cum eo esset Dioni potestas, patri soporem medicos dare coëgit. Hòc æger sumpto, ut somno sopitus, diem obiit supremum.

CAP. III. Tale initium fuit Dionis & Dionysii simultatis ; eaque multis rebus aucta est : sed tamen primis temporibus, aliquandiu simulata inter eos amicitia mansit. Quumque Dion non desisteret obsecrare Dionysium, ut Platonem A. henis arcefferet, & ejus consiliis uteretur ; ille, qui in aliqua re vellet patrem imitari, morem ei gessit ; eodemque tempore Philistum historicum Syracusas recuxit, hominem amicum non magis tyranno, quàm tyrannidi. Sed
de

de hoc in eo meo libro plura sunt exposita, qui de historicis conscriptus est. Plaiō autem tantum apud Dionysium auctoritate potuit valuitque eloquentiā, ut ei persuaserit, tyrannidis facere finem, libertatemque reddere Syracusanis; à qua voluntate Philisti consilio deterritus, aliquanto crudelior esse cœpit.

CAP. IV. Qui quidem, cum à Dione se superari videret ingenio, auctoritate, amore populi; verens, ne si eum secum haberet, aliquam occasionem sui daret opprimendi; navem ei triremem dedit, quā Corinthum deveheretur; ostendens, se id utriusque facere causā, ne, quum inter se timerent, alteruter alterum praeoccuparet. Id cum factum multi indignarentur, magnæque esset invidiæ tyranno, Dionysius omnia, quæ moveri poterant Dionis, in naves imposuit, ad eumque misit. Sic enim existimari volebat, id se non odio hominis, sed suæ salutis fecisse causā. Postea verò quàm audivit eum in Peloponneso manum comparare, sibi que bellum facere conari; Areten Dionis uxorem alii nuptum dedit, filiumque ejus sic educari jussit, ut indulgendo, turpissimis imbueretur cupiditatibus. Nam puero, priusquam pubes esset scorta adducebantur: vino epulisque obruebatur, neque ullum tempus sobrio relinquebatur. Is usque eò vitæ statum commutatum ferre non potuit, postquam in patriam rediit pater, (namque appositi erant custodes, qui eum à pristino victu deducerent) ut se de superiore parte ædium dejecerit, atque ita interfierit. Sed illuc revertor.

CAP. V. Postquam Corinthum pervenit Dion, & eodem perfugit Heraclides, ab eodem expulsus Dionysio, qui præfectus fuerat equitum; omni ratione bellum comparare cœperunt: sed non multum proficiebant, quòd multorum annorum tyrannis, magnarum opum putabatur, quam ob causam pauci

ad societatem periculi perducebantur. Sed Dion, fretus non tam suis copiis, quàm odio tyranni, maximo animo, duabus onerariis navibus, quinquaginta annorum imperium, munitum quingentis longis navibus, decem equitum, centum peditum millibus, profectus oppugnatum: quod omnibus gentibus admirabile est visum, adeò facilè perculit, ut post diem tertium, quàm Siciliam attigerat, Syracusas introferit. Ex quo intelligi potest, nullum esse imperium tutum, nisi benevolentia munitum. Eo tempore aberat Dionysius, & in Italia classem operiebatur, adversariorum ratus neminem sine magnis copiis ad se venturum: quæ res eum fefellit: nam Dion iis ipsis, qui sub adversarii fuerant potestate, regios spiritus repressit, totiusque ejus partis Sicillæ potitus est, quæ sub Dionysii potestate fuerat: parique modo urbis Syracusarum, præter arcem, & insulam adjunctam oppido; eoque rem perduxit, ut talibus pactionibus pacem tyrannus facere vellet: Siciliam Dion obtineret, Italiam Dionysius, Syracusas Apolloerates, cui maximam fidem uni habebat Dion.

CAP. VI. Has tam prosperas, tamque inopinatas res consecuta est subita commutatio; quod fortuna suâ mobilitate, quem paulò antè extulerat, demergere est adorta. Primum in filium, de quo commemoravi supra, sævitiam suam exercuit. Nam quum uxorem reduxisset, quæ alii fuerat tradita, filiumque vellet revocare ad virtutem à perdita luxuria, accepit gravissimum parens vulnus morte filii: deinde orta dissensio est inter eum & Heraclidem; qui quidem Dion principatum non concedens, factionem comparavit: neque is minùs valebat apud optimates, quorum consensu præerat classi, cum Dion exercitum pedestrem teneret. Non tulit hoc animo æquo Dion, & versam illum Homeri retulit ex secunda rhapsodia, in quo hæc sententia est: *Non posse benè*
geri

geri rempublicam multorum imperiis. Quod dictum magna invidia consecuta est: namque aperuisse videbatur, se omnia in sua potestate esse velle. Hanc ille non lenire obsequio, sed acerbitate opprimere studuit; Heraclidemque, cum Syracusas venisset, interficiendum curavit.

CAP. VII. Quod factum omnibus maximum timorem iniecit; nemo enim, illo interfecto, se tutum putabat. Ille autem, adversario remoto, licentius eorum bona, quos sciebat adversus se sensisse, militibus dispertivit. Quibus divisis, cum quotidiani maximi fierent sumtus, celeriter pecunia deesse cepit: neque, quod manus porrigeret, suppetebat, nisi amicorum possessiones. Id huiusmodi erat, ut, cum milites reconciliasset, amitteret optimates. Quarum rerum curâ frangebatur; & insuetus malè audiendi, non æquo animo ferebat, de se ab iis malè existimari, quorum paulò antè in cælum fuerat elatus laudibus. Vulgus autem, offensâ in eum militum voluntate, berius loquebatur, & tyrannum non ferendum habebat.

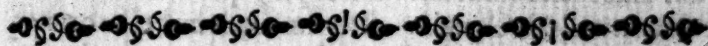
CAP. VIII. Hæc ille intuens, cum timeret, dum sedaret, nesciret, & quorsum evadere, qui simul cum Callicrates quidam, civis Atheniensis, qui simul cum eo ex Peloponneso in Siciliam venerat, homo & callidus, & ad fraudem acutus, cum in magno periculo fide, adit ad Dionem, & ait, cum in magno periculo esse, propter offensionem populi, & odium militum, quod nullo modo evitari posset, nisi alicui suorum negotium daret, qui simularet illi inimicum: quem si invenisset idoneum, facilè omnium animos cogniturum, adversarioque sublaturum, quod inimici ejus dissidenti suo sensus aperturi forent. Tali consilio probato, accipit has partes ipse Callicrates, & se armat imprudentiâ Dionis: ad eum interficiendum socios conquirat, adversarios ejus convenit, conjurationem confirmat. Res, multis consciis, quæ gereretur,

gereretur, elata, refertur ad Aristomachen sororem Dionis, uxoremque Areten. Illæ timore perterritæ conveniunt, cujus de periculo timebant. At ille negat à Callicrate fieri sibi insidias; sed illa, quæ agerentur, fieri præcepto suo. Mulieres nihilo secius Callicratem in ædem Proserpinæ deducunt, ac jurare cogunt, nihil ab illo periculi fore Dioni. Ille hâc religione non modò ab incepto non deterritus, sed ad maturandum concitatus est; verens, ne priùs consilium suum aperiretur, quàm conata perficisset.

CAP. IX. Hâc mente, proximo die festo, cùm à conventu se remotum Dion domi teneret, atque in conclavi edito recubisset; consciis loca munitiora oppidi tradit; domum custodibus sepit; à foribus qui non discedant, certos præficit; navem triremem armatis ornat, Philostratoque fratri suo trãdit, eamque in portu agitari jubet, ut si exercere remiges ut si cogitans, si fortè consiliis obstitisset fortuna, tem è neget, quâ fugeret ad salutem. Suorum augit, cùm à Zacynthios adolescentes quosdam elidat negotium, cissimos, tum viribus maximis; hisque conveniendi est] ad Dionem eant inermes, sic uti propter notitiam, gratiã viderentur venire. Hi, ejus intrârunt, foribus introrssi. At illi, ut limen invadunt, colligant: si abseratis, in lecto cubantem posset foris. Hic, sicut alius dictum est, quàm invisa sit singularis potentia, & militanda vita, qui se metui, quàm amari malunt, cuius facile intellectu fuit. Namque illi ipsi custodes, propitiã fuissent voluntate, foribus effractis servare cum potuissent, quòd illi inermes telum foris flagitantes, vivum tenebant. Cui cùm succurreret nemo, Lyco, quidam Syracusanus, per fenestras gladium dedit, quo Dion interfectus est.

CAP. X. Confectâ cæde, cùm multitudo visendi gratiã

gratiâ introisset, nonnulli ab insciis pro noxiis conciduntur. Nam celeri rumore dilato, Dioni vim allatam, multi concurrerant, quibus tale facinus displicebat. Hi, falsâ suspitione ducti, immerentes ut sceleratos occidunt. Hujus de morte, ut palâm factum est, mirabiliter vulgi mutata est voluntas. Nam qui vivum eum tyrannum vocitârant, eundem liberatorem patriæ, tyrannique expulsorem prædicabant. Sic subitò misericordia odio successerat, ut eum suo sanguine, si possent, ab Acheronte cuperent redimere. Itaque in urbe, celeberrimo loco elatus publicè, sepulchri monumento donatus est. Diem obiit circiter annos quinquaginta quinque natus; quartum post annum, quàm ex Peloponneso in Siciliam redierat.

XI.

IPHICRATES, *Atheniensis.*

CAP. I.

IPhicrates, Atheniensis, non in magnitudine rerum gestarum, quàm disciplinâ militari nobilitatus est. Fuit enim talis dum ut non solum ætatis suæ cum primis compararetur, sed ne de majoribus natum quidem quisquam anteponeretur. Multum verò in bello versatus, sæpe exercitibus præfuit: nusquam culpâ suâ malè rem gessit; semper consilio vicit, tantumque eo valuit, ut multa in re militari partim nova attulerit, partim meliora fecerit. Namque ille pedestria arma mutavit: cum, ante illum imperatorem, maximis clypeis, brevibus hastis, minutis gladiis uterentur; ille, è contrario, Peltam pro Parma fecit, à quo postea Peltastæ pedites appellantur;

ut ad motus concursusque essent leviores. Hastæ modum duplicavit, gladios longiores fecit. Idem genus loricarum mutavit, & pro ferreis atque æneis linteas dedit. Quo facto expeditiores milites reddidit; nam pondere detracto, quod æquè corpus teget, & leve esset, curavit.

CAP. II. Bellum cum Thracibus gessit; Seuthen, socium Atheniensem, in regnum restituit. Apud Corinthum tantâ severitate exercitui præfuit, ut nullæ unquam in Græcia neque exercitatiores copiæ, neque magis dicto audientes fuerint duci; in eamque consuetudinem adduxit, ut, cum prælii signum ab imperatore esset datum, sine ducis opera sic ordinatæ consisterent, ut singuli à peritissimo imperatore dispositi viderentur. Hoc exercitu a Moram Lacedæmoniorum intercepit; quod maximè totâ celebratum est Græciâ. Iterum eodem bello omnes vias eorum fugavit; quo facto, magnam adeptus est gloriam. Cum Artaxerxes Ægyptio regi bellum inferre vellet, Iphicratem ab Atheniensibus petivit ducem, quem præficeret exercitui conductitio, cujus numerus duodecim millium fuit. Quem quidem sic omni disciplina militari erudit, ut, quem admodum quondam Fabiani, milites Romani appellati

A Choice Body of Men among the Lacedæmonians, concerning the Number of which Authors are not agreed, some making them to be five hundred, some six, and some eight.

If the Roman Soldiers were used to be called Fabians, which is an Account given by none but our Author, it was occasioned by the Gallantry of the Fabian Family, that undertook to manage the War against the Veientes by themselves, and were cut off 300 of them in one Battle, about 475 Years before Christ. Or rather,

pellati sunt, sic Iphicratenses apud Græcos in summa laude fuerint. Idem subsidio Lacedæmoniis profectus, Epaminondæ retardavit impetus: Nam nisi ejus adventus appropinquâisset, non prius Thebani Spartâ abcessissent, quàm captam incendio deléssent.

CAP. III. Fuit autem & animo magno, & corpore, imperatoriâque formâ, ut ipso aspectu cuivis injiceret admirationem sui: sed in labore remissus nimis, parumque patiens, ut Theopompus memoriæ prodidit: bonus verò civis, fideque magnâ: quod cùm in aliis rebus declaravit, tum maximè in Amyntæ Macedonis liberis tuendis. Namque Eurydice mater Perdiccæ & Philippi, cum his duobus pueris, Amyntâ mortuo, ad Iphicratem confugit, ejusque opibus defensa est. Vixit ad senectutem, placatis in se suorum civium animis. Causam capitis semel dixit, bello & sociali, simul cum Timotheo, eoque judicio est absolutus. Menesthea filium reliquit, Thressa natum, Coti regis filiâ. Is cùm interrogaretur, utrùm pluris patrem matremneaceret; matrem, inquit. Id cùm omnibus mirum videretur; At ille, Meritò, inquit, facio; nam pater, quantum in se fuit, Thracem me genuit: contra, mater Atheniensem.

according to others, from Q. Fabius Maximus the Dictator, that opposed Hannibal.

* This was carried on by the Byzantians, Coans, Chians, Rhodians, and Mausolus Prince of Caria, against the Athenians, about 360 Years before Christ.

XII.

C H A B R I A S, *Atheniensis.*

CAP. I.

C Habrias Atheniensis. Hic quoque in summis habitus est ducibus, resque multas memoriâ dignas.

dignas gessit. Sed ex his elucet maxime inventum ejus in pralio, quod apud Thebas fecit, cum Boeotiis subsidio venisset. Namque in eo victoriâ fidente summo duce Agesilao, fugatis jam ab eo conductitiis catervis, reliquam^a phalangem loco vetuit cedere; obnixoque genu scuto, projectâque hastâ, impetum excipere hostium docuit. Id novum Agesilaus contuens, progredi non est ausus, suosque jam incurrentes tubâ revocavit. Hoc usque eò totâ Græciâ famâ celebratum est, ut ~~mo~~ statu Chabrias sibi statuam fieri voluerit, quæ publicè ei ab Atheniensibus in foro constituta est. Ex quo factum est, ut postea athletæ, cæterique artifices, his statibus in statuis ponendis uterentur, in quibus victoriam essent adepti.

CAP. II. Chabrias autem multa in Europa bella ministravit, cum dux Atheniensium esset: in Egæto suâ sponte gessit: nam Nectanebum adjutum profectus, regnum ei constituit. Fecit idem Cypri; sed publicè ab Atheniensibus Evagoræ adjutor datus: neque prius inde discessit, quàm totâ insulam bello devinceret. quæ ex re Athenienses magnam gloriam sunt adepti. Interim bellum inter Ægyptios & Persas conflatum est. Athenienses cum Artaxerxe societatem habebant. Lacedæmonii cum Ægyptiis, à quibus magnas prædas Agesilaus rex eorum faciebat. Id intuens Chabrias, cum in re nulla Agesilao cederet, suâ sponte eos adjutum profectus, Ægyptiæ classi præfuit, pedestribus copiis Agesilaus.

CAP. III. Tum præfecti regis Persiæ legatos miserunt Athenas, questum, quòd Chabrias adversum regem

^a Phalanx properly signifies a Body of Macedonian Foot, sixteen thousand in Number, drawn up in very close Order, armed with Shield and Spear; but the Word at last was used to signify any Body of Foot in close Array, as it is here.

bellum gereret cum Ægyptiis. Athenienses diem certam Chabriæ præstituerunt, quam ante, domum nisi redisset, capitis se illum damnaturos denunciaverunt. Hoc ille nuncio Athenas rediit, neque ibi diutius est moratus, quam fuit necesse. Non enim libenter erat ante oculos civium suorum, quod & vivebat lautè, & indulgebat sibi liberalius, quam ut invidiam vulgi posset effugere. Est enim hoc commune vitium in magnis liberisque civitatibus, ut invidia gloriæ comes sit, & libenter de his detrahant, quos eminere videant altius: neque animo æquo pauperes alienam opulentium intuentur fortunam. Itaque Chabrias, quoad ei licebat, plurimum aberat. Neque verò solus ille aberat Athenis libenter, sed omnes ferè principes fecerunt idem; quod tantum se ab invidia putabant futuros, quantum à conspectu suorum recessissent. Itaque Conon plurimum Cypri vixit, Iphicrates in Thracia, Timotheus Lesbi, Chares in Sigæo. Dissimilis quidem Chares eorum factis & moribus; sed tamen Athenis & honoratus & potens.

CAP. IV. Chabrias autem periit bello sociali, tali modo. Oppugnabant Athenienses Chium: erat in classe Chabrias privatus, sed omnes, qui in magistratu erant, auctoritate anteibat; eumque magis milites, quam qui præerant, aspiciebant. Quæ res ei maturavit mortem: nam dum primus studet portum intrare, & gubernatorem jubet eò dirigere navem, ipse sibi perniciæ fuit: Cum enim eò penetrasset, cæteræ non sunt secutæ. Quo facto circumfusus hostium concursu, cum fortissime pugnaret, navis, * rostro percussa, cæpit sidere. Hinc refugere cum posset, si se in mare dejecisset; quod

* A strong sharp Iron Spike, with which the Prows of their *longæ navæ*, or Men of War, were armed, in order to sink one another in Sea-fights.

suberat

suberat classis Atheniensium, quæ exciperet natan-
tem; perire maluit, quàm, armis abjectis, navem
relinquere, in qua fuerat vectus. Id cæteri facere
noluerunt, qui nando in tutum pervenerunt. At
ille, præstare honestam mortem existimans turpi
vitæ, cominus pugnans telis hostium interfectus
est.

XIII.

TIMOTHEUS, Cononis filius, Atheniensis.

CAP. I.

Timotheus, Cononis filius, Atheniensis. Hic
à patre acceptam gloriam multis auxit virtu-
tibus. Fuit enim disertus, impiger, laboriosus, rei
militaris peritus neque minùs civitatis regendæ.
Multa hujus sunt præclarè facta, sed hæc maximè
illustria; Olynthios & Byzantios bello subegit: Sa-
mum cepit, in qua oppugnanda, superiore bello, A-
thenienses mille & ducenta talenta consumserant.
Id ille sine ulla publica impensa populo restituit. Ad-
versus Cotym bella gessit, ab eoque mille & ducenta
talenta prædæ in publicum detulit. Cyzicum ob-
sidione liberavit. Ariobarzani simul cum Agefilao
auxilio profectus est: à quo, cùm Laco pecuniam
numeratam accepisset, ille cives suos agro atque
urbibus augeri maluit, quàm id sumere, cujus partem
domum suam ferre posset. Itaque accepit Crithoten
& Sestum.

CAP. II. Idem classi præfectus & circumvehens
Peloponnesum, Laconicam populatus, classem eorum

* For *circum-vectus*, viz. *classe*. Lambinus prefers
circumiens here, but Salmasius maintains *circumve-*
hens.

fuga-

fugavit. Corcyram sub imperium Atheniensium redegit; sociosque idem adjunxit Epirotas, Athamanas, Chaonas, omnesque eas gentes, quæ mare illud adjacent. Quo facto, Lacedæmonii de diutina contentione destiterunt, & suâ sponte Atheniensibus imperii maritimi principatum concesserunt; pacemque his legibus constituerunt; ut Athenienses mari duces essent. Quæ victoria tantæ fuit Atticis lætitiæ, ut tum primum aræ PACI publicè sint factæ, eique deæ^m pulvinar sit institutum. Cujus laudis ut memoria maneret, Timotheo publicè statuam in foro posuerunt: qui honos huic uni ante hoc tempus contigit; ut, cùm patri populus statuam posuisset, filio quoque daret. Sic juxta posita recens filii, veterem patris renovavit memoriam.

CAP. III. Hic cùm esset magno natu, & magistratus gerere desisset, bello Athenienses undique premi sunt cepti. Defecerat Samus; descierat Hellepontus; Philippus jam tum valens [Macedo] multa moliebatur: cui oppositus Chares cùm esset, non satis in^m eo præsidii putabatur; sit Menestheus prætor, filius Iphicratis, gener Timothei, & ut ad bellum proficiscatur, decernitur. Huic in consilium dantur duo, usu & sapientiâ præstantes, ° quorum consilio uteretur, pater & focer: quod in his tanta

^m It was usual with the Greeks and Romans to have rich Beds set up in the Temples of their Gods, upon which their Images were placed in their Festivals.

ⁿ He was imprudent, sottish, haughty, headstrong, and every way unfit for this Post, which the Humour of a Faction at Athens had procured for him.

° The Words *quorum consilio uteretur*, seem to have been put in the Margin by some Body, as a Gloss upon

tanta erat auctoritas, ut magna spes esset, per eos amissa posse recuperari. Hi cum Samum profecti essent, & eodem Chares, eorum adventu cognito, cum suis copiis proficisceretur, ne quid, absente se, gestum videretur; accidit, cum ad insulam appropinquarent, ut magna tempestas oriretur; quam evitare duo veteres imperatores utile arbitrati, suam classem suppresserunt. At ille, temeraria usus ratione, non cessit majorum natu auctoritati; &, ut in sua navi esset fortuna, quò contenderat, pervenit, eodemque ut sequerentur, ad Timotheum & Iphicratem nuncium misit. Hinc malè re gesta, compluribus amissis navibus, eodem, unde erat profectus, se recepit, literasque Athenas publicè misit, *sibi proclive fuisse Samum capere, nisi à Timotheo & Iphicrate desertus esset.* Ob eam rem in crimen vocabantur. Populus acer, suspicax, mobilis, adversarius, invidus etiam potentiae, domum revocat: accusantur proditoris. Hoc judicio damnatur Timotheus, lisque ejus aestimatur centum talentis. Ille odio ingratae civitatis coactus, Chalcidem se contulit.

CAP. IV. Hujus post mortem, cum populum judicii sui poeniteret, multa novem partes detraxit, & decem talenta Cononem filium ejus, ad muri quandam partem reficiendam, jussit dare. In quo fortunæ varietas est animadversa: Nam quos avus Conon muros ex hostium præda patriæ restituerat, eosdem nepos, cum summa ignominia familiæ, ex sua re familiari reficere coactus est. Timothei autem moderatæ, sapientisque vitæ, cum complura possumus proferre testimonia, uno erimus contenti, quòd

upon the Words *in consilium*; and at last, by some careless Transcriber of Books, taken into the Text; for they are wholly needless.

ex eo facile conjici poterit, quàm carus suis fuerit. Cùm Athenis adolescentulus causam diceret, non solum amici privatique hospites ad eum defendendum convenerunt, sed etiam in eis Jason tyrannus, qui illo tempore fuit omnium potentissimus. Hic, cùm in patria sine satellitibus se tutum non arbitraretur, Athenas sine ullo præsidio venit; tantique hospitem fecit, ut mallet se capitis periculum adire, quàm Timotheo, de fama dimicanti, deesse. Hunc adversus tamen Timotheus postea, populi jussu, bellum gessit: patriæque sanctiora jura, quàm hospitii, esse duxit. Hæc extrema fuit ætas imperatorum Atheniensium; Iphicratis, Chabriæ, Timothei: neque post illorum obitum quisquam dux in illa urbe fuit dignus memoriâ.

XIV.

D A T A M E S.

C A P. I.

VENIO nunc ad fortissimum virum, maximique consilii, omnium barbarorum; exceptis duobus Carthaginienſibus, Hamilcare & Hannibale: de quò hoc plura referemus; quòd & obscuriora sunt ejus gesta pleraque, & ea, quæ prosperè ei cesserunt, non magnitudine copiarum, sed consilii, quo tantum non omnes superabat, acciderunt; quorum nisi ratio explicata fuerit, res apparere non poterunt. DATAMES patre Camissare, natione Care, matre Scythisâ natus, primùm militum numero fuit apud ^a Artaxerxem, eorum, qui regiam tue-

^a This was Artaxerxes Mnemon; and consequently

tuebantur. Pater ejus Camissares, quòd & manu fortis, & bello strenuus, & regi multis locis fidelis erat repertus, habuit provinciam partem Ciliciae juxta Cappadociam, quam incolunt^b Leucosyri. Datames militare munus fungens, primùm qualis esset aperuit, in bello, quod rex adversus Cadusios gessit: namque hîc, multis millibus regionum interfectis, magni fuit ejus operâ; quo factum est, ut, cùm in eo bello cecidisset Camissares, paterna ei traderetur provincia.

CAP. II. Pari se virtute postea præbuit, cùm Autophradates jussu regis bello persequeretur eos, qui defecerant: namque ejus operâ hostes, cùm castra jam intrâssent, profligati sunt, exercitusque reliquus conservatus regis est: qua ex re majoribus rebus præesse cœpit. Erat eo tempore Thyus dynastes Paphlagoniæ, antiquo genere natus à Pylæmenē illo, quem Homerus Troico bello à Patroclo interfectum ait. Is regi dicto audiens non erat; quam ob causam bello eum persequi constituit, eique rei præfecit Datamem, propinquum Paphlagonis; namque ex fratre & sore erant nati; quam ob causam Datames omnia primùm experiri voluit, ut sine armis propinquum ad officium reduceret. Ad quem cùm venisset sine præsidio, quòd ab amico nullas vereretur insidias, penè interiit. Nam Thyus eum clam inter-

quently the same with Ahasuerus in the Book of *Esther*, according to Dr. Prideaux and the reverend Mr. Millar of Paisley.

The Leucosyri (*i. e.* white Syrians, afterward Cappadocians) were so called, to distinguish them from the tawny Syrians.

The Author seems to be mistaken here, & *aliquando bonus dormitat Homerus*: Pylæmenes was slain by Menelaus, according to Homer, *Iliad. lib. v. ver. 576.*

ficere

ficere voluit. Erat mater cum Datame, amita Paphlagonis; ea, quid ageretur, rescit, filiumque monuit. Ille fugâ periculum evitavit, bellumque indixit Thyo. In quo cùm ab Ariobarzane, præfecto Lydiæ & Ioniæ, totiusque Phrygiæ, desertus esset, nihilo segnius perseveravit, vivumque Thyum cepit, cum uxore & liberis.

CAP. III. Cujus facti ne prius fama ad regem, quàm ipse, perveniret, dedit operam. Itaque omnibus insciis, eò, ubi erat rex, venit; posteroque die Thyum, hominem maximi corporis, terribilique facie, (quòd & niger, & capillo longo, barbâque erat promissâ) optimâ veste textit, quam satrapæ regii gerere consueverant. Ornavitque etiam torque, & armillis aureis, cæteroque regio cultu: ipse agresti duplici amiculo circumdatus, hirtâque tunicâ, gerens in capite galeam venatoriam, dextrâ manu clavam, sinistrâ copulam, quâ vinctum antese Thyum agebat, ut si feram bestiam captam duceret. Quem cùm omnes prospicerent, propter novitatem ornatûs, ignotamque formam, ob eamque rem magnus esset concursus; fuit non nemo, qui agnosceret Thyum, regique nunciaret. Primò non accreditit: itaque Pharnabazum misit exploratum; à quo ut rem gestam comperit, statim admitti jussit, magnopere delectatus cùm factò, tum ornatu: in primis, quòd nobilis rex in potestatem inopinanti venerat. Itaque magnificè Datamem donatum ad exercitum misit, qui tum contrahebatur duce Pharnabazo & Tithrauste ad bellum Ægyptium, parique eum, atque illos, imperio esset jussit. Postea verò, quàm Pharnabazum rex revocavit, illi ^f summa imperii tradita est.

CAP. IV. Hic cùm maximo studio compararet exercitum, Ægyptumque proficisci pararet; subitò

^f *Summa imperii*, the chief Command.

à rege literæ sunt ei missæ, ut Aspsim aggredere-
 tur, qui Cataoniam tenebat; quæ gens jacet supra Ci-
 liciam, confinis Cappadociæ. Namque Aspsis sal-
 tuosam regionem, castellisque munitam incolens,
 non solum imperio regis non parebat; sed etiam
 finitimas regiones vexabat, & quæ regi portarentur,
 abripiebat. Datames, etsi longè aberat ab his re-
 gionibus, & à majore re abstrahebatur; tamen regis
 voluntati morem gerendum putavit. Itaque cum
 paucis, sed viris fortibus, navem conscendit; existi-
 mans, id quod accidit, facilius se imprudentem
 parvâ manu oppressurum, quàm paratum, quamvis
 magno exercitu. Hac delatus in Ciliciam, egressus
 inde, dies noctesque iter faciens, Taurum transiit,
 eoque, quò studuerat, venit. Quærit, quibus locis
 sit Aspsis: cognoscit, haud longe abesse, profectum-
 que eum venatum: Quem dum speculatur, adventus
 ejus causa cognoscitur. Pisidas, cum iis, quos
 secum habebat, ad desistendum Aspsis comparat. Id
 Datames ubi audivit, arma sumit, suosque sequi ju-
 bet: ipse, equo concitato, ad hostem vehitur;
 quem procul Aspsis conspiciens ad se ferentem, per-
 timescit; atque à conatu resistendi deterritus, sese
 dedit. Hunc Datames victum ad regem ducen-
 dum tradit Mithridati.

CAP. V. Hæc dum geruntur, Artaxerxes remi-
 niscens, à quanto bello, ad quam parvam rem prin-
 cipem ducum misisset, se ipse reprehendit, & nun-
 cium ad exercitum Acen misit, quòd nondum Da-
 tames profectum putabat, qui diceret, ne ab exer-
 citu discederet. Hic priusquàm perveniret, quò erat
 profectus, in itinere convenit, qui Aspsim ducebant.
 Quâ celeritate cum magnam benevolentiam regis
 Datames consequutus esset, non minorem invidiam
 aulicorum excepit, qui illum unum pluris, quàm se
 omnes, fieri videbant: quo facto, cuncti ad eum op-
 primen-

primendum consenserunt. Hæc Pandates, gazæ custos regiæ, amicus Datami, perscripta ei mittit: in quibus docet, Eum magno fore periculo, si quid, illo imperante, in Ægypto adversi accidisset. Namque eam esse consuetudinem regiam, ut casus adversos hominibus tribuant, secundos fortunæ suæ: quo fieri, ut facilè impellantur ad eorum perniciem, quorum ductu res malè gestæ nuncientur. Illum hòc majore fore in discrimine, quòd quibus rex maximè obediat, eos habeat inimicissimos. Talibus ille literis cognitis, cùm jam ad exercitum Acen venisset, quòd non ignorabat ea verè scripta, desciscere à rege constituit: neque tamen quicquam fecit, quòd fide suâ esset indignum: nam Mandroclum Magnetem exercitui præfecit: ipse cum suis in Capadociam discedit; conjunctamque huic Paphlagoniam occupat, celans quâ voluntate esset in regem; clàm cum Ariobarzane facit amicitiam, manum comparat, urbes munitas suis tuendas tradit.

CAP. VI. Sed hæc propter hiemale tempus minùs prosperè procedebant. Audit, Pisidas quasdam copias adversus se parare: filium eò Arsidadum cum exercitu mittit; cadit in prælio adolescens; proficiscitur eò pater, non ita cum magna manu, celans quantum vulnus accepisset; quòd priùs ad hostem pervenire cupiebat, quàm de re malè gesta fama ad suos perveniret; ne, cognitâ filii morte, animi debilitarentur militum. Quò contenderat, pervenit, hisque locis castra ponit, ut neque circuii multitudine adversariorum posset, neque impediri, quo minus ad dimicandum manum haberet expeditam. Erat cum eo Mithrobarzanes, focer ejus, præfectus equitum: is, desperatis generi rebus, ad hostes transfugit. Id Datames ut audivit, sensit, si in turbam exisset, ab homine tam necessario se relictum, futurum, ut cæteri consilium sequerentur; in vulgus edit, suo jussu Mithrobarzanem profectum pro

perfuga, quò faciliùs receptus interficeret hostes. Quare relinqui eum non par esse, sed omnes confestim sequi: quod si animo strenuo fecissent, futurum, ut adversarii non possent resistere, cùm & intra vallum, & foris caderentur. Hac re probatâ, exercitum educit, Mithrobarzanem persequitur; qui tantùm quòd ad hostes pervenerat, Datames signa inferri jubet, Pisidæ, novâ re commoti, in opinionem adducuntur, perfugas malâ fide, compositoque fecisse, ut, recepti, essent majori calamitati: primùm eos adoriuntur. Illi, cùm quid ageretur, aut quare fieret, ignorarent, coacti sunt cum eis pugnare, ad quos transierant; ab hisque stare, quos reliquerant: Quibus cùm neutri parcerent, celeriter sunt concisi. Reliquos Pisidas resistentes Datames invadit; primo impetu pellit, fugientes persequitur, multos interficit, castra hostium capit. Tali consilio uno tempore & proditores perculit, & hostes profligavit; & quod ad perniciem fuerat cogitatum, id ad salutem convertit. Quo neque acutius ullius imperatoris cogitatum, neque celerius factum usquam legimus.

CAP. VII. Ab hoc tamen viro Scismas maximo natu filius descendiit, ad regemque transiit, & de defectione patris detulit. Quo nuncio Artaxerxes commotus, quòd intelligebat sibi cum viro forti ac strenuo negotium esse, qui, cùm cogitasset, facere auderet, & priùs cogitare, quàm conari, consuisset; Autophradatem in Cappadociam mittit. Hic ne intrare posset saltum, in quo Ciliciæ portæ sunt sitæ, Datames præoccupare studuit. Sed tam subitò copias contrahere non potuit: à qua re depulsus, cum ea manu, quam contraxerat, locum delegit talem, ut neque circuitetur ab hostibus, neque præteriret adversarius, quin ancipitibus locis premeretur; &, si dimicare cum eo vellet, non multum obesse multitudo hostium suæ paucitati posset.

CAP. VIII. Hæc etsi Autophradates videbat, tamen

men statuit congregari, ¹ quàm cum tantis copiis refugere, aut tam diu uno loco sedere. Habebat barbarorum equitum viginti, peditum centum millia, quos illi Cardacas appellant; ejusdemque generis tria funditorum. Præterea Cappadocum octo, Armeniorum decem, Paphlagonum quinque, Phrygum decem, Lydorum quinque, Aspendiorum & Pisidarum circiter tria, Cilicum duo, ^p Captianorum totidem, ex Græcia conductorum tria [millia;] ^q levis armaturæ maximum numerum. Has adversus copias, spes omnis consistebat Datami in se, locique naturâ; namque hujus partem non habebat vicesimam militum: quibus fretus confligit, adversariorumque multa millia concidit; cùm de ipsius exercitu non amplius hominum mille cecidisset. Quam ob causam, postero die ^r tropæum posuit, quo loco pridie pugnatum erat. Hinc cùm castra movisset, semperque inferior copiis, superior omnibus præliis

¹ *Potius, rather*, is omitted here by Ellipsis, which frequently happens, according to Vossius.

^p The *Captiani*, it is thought, were a People of Asia, unknown to Geographers; but the learned Schottus thinks it should be *Caspianorum* instead of *Captianorum*; and Staveren seems to be of the same Opinion. The *Caspiani* were a People about the Caspian Sea, or that great Lake of Asia, that lieth between Persia, Muscovy, Great Tartary and Georgia.

^q Men armed with Bows or Slings only, were called *levis armati*, or *levis armatura*.

^r A Trophy was the Trunk of a Tree, or a Post, hung about with Arms, or other Spoils taken from an Enemy: These were common with the Greeks, they scarce ever got a Victory but they erected a Trophy; yet not on Metal or Stone, but on Wood, to intimate that Enmity ought not to be immortal.

discederet ; quòd nunquam manum confereret, nisi cùm adversarios locorum angustiis clausisset : quod perito regionum, callidèque cogitanti, sæpè accidebat : Autophradates, cùm bellum duci majore regis calamitate, quàm adversariorum, videret, ad pacem amicitiamque hortatus est, ut cum rege in gratiam rediret. Quam ille, etsi fidam non fore putabat, tamen conditionem accepit, seque ad Artaxerxem legatos missurum dixit. Sic bellum, quod rex adversus Datamem susceperat, sedatum : Autophradates in Phrygiam se recepit.

CAP. IX. - At rex, quòd implacabile odium in Datamem susceperat, postquam bello eum opprimi non posse animadvertit, insidiis interficere studuit ; quas ille plerasque vitavit. Sicut, cùm nunciatum esset, quosdam sibi insidiari, qui in amicorum erant numero ; de quibus, quòd inimici detulerant, neque credendum, neque negligendum putavit ; experiri voluit, verum falsumne esset relatum. Itaque eo profectus est, quo itinere futuras insidias dixerant. Sed elegit corpore & staturâ simillimum sui, eique vestitum suum dedit, atque eo loco ire, quo ipse consueverat, jussit : ipse autem, ornato [vestituque] militari, inter corporis custodes iter facere cœpit. At insidiatores postquàm in eum locum agmen pervenit, decepti ordine atque vestitu, in eum faciunt impetum, qui suppositus erat. Prædixerat autem his Datames, cum quibus iter faciebat, ut parati essent facere, quod ipsum vidissent. Ipse, ut concurrentes insidiatores animadvertit, tela in eos coniecit ; hoc idem cùm universi fecissent, priusquàm pervenirent ad eum, quem aggredi volebant, confixi ceciderunt.

CAP. X. Hic tamen tam callidus vir extremo tempore captus est Mithridatis, Ariobarzanis filii, dolo ; namque is pollicitus est regi, se eum interfec-
turum, si ei rex permitteret, ut, quodcunque vellet,
liceret

liceret impunè facere ; fidemque de ea re, more Persarum, dextrâ dedisset. Hanc ut accepit, simulat se suscepisse cum rege inimicitias ; copias parat, & absens, amicitiam cum Datame facit : regis provincias vexat, castella expugnat, magnas prædas capit ; quarum partem suis dispertit ; partem ad Datamem mittit : pari modo, complura castella ei tradit. Hæc diu faciendo, persuasit homini, se infinitum adversus regem suscepisse bellum ; cum nihilo magis, ne quam suspicionem illi præberet insidiarum, neque colloquium ejus petivit, neque in conspectum venire studit. Sic, absens, amicitiam gerebat ; ut non beneficiis mutuis, sed odio communi, quod erga regem susceperant, contineri viderentur.

CAP. XI. Id cum satis se confirmasse arbitratus est, certiores facit Datamem, tempus esse majores exercitus parari, bellum cum ipso rege suscipi : de qua re, si ei videretur, quo loco vellet, in colloquium veniret. Probatâ re, colloquendi tempus sumitur, locusque quo conveniretur. Huc Mithridates cum uno, cui maximam habebat fidem, ante aliquot dies venit, compluribusque locis separatim gladios obruit, eaque loca diligenter notat. Ipso autem colloquendi die, utrique, locum qui explorarent, atque ipsos scrutarentur, mittunt ; deinde ipsi sunt congressi. Hic cum aliquamdiu in colloquio fuissent, & diversi discessissent, jamque procul Datames abesset ; Mithridates, priusquam ad suos perveniret, ne quam suspicionem pareret, in eundem locum revertitur, atque ibi, ubi telum erat impositum, resedit, ut si à lassitudine cuperet acquiescere ; Datamemque revocavit, simulans, se quiddam in colloquio esse oblitum. Interim telum, quod latebat, protulit ; nudatumque vaginâ, veste textit, ac Datami venienti ait, digredientem se animadvertisse locum quendam, qui erat in conspectu, ad castra ponenda esse idoneum. Quem
cum

cùm digito monstraret, & ille conspiceret, aversum ferro transfixit : priùsque quàm quisquam posset succurrere, interfecit. Ita ille vir, qui multos, consilio, neminem perfidiâ, ceperat, simulatâ captus est amicitîâ.

XV.

EPAMINONDAS, Polynni *filius*, Thebanus.

CAP. I.

E Paminondas, Polymni filius, Thebanus. De hoc priusquam scribamus, hæc præcipienda videntur lectoribus ; ne alienos mores ad suos referant, neve ea, quæ ipsis leviora sunt, pari modo apud cæteros fuisse arbitrentur. Scimus enim musicen nostris moribus abesse à principis persona ; saltare verò etiam in vitiis poni : quæ omnia apud Græcos & grata, & laude digna ducuntur. Cùm autem exprimere imaginem consuetudinis atque vitæ velimus Epaminondæ, nihil videmur debere prætermittere, quod pertineat ad eam declarandam. Quare dicemus primùm de genere ejus : deinde quibus disciplinis, & à quibus sit eruditus : tum de moribus ingeniique facultatibus ; & si qua alia digna memoriâ erunt : postremò de rebus gestis, quæ à plurimīs omnium anteponuntur virtutibus.

CAP. II. Natus igitur patre, quo diximus, honesto genere; pauper jam à majoribus relictus: eruditus autem sic, ut nemo Thebanus magis: nam & citharizare, & cantare ad chordarum sonum doctus est à Dionysio, qui non minore fuit in musicis gloriâ, quàm Damon, aut Lamprus, quorum pervulgata sunt nomina: [carmina] cantare tibiis ab Olympiodoro; saltare à Calliphrone. At philosophiæ præcep-

præceptorem habuit Lyſim Tarentinum, ^b Pythagoreum ; cui quidem ſic fuit deditus, ut adoleſcens tristem & ſeverum ſenem omnibus æqualibus ſuis in familiaritate antepoſuerit ; neque priùs eum à ſe dimiſerit, quàm in doctrinis tantò anteceſſerit condiscipulos, ut facile intelligi poſſet, pari modo ſuperaturum omnes in cæteris artibus. Atque hæc ad noſtram conſuetudinem ſunt levia, & potiùs contemnenda : at in Græcia utique olim magnæ laudi erant. Poſtquam ephebus factus eſt, & ^c palæſtræ dare operam cœpit ; non tam magnitudini virium ſervivit, quàm velocitati : illam enim ad athletarum uſum ; hanc, ad belli exiſtimabat utilitatem pertinere. Itaque exercebatur plurimùm currendo & luſtando, ad eum finem, quoad ſtans complecti poſſet, atque contendere. In armis plurimum ſtudii conſumebat.

CAP. III. Ad hanc corporis firmitatem plurima etiam animi bona acceſſerant. Erat enim modeſtus, prudens, gravis, temporibus ſapienter utens, peritus belli, fortis manu, animo maximo ; adeò veritatis diligens, ut ne joco quidem mentiretur. Idem continens, clemens, patiensque admirandum in modum ; non ſolùm populi, ſed etiam amicorum ferens

^b That is, one who adhered to the Philoſophy of Pythagoras, who was a Philoſopher of Samos in the Reign of Tarquinius Superbus, as Cicero, or Servius Tullius, as others ſay, and was the Author of the *Metemphychoſis*, or paſſing of the Soul into other Bodies.

^c The Youth of Greece and Rome uſed to ſpend much of their Time in manly Exerciſes, to fit them for the Wars, unacquainted with the Softneſs of Balls, Maſquerades, &c. For this Purpoſe their Cities were provided with fine ſtately Buildings, called *Gymnaſia* and *Paleſtræ*.

inju-

injurias: in primisque commissa celans; quod interdum non minus prodest, quàm disertè dicere. Studiosus audiendi; ex hoc enim facillimè disci arbitrabatur. Itaque cùm in ^e circulum venisset, in quo aut de republica disputaretur, aut de philosophia sermo haberetur, nunquam inde prius discessit, quàm ad finem sermo esset adductus. Paupertatem adeò facilè perpeffus est, ut de republica nihil præter gloriam ceperit. Amicorum in se tuendo caruit facultatibus; fide ad alios sublevandos sæpe sic usus est, ut possit judicari, omnia ei cum amicis fuisse communia. Nam cùm aut civium suorum aliquis ab hostibus esset captus, aut virgo amici nubilus propter paupertatem collocari non posset, amicorum concilium habebat, & quantum quisque daret, pro cuiusque facultatibus imperabat: eamque summam cùm faceret, priusquàm acciperet pecuniam, adducebat eum, qui quærebat, ad eos, qui conferebant: eique ut ipsi numerarent, faciebat; ut ille, ad quem ea res perveniebat, sciret, quantum cuique deberet.

CAP. IV. Tentata autem ejus est ^f abstinentia

* It was not the Custom formerly, as now, for Men to club and tipple away their Time in Taverns; that was scandalous amongst the Heathens themselves: Their usual Place of Resort for Conversation in the Day time was the Forum, and the publick Buildings about it, as Courts and Piazza's, where, as they used to stand in Rings or Circles, for the better Convenience of hearing one another, *circulus* came to be peculiarly used for such a Knot of Company.

^f *Abstinentia* (from *abstineo*, to abstain from, forbear) is taken by many to signify, Abstinence, Honesty, Integrity, Moderation, Aversion to Covetousness; but they do not reckon it Justice to render it by *Justice* every where through the Author.

à Dio-

à Diomedonte Cyziceno : namque is, rogatu Artaxerxis, Epaminondam pecuniâ corrupendum susceperat. Hic magno cum pondere auri Thebas venit ; & Micythum adolescentulum quinque talentis ad suam perduxit voluntatem ; quem tum Epaminondas plurimum diligebat. Micythus Epaminondam convenit, & causam adventûs Diomedontis ostendit : At ille, Diomedonte coram, Nihil, inquit, opus pecuniâ est : Nam si ea rex vult, quæ Thebanis sint utilia, gratis facere sum paratus : sin autem contraria, non habet auri atque argenti satis ; namque orbis terrarum divitias accipere nolo, pro patriæ caritate. Te, qui me incognitum tentâsti, tuique similem existimâsti, non miror ; tibi que ignosco : sed egredere properè, ne alios corumpas, cum me non potueris. Tu, Micythe, argentum huic redde : nisi id confestim facis, ego te tradam magistratui. Hunc Diomedon cum rogaret, ut tutò exire, suæque, quæ attulisset, liceret efferre : istud, inquit, faciam ; neque tuâ causâ, sed meâ : ne, si tibi sit pecunia adempta, aliquis dicat, id ad me ereptum pervenisse, quod delatum accipere noluissem. A quo cum quæsisset, quò se deduci vellet, & ille, Athenas, dixisset ; præsidium dedit, ut eò tutò perveniret : neque verò id satis habuit, sed etiam ut inviolatus in navem ascenderet, per Chabriam Atheniensem, (de quo supra mentionem fecimus) effecit. Abstinentiæ erit hoc satis testimonium. Plurima quidem proferre possemus, sed modus adhibendus est ; quoniam uno hoc volumine *vitas excellentium virorum* concludere constituimus ; quorum separatim multis millibus versuum complures scriptores ante nos explicârunt.

CAP. V. Fuit & disertus, ut nemo Thebanus ei par esset eloquentiâ ; neque minùs concinnus in brevitate respondendi, quàm in perpetua oratione ornatus.

ornatus. Habuit obtrectatorem Meneclidem quendam, indidem Thebis, & adversarium in administranda republica, satis exercitatum in dicendo, ut Thebanum, scilicet: Namque illi genti plus inest virium, quam ingenii. Is, quòd in re militari florere Epaminondam videbat, hortari solebat Thebanos, ut pacem bello anteferrent, ne illius imperatoris opera desideraretur. Huic ille, Fallis, inquit, verbo cives tuos, quòd hos à bello avocas: otii enim nomine servitutem concilias; nam paritur pax bello. Itaque qui eâ diutinâ volunt frui, bello exercitati esse debent. Quare, si principes Græciæ esse vultis, castris est vobis utendum, non palæstrâ. Idem ille Meneclides cùm huic objiceret, quòd liberos non haberet, neque uxorem duxisset; maximèque insolentiam, quòd sibi Agamemnonis belli gloriam videretur consequutus: at ille, Desine, inquit, Meneclide, de uxore mihi exprobrare: nam nullius in ista re minùs ^b uti consilio volo. (¹Habebat enim Meneclides suspicionem adulterii). Quòd autem me Agamemnonem æmulari putas, falleris; namque ille, cum universa Græcia, vix decem annis unam cepit ^c urbem: Ego, contrà, ex una urbe nostra, dieque uno, totam Græciam, Lacedæmoniis fugatis, liberavi.

CAP. VI. Idem cùm in conventum, venisset Arcadum, petens, ut societatem cum Thebanis & Argivis facerent; contràque, Callistratus Athenienſium legatus, qui eloquentiâ omnes eo præstabat tempore, postularet, ut potiùs amicitiam sequerentur

^b Some Copies have here *quàm tuo*.

¹ Stubelius, in his Notes here, makes the Meaning of this Place to be, That Meneclides entertained a Jealousy of his own Wife's being guilty of Adultery.

^c *Viz. Troy.*

Atticorum, & in oratione sua multa investus esset in Thebanos & Argivos, in eisque hoc posuisset; animadvertere debere Arcades, quales utraque civitas cives procreâset, ex quibus de cæteris possent judicare: Argivos enim fuisse Orestem & Alcæonem, matricidas: Thebis OEdipum natum; qui, cum patrem suum interfecisset, ex matre liberos ^m procreâset. Hic in respondendo Epaminondas, cum de cæteris perorâset, postquam ad illa duo opprobria pervenit; admirari se dixit stultitiam rhetoris Attici, qui non animadverterit; innocentes illos natos; domi scelere admissio, cum patriâ essent expulsi, receptos esse ab Atheniensibus. Sed maximè ejus eloquentia eluxit Spartæ, [legati ante pugnam Leuctricam;] quòd cum omnium sociorum convenissent legati, coram frequentissimo legationum conventu, sic Lacedæmoniorum tyrannidem coarguit, ut non minùs illâ oratione opes eorum concusserit, quàm Leuctricâ pugnâ. Tum enim perfecit, quod post apparuit, ut auxilio sociorum Lacedæmonii privarentur.

CAP. VII. Fuisse patientem, suorumque injurias ferentem civium, quòd se patriæ irasci nefas esse duceret, hæc sunt testimonia. Cum eum propter invidiam cives præficere exercitui noluisent, duxque esset delectus belli imperitus, cujus errore eò esset deducta illa multitudo militum, ut omnes de salute pertimescerent; quòd locorum angustiis clausi, ab hostibus obsidebantur: desiderari cœpta est Epaminondæ diligentia; erat enim ibi privatus numero militis: à quo cum peterent opem, nullam adhibuit memoriâ contumeliæ, & exercitum, obsidione liberatum, domum reduxit incolumem. Neque verò hoc semel fecit, sed sæpius. Maximè autem fuit illustre, cum in Peloponnesum exercitum duxisset

^m Some read *procreasse*.

adversus Lacedæmonios, haberetque collegas duos, quorum alter erat Pelopidas, vir fortis ac strenuus. Hic, cū criminibus adversariorum omnes in invidiam venissent, ob eamque rem imperium his esset abrogatum, atque in eorum locum alii prætores successissent; Epaminondas populiscito non paruit; idemque ut facerent, persuasit collegis, & bellum, quod susceperat, gessit. Namque animadvertibat, nisi id fecisset, totum exercitum propter prætorum imprudentiam, inscientiamque belli, periturum. Lex erat Thebis, quæ morte multabat, si quis imperium diutiùs retinuisset, quàm lege præfinitum foret. Hanc Epaminondas cū reipublicæ conservandæ causâ latam videret, ad perniciem civitatis conferre noluit; & quatuor mensibus diutiùs, quàm populus jusserat, gessit imperium.

CAP. VIII. Postquam domum reditum est, collegæ ejus hōc crimine accusabantur: quibus ille permisit, ut omnem causam in se transferrent, suâque operâ factum contenderent; ut legi non obedirent. Quâ defensione illis periculo liberatis, nemo Epaminondam responsurum putabat; quòd quid diceret, non haberet. At ille in judicium venit, nihil eorum negavit, quæ adversarii crimini dabant, omniaque, quæ collegæ dixerant, confessus est; neque recusavit, quò minùs legis pœnam subiret: sed unum ab iis petivit, ut in ° periculo suo inscriberent: *Epaminondas à Thebanis morte multatus est, quòd eos coëgit apud Leuctra superare Lacedæmonios; quos ante se imperatorem, nemo Bæotiorum ausus fuit adspicere in*

° Tho' some pretend to defend the vulgar Reading here, *periculo*, yet I cannot forbear thinking it to be a Mistake for *sepulchro*, or some other Word of like Import. [*Periculum*, a Libel, an Inscription on a Tomb.]

acie;

acie ; quòdque uno prælio non solùm Thebas ab interitu retraxit, sed etiam universam Græciam in libertatem vindicavit ; eòque res utrorumque perduxit, ut Thebani Spartam oppugnarent, Lacedæmonii satis haberent, si salvi esse possent : neque priùs bellare destitit, quàm, Messenâ constitutâ, urbem eorum obsidione clausit. Hæc cum dixisset, risus omnium cum hilaritate coortus est ; neque quisquam iudex ausus est de eo ferre suffragium. Sic à iudicio capitis maximâ discessit gloriâ.

CAP. IX. Hic, extremo tempore, imperator apud Mantineam, cum acie instructâ audaciùs instaret hostibus, cognitus à Lacedæmoniiis, quòd in unius perniciæ ejus, patriæ sitam putabant salutem, universi in unum impetum fecerunt ; neque priùs abscesserunt, quàm, magnâ cæde factâ, multisque occisis, fortissimè ipsum Epaminondam pugnantem, sparo eminus percussum, concidere viderunt. Hujus casu aliquantùm retardati sunt Bæotii ; neque tamen priùs pugnâ exceßerunt, quam repugnantes profligârunt. At Epaminondas, cum animadverteret mortiferum se vulnus accepisse, simulque, si ^r ferrum, quod ex hastili in corpore remanserat, extraxisset, animam statim amissurum ; usque eò retinuit, quoad renunciatum est, Vicisse Bæotios. Id postquam audivit, Satis, inquit, vixi ; invictus enim morior. Tum ferro extracto, confestim exanimatus est.

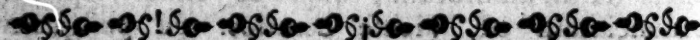
CAP. X. Hic uxorem nunquam duxit ; in quo cum reprehenderetur à Pelopida, qui filium habebat infamem ; maléque eum in eo patriæ consulere diceret, quòd liberos non relinqueret : vide, inquit, ne tu pejùs consulas, qui talem ex te natum relicturus sis. Neque verò stirps mihi potest deesse ; namque ex me natam relinquo pugnam Leuctricam,

^r [Ferrum is here put for *spiculum*, the Head of a Dart or Spear.]

quæ non modò mihi superstes, sed etiam immortalis sit, necesse est. Quo tempore, duce Pelopidâ, exules Thebas occupârunt, & præsidium Lacedæmoniorum ex arce expulerunt; Epaminondas, quamdiu facta est cædes civium, domi se tenuit; quòd neque malos defendere volebat, neque impugnare, ne manus suorum sanguine cruentaret: Namque omnem civilem victoriam funestam putabat. Idem, postquam apud Cadmeam pugnari cum Lacedæmoniis cœpit, in primis stetit. Hujus de virtutibus, vitæque satis erit dictum, si hoc unum adjunxero, quod nemo eat ^t inficias: Thebas, & ante Epaminondam natum, & post ejus interitum, perpetuò alieno paruisse imperio: contra ea, quamdiu ille præfuerit reipublicæ, caput fuisse totius Græciæ. Ex quo intelligi potest, unum hominem pluris, quàm civitatem fuisse.

* *Inficias* (ab in privativo & facio, quasi negatio facti) a Denial. It is used only in the Accusative Plural, and joined commonly with the Verb *eo*, the Preposition *ad* being understood, according to Voßius.]

XVI.

PELOPIDAS, *Thebanus*.

CAP. I.

Pelopidas, Thebanus, magis historicis, quàm vulgo, notus. Cujus de virtutibus dubito quemadmodum exponam: quòd vereor, ne, si res explicare incipiam, non vitam ejus enarrare, sed historiam videar scribere; si tantummodo summas attigero, ne rudibus literarum Græcarum minùs lucidè appa-

appareat, quantus fuerit ille vir. Itaque utrique rei occuram, quantum potero ; & medebor cùm satisfietati, tum ignorantia, lectorum. Phœbidas Lacedæmonius cùm ^a exercitum Olynthum duceret, iterque per Thebas faceret, arcem oppidi, quæ Cadmea nominatur, occupavit, impulsu perpaucorum Thebanorum ; qui, adversariæ factioni quò faciliùs resisterent, Laconum rebus studebant ; idque suo privato, non publico, fecit consilio. Quo facto, eum Lacedæmonii ab exercitu removerunt, pecuniâque multârunt ; neque eò magis arcem Thebanis reddiderunt, quòd, susceptis inimicitiis, satiùs ducebant eos obsideri, quàm liberari. Nam post Peloponnesium bellum, Athenasque devictas, cum Thebanis sibi rem esse existimabant ; & eos esse solos, qui adversùs resistere auderent. Hac mente, amicis suis summas potestates dederant ; alteriusque factionis principes partim interfecerant, alios in exilium eiecerant : in quibùs Pelopidas hic, de quo scribere exorși sumus, pulsus, ^b patriâ carebat.

CAP. II. Hi omnes ferè Athenas se contulerant, non quò sequerentur otium, sed, ut quemque ex proximo ^c locum fors obtulisset, eo patriam recuperare niterentur. Itaque, cum tempus est visum rei gerendæ, communiter cum his, qui Thebis idem sentiebant, diem delegerunt, ad inimicos opprimen-

^a To assist Amyntas King of Macedonia, who was going to assault this Olynthus a City in Thrace.

^b Thus Terence, has it, *carens patriâ ob meas injurias.*

^c Or, First Opportunity Fortune should offer them, they might end avour thereby to recover their Country. Thus it is according to Courtin, Stubelius and Essenius, *ex proximo*, scil. *tempore*, or *statim*, or *primum*, scil. *locum* ; for *locus* signifies not only a Place, but also an Occasion, Time, Opportunity.

dos, civitatemque liberandam, eum, quo maximi Magistratus simul consueverant epulari. Magnæ sæpe res non ita magnis copiis sunt gestæ : sed profectò nunquam ab tam tenui initio tantæ opes sunt profligatæ. Nam duodecim adolescentuli coierunt ex his, qui exilio erant multati, cum omnino non essent amplius centum, qui tanto se offerrent periculo ; quâ paucitate perculsa est Lacedæmoniorum potentia. Hi enim non magis adversariorum factioni, quàm Spartanis, eo tempore bellum intulerunt, qui principes erant totius Græciæ : quorum imperii majestas, neque ita multo post Leuctricâ pugnâ, ab hoc initio perculsa, concidit. Illi igitur duodecim, quorum erat dux Pelopidas, cum Athenis interdiu exissent, ut vesperascente cœlo Thebas possent pervenire, cum canibus venaticis exierunt, retia ferentes, vestitu agresti, quò minore suspitione facerent iter. Qui cum tempore ipso, quò studuerant, pervenissent, domum Charonis devenerunt, a quo & ^d tempus & dies erat datus.

CAP. III. Hòc loco libet interponere, etsi sejunc-

^d The Text seems to be faulty here ; there can, I think, be no Occasion for *tempus* and *dies* both. [The *Day*, concerted on by Charon and the Exiles, was to be that on which the Theban Magistrates, (under the Lacedæmonians) at their anniversary Election, were to be engaged in feasting ; the *Time*, (*viz.* for the Exiles to reach Thebes) was to be towards the Close of the Evening of that same Day ; and the Time of Action was to be that same Night, when pretty far advanced. These Things seem to be plain from the second and third Chapters of Pelopidas's Life ; and if so, it is humbly thought, there is no just Ground for finding Fault with the Text here.]

tum ab re * proposita est, Nimia fiducia quantæ calamitati soleat esse : nam magistratuum Thebanorum statim ad aures pervenit, Exules in urbem devenisse : id illi, vino epulisque dediti, usque eò despexerunt, ut ne quærere quidem de tanta re laborârint. Accessit etiam, quod magis aperiret eorum dementiam : allata est enim epistola Athenis, ab Archia hierophante, Archiæ, qui tum maximum magistratum Thebis obtinebat ; in qua omnia de prosecutione exulum perscripta erant ; quæ cum jam accubanti in convivio esset data, sicut erat, signata, sub pulvinum subjiciens ; in crastinum, inquit, differo res severas. At illi omnes, cum jam nox processisset, vinolenti, ab exulibus, duce Pelopidâ, sunt interfecti. Quibus rebus confectis, vulgo ad arma libertatemque vocato, non solum qui in urbe erant, sed etiam undique ex agris concurrerunt ; præsidium Lacedæmoniorum ex arce pepulerunt ; patriam obsidione liberaverunt. Auctores Cadmeæ occupandæ partim occiderunt, partim in exilium ejecerunt.

CAP. IV. Hôc tam turbido tempore, (sicut suprà docuimus) Epaminondas, quoad cum civibus dimicatum est, domi quietus fuit : itaque hæc liberandarum Thebarum propria laus est Pelopidæ : cæteræ ferè omnes communes cum Epaminonda. Namque in Leuctrica pugna, imperatore Epaminondâ, hic fuit dux delectæ manus, quæ prima phalangem prostravit Laconum. Omnibus præterea periculis affuit : sicut, Spartam cum oppugnavit, alterum tenuit cornu : quoque Messena celerius restitueretur, legatus in Persas est profectus. Denique hæc fuit altera persona Thebis, sed tamen secunda, ita ut proxima esset Epaminondæ.

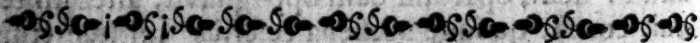
CAP. V. Conflictatus autem est cum adversa fortuna ; nam & initio (sicut ostendimus) exul patriâ

* Some read *posita*, laid down, proposed.

caruit; & cùm Theſſaliam in poteſtatem Thebanorum cuperet redigere, legationiſque jure ſatis tectum ſe arbitraretur, quod apud omnes gentes ſanctum eſſe conſueſſet; à tyranno Alexandro Pheræo, ſimul cum Iſmenia, comprehenſus, in vincula conjeſtus eſt. Hunc Epaminondas recuperavit; bello perſequens Alexandrum. Poſt id factum, nunquam is animo placari potuit in eum, à quo erat violatus: itaque perſuaſit Thebanis, ut ſubſidio Theſſaliæ proficiſcerentur, tyrannosque ejus expellerent. Cuius belli cùm ei ſumma eſſet data, eoque cum exercitu profeſtus eſſet, non dubitavit, ſimul ac conſpexit hoſtem, conſigere. In quo prælio, Alexandrum ut animadvertit, incenſus irâ, equum in eum concitavit, proculque digreſſus à ſuis, conjeſtu telorum conſoſſus concidit. Atque hoc ſecundâ victoriâ accidit: nam jam inclinatæ erant tyrannorum copiæ. Quo facto, omnes Theſſaliæ civitates interfectum Pelopidam coronis aureis, & ſtatuſ æneis, liberosque ejus multo agro donârunt.

^k Some think there is no need for borrowing the Word *honoured*, but as the Verb *dono* (*to beſtow, to preſent*) ſerves the whole Sentence in the Latin Text, ſo it may do in the Tranſlation, thus: *All the Cities of Theſſaly beſtowed golden Crowns and brazen Statues upon the ſlain Pelopidas, and preſented his Children, &c.*

XVII.

AGESILAUS *Lacedæmonius.*

CAP. I.

Agesilaus Lacedæmonius, cùm à cæteris ſcriptoribus, tum eximie à Xenophonte Socratico collau-

collaudatus est; eo enim usus est familiarissimè. Hic primum de regno cum Leotychide, fratris filio, habuit contentionem. Mos est enim à majoribus Lacedæmoniis traditus, ut duos haberent semper reges, nomine magis quàm imperio, ex duabus familiis Proelis & Eurysthenis, qui, principes ex progenie Herculis, Spartæ reges fuerunt. Harum ex altera in alterius familiæ locum fieri non licebat: itaque utraque suum retinebat ordinem. Primum ratio habebatur, qui maximus natus esset ex liberis ejus, qui regnans decessisset: si is virilem sexum non reliquisset, tum deligebatur, qui proximus esset propinquitate. Mortuus erat Agis rex, frater Agesilai: filium reliquerat Leotychidem, quem ille natum non agnorat; eundem, moriens, suum esse dixerat. Is de honore regni cum Agesilao suo patruo contendit; neque id quod petivit, consequutus est; nam Lysandro suffragante, homine, ut ostendimus supra, factioso, & his temporibus potente, Agesilaus antelatus est.

CAP. II. Hic, simulatque imperiū potitus est, persuasit Lacedæmoniis, ut exercitum emitterent in Asiam, bellumque regi facerent; docens, satius esse in Asia, quàm in Europa dimicari; namque fama exierat, Artaxerxem comparare classem, pedestresque exercitus, quos in Græciam mitteret. Datâ potestate, tantâ celeritate usus est, ut prius in Asiam cum copiis perveniret, quàm regii satrapæ cum scirent profectum; quo factum est, ut omnes imprudentesque offenderet. Id ut cognovit Tissaphernes, qui summum imperium tum inter præfectos habebat regios, inducias à Lacone petivit, simulans, se dare operam, ut Lacedæmoniis, cum rege conveniret; re autem verâ, ad copias comparandas; easque impetravit trimestres. Juravit autem uterque, se sine dolo inducias conservaturum: in qua pactione, summâ fide mansit Agesilaus. Con-

tra

tra ea, Tissaphernes nihil aliud, quàm bellum comparavit. Id etsi sentiebat Laco, tamen iurjurandum servabat, multumque in eo se consequi dicebat, quòd Tissaphernes perjurio suo, & homines suis rebus abalienaret, & deos sibi iratos redderet: se autem; servatâ religione, confirmare exercitum, cùm animadverteret, deorum numen facere secum, hominesque sibi conciliari amiciores, quòd his studere consueissent, quos conservare fidem viderent.

CAP. III. Postquam induciarum præterit dies, Barbarus non dubitans, quòd ipsius erant plurima domicilia in Caria, & ea regio his temporibus multò putabatur locupletissima, eò potissimum hostes impetum facturos, omnes suas copias eò contraxerat. At Agesilaus in Phrygiam se convertit, eamque prius depopulatus est, quàm Tissaphernes usquam se moveret. Magnâ prædâ militibus locupletatis, Ephesum hiematum exercitum reduxit; atque ibi, officinis armorum institutis, magnâ industriâ bellum apparavit. Et quò studiosius armarentur, insigniùsque ornarentur, præmia proposuit, quibus donarentur, quorum egregia in ea re fuisset industria. Fecit idem in exercitationum generibus, ut, qui cæteris præstitissent, eos magnis afficeret muneribus. His igitur rebus effecit, ut & ornatissimum & exercitissimum haberet exercitum. Huic cùm tempus esset visum copias extrahere ex hibernaculis; vidit, si, quò esset iter facturus, palàm pronunciasset, hostes non credituros, aliasque regiones præfidiis occupaturos, nec dubituros, aliud esse facturum ac pronunciasset: itaque, cùm ille Sardeis se iturum dixisset, Tissaphernes eandem Cariam defendendam potavit. In quo cùm eum opinio fefellisset, vicumque se vidisset consilio, serò suis præsidio profectus est. Nam, cùm illò venisset, jam Agesilaus, multis locis expugnatis, magnâ erat prædâ potitus.

Laco

Laco autem, cùm videret hostes equitatu superare, nunquam in campo sui fecit potestatem, & his locis manum conferuit, quibus plùs pedestres copiarum valerent. Pepulit ergo, quotiescunque congressus est, multò majores adversariorum copias; & sic in Asia versatus est, ut omnium opinione victor duceretur.

CAP. IV. Hic cùm jam animo meditaretur proficisci in Persas, & ipsum regem adoriri; nuncius ei domo venit ephorum missu, bellum Athenienses & Bœotios indixisse Lacedæmoniis: quare venire non dubitaret. In hoc, non minùs ejus pietas suspicienda est, quàm virtus bellica: qui, cùm victori præesset exercitui, maximamque haberet fiduciam regni Persarum potiundi; tantâ modestiâ dicto audiens fuit jussis absentium magistratuum, ut si privatus in comitio esset Spartæ. Cujus exemplum utinam imperatores nostri sequi voluissent! Sed illuc redeamus. Agesilaus opulentissimo regno præposuit bonam existimationem, multoque gloriosius duxit, si institutis patriæ paruisset, quàm si bello superâisset Asiam. Hac igitur mente Hellepontum copias trajecit, tantâque usus est celeritate, ut, quod iter Xerxes anno vertente confecerat, hic transierit triginta diebus. Cùm jam haud ita longè abesset à Peloponneso, obsistere ei conati sunt Athenienses & Bœotii, cæterique eorum socii, apud Coroneam; quos omnes gravi prælio vicit. Hujus victoriæ vel maxima fuit laus, quòd cùm plerique ex fuga se in templum Minervæ coniecissent, quærereturque

* *Comitium* properly signifies any Assembly, and particularly of People met for making Laws, &c. but more frequently the Place where the Assembly met; a *Parliament-house*, the *Court*, or *Town hall*, the *State-house*, *Senate-house*. And Cicero distinguishes it from the *Forum*, when he says, *Forum, comitium, curiam, armatis occupare*, Cic. pro Sext. 35.

ab eo, Quid his fieri vellet? etsi aliquot vulnera acceperat eo prælio, & iratus videbatur omnibus, qui adversus arma tulerant; tamen antetulit iræ religionem, & eos vetuit violari. Neque verò hoc solum in Græcia fecit, ut templa deorum sancta haberet; sed etiam, apud barbaros, summâ religione, omnia simulacra arasque conservavit. Itaque prædicabat, Mirari se, non sacrilegorum numero haberi, qui supplicibus eorum nocuissent: aut non gravioribus pœnis affici, qui religionem * minuerent, quàm qui fana spoliarent.

CAP. V. Post hoc prælium, collatum est omne bellum circa Corinthum, ideoque Corinthum est appellatum. Hic, cum unâ pugnâ decem millia hostium, Agefilao duce, cecidissent, eoque facto opes adversariorum debilitatæ viderentur; tantum abfuit ab insolentia gloriæ, ut commiseratus sit fortunam Græciæ, quod tam multi à se victi, vitio adversariorum, concidissent: namque illâ multitudine, si sana mens esset, Græciæ supplicium Perlas dare potuisse. Idem, cum adversarios intra mœnia compulisset, & ut Corinthum oppugnaret, multi hortarentur, negavit id suæ virtuti convenire: se enim eum esse dixit, qui ad officium peccantes redire cogeret; non qui urbes nobilissimas expugnaret Græciæ. Nam si (inquit) eos extinguere voluerimus, qui nobiscum adversus barbaros steterunt, nosmetipsi nos expugnaverimus, illis quiescentibus; quo

* If these Words of our Author are capable of any good consistent Sense, I confess, for my Part, I understand them not. [Some think that *asili* or *fani*, (a Sanctuary, or some consecrated Place) might be supplied after *religionem*, and the Author's Meaning to be, of those that violated that Religion or Regard that was thought due to a Sanctuary.]

facto, sine negotio, cùm voluerint, nos oppriment.

CAP. VI. Interim accidit illa calamitas apud Leuctra Lacedæmoniis; quò ne proficisceretur, cùm à plerisque ad exeundum premeretur, ut si de exitu divinaret, exire noluit. Idem, cùm Epaminondas Spartam oppugnaret, essetque ¹ sine muris oppidum, talem se imperatorem præbuit, ut eo tempore omnibus apparuerit, nisi ille fuisset, Spartam futuram non fuisse. In quo quidem discrimine, celeritas ejus consilii saluti fuit universis. Nam cùm quidam adolescentuli, hostium adventu perterriti, ad Thebanos transfugere vellent, & locum extra urbem editum cepissent; Agesilaus, qui perniciosissimum fore videret, si animadversum esset, quenquam ad hostes transfugere conari, cum suis eò venit, atque, ut si bono animo fecissent, laudavit consilium eorum, quòd eum locum occupassent; & se id quoque fieri debere animadvertisse. Sic adolescentulos simulatâ laudatione recuperavit; & adjunctis de suis comitibus, locum tutum reliquit: namque illi, ^m aucto numero eorum, qui expertes erant consilii, commovere se non sunt ausi; eoquæ libentius, quòd latere arbitrabantur, quæ cogitarent.

¹ Sparta or Lacedæmon, anciently had no Walls, because the Valour of its Inhabitants was reckoned its best Security against the Enemy; but in after Ages, when its Inhabitants began to degenerate from the Bravery of their Forefathers, they were obliged to inclose it with Walls.

^m Our Author has expressed himself here improperly, for it is visible to any attentive Reader, that his Words will not bear any good Sense. *Auctus* signifies *increased, multiplied, or made more in Number*, as in Ovid, *Sylvæ sororibus aucta*; and if we read *aucti*, (as some think it should be) instead of *aucto*, Where would the Nonsense be?

CAP. VII. Sine dubio, post Leuëtricam pugnam, Lacedæmonii se nunquam refecerunt, neque pristinum imperium recuperârunt; cùm interim Agesilaus non destitit, quibuscumque rebus posset, patriam juvare. Nam cùm præcipuè Lacedæmonii indigerent pecuniâ, ille omnibus, qui à rege defecerant, præsidio fuit; à quibus magnâ donatus pecuniâ, patriam sublevavit. Atque in hoc illud imprimis fuit admirabile; cùm maxima munera ei ab regibus, & dynastis, civitatibusque conferrentur, nihil unquam [in] domum suam contulit, nihil de victu, nihil de vestitu Laconum mutavit: domo eâdem fuit contentus, quâ Eurysthenes, progenitor majorum suorum, fuerat usus; quam qui intrârat, nullum signum libidinis, nullum luxuriæ videre poterat: contra ea, plurima patientiæ atque abstinentiæ. Sic enim erat instructa, ut nulla in re differret ⁿ à cuiusvis inopis atque privati.

CAP. VIII. Atque hic tantus vir, ut naturam faultricem habuerat in tribuendis animi virtutibus sic maleficam nactus est in corpore fingendo. Nam & staturâ fuit humili, & corpore exiguo, & claudus altero pede. Quæ res etiam nonnullam afferebat deformitatem: atque ignoti, faciem ejus cùm intuerentur, contemnebant: qui autem virtutes noverant, non poterant admirari satis. Quod ei usu venit, cùm annorum octoginta subsidio Thaco in Ægyptum ivisset, & in acta cum suis accubisset, sine ullo tecto, stratumque haberet tale, ut terra tecta esset stramentis, neque huc amplius, quàm pellis esset injecta; eodemque comites omnes accubuissent, vestitu humili, atque obsoleto, ut eorum ornatus non

ⁿ Some read *cuiusvis inopis, atque privati*; others à *cuiusvis*, &c., *differret cuiusvis*, scil. domui, ut apud Horatium, *differet sermone sermo*, &c.

modò in his regem neminem significaret; sed hominis non beatissimi suspicionem præberet. Hujus de adventu fama cum ad regiones esset perlata, celeriter munera eò cujusque generis sunt allata. His quaerentibus Agesilaum, vix fides facta est, unum esse ex his, qui tum accubabant. Qui cum regis verbis, quæ attulerant, dedissent, ille præter vitulina, & hujusmodi genera obsonii, quæ præsens tempus desiderabat, nihil accepit; ^o unguenta, coronas, ^p secundamque mensam servis dispertiit; cætera referri jussit. Quo facto eum barbari magis etiam contemserunt, quod eum ignorantia bonarum rerum illa potissimum sumsisse arbitrabantur. Hic cum ex Ægypto reverteretur, donatus à rege Nectanabe ducentis viginti talentis, quæ ille muneri populo suo daret, venissetque in portum, qui Menelai

The Ancients, at their Entertainments, frequently made use of sweet Ointments, or Perfumes, (*unguenta*) as also Garlands, that were made up of Roses, and whatever other Flowers were in Season, or of the Leaves of Spikenard richly perfumed, which they did not only wear on their Heads, but sometimes too about their Necks, and Arms, and these perhaps may be meant by the *coronas* here and seem to be the same that Horace dislikes, *Lib. 1.*

Od. 38.

Perficeps oculi, puer, apparatus

Displicent nexæ philyræ coronæ:

Mitte sectari, rosa quo lacorum

Sera moretur

By *secunda mensa*, the second Table, or Service, may be meant the *Bellaria*, *Deserts*, which consisted of Sweetmeats, Fruits, &c. and which were served up to the Guests, after abundance of good Chear, for Digestion, on begetting Appetites anew in them.

vocatur, jacens inter Cyrenas & Ægyptum; in morbum implicitus decessit. Ibi eum amici, quod Spartam facilius perferre possent, quod melius non habebant, cerâ circumfuderunt, atque ita domum retulerunt.

XVIII.

EUMENES, *Cardianus.*

CAP. I.

Eumenes Cardianus. Hujus si virtuti par data esset fortuna, non ille quidem major, sed multo illustrior, atque etiam honoratior: quod magnos homines virtute metimur, non fortunâ. Nam cum ætas ejus cecidisset in ea tempora, quibus Macedonés florent, multum ei detraxit, inter hos viventi, quod alienæ erat civitatis: neque aliud huic defuit, quam generosa stirps: etsi enim ille domestico summo genere erat, tamen Macedonés eum sibi aliquando anteponi indignè ferebant; neque tamen non patiebantur: vincebat enim omnes curâ, vigilantia, patientia, calliditate, & celeritate ingenii. Hic, peradolescens, ad amicitiam accessit Philippi, Amyntæ filii, brevique tempore in intimam pervenit familiaritatem; fulgebat enim jam in ado-

* Two Negatives, they say, make an Affirmative; and it looks like better Sense to render them by way of Affirmative here, than to retain these two Negatives (*neque, neither, non, not,*) in the English. The Author's Meaning seems to be, That the Macedonians were obliged to bear with this, which they took so heinously ill, whether they would or not.

lescen-

sive potius dicta; nam tum in hostium erat potestate. Hunc sibi Perdiccas adjunxerat magno studio, quod in homine fidem & industriam magnam videbat; non dubitans, si eum pellexisset, magno usui fore sibi in his rebus, quas apparabat. Cogitabat enim (quod ferè omnes in magnis imperiis concupiscunt) omnium partes corripere atque complecti. Neque verò hoc solus fecit, sed ceteri quoque omnes, qui Alexandri fuerant amici. Primus, Leonnatus Macedoniam præoccupare destinaverat; is multis magnisque pollicitationibus persuadere Eumeni studuit, ut Perdiccam desereret, ac secum faceret societatem. Cum perducere eum non posset, interficere conatus est: & fecisset, nisi ille clam noctu ex præsidiis ejus effugisset.

CAP. III. Interim conflata sunt illa bella, quæ ad internecionem, post Alexandri mortem, gesta sunt; omnesque concurrerunt ad Perdiccam opprimendum: quem etsi infirmum videbat, quod unus omnibus resistere cogebatur, tamen amicum non deseruit; neque salutis, quàm fidei, fuit cupidior. Præfecerat eum Perdiccas ei parti Asiæ, quæ inter Taurum montem jacet atque Hellespontum; & illum unum opposuerat Europæis adversariis: ipse Ægyptum oppugnatum adversus Ptolemæum erat profectus. Eumenes, cum neque magnas copias, neque firmas haberet, quod inexercitata, & non multò antè erant contracta; adventare autem dicebantur, Hellespontumque transisse Antipater & Craterus, magno cum exercitu Macedonum, viri cum claritate, tum usu belli præstantes: (Macedones verò milites eâ tunc erant famâ, quâ nunc Romani feruntur: etenim semper habitî sunt fortissimi, qui summam imperii potirentur.) Eumenes intelligebat, si

Other Authors, beside Nepos here, have *potior* (which

si copiae suae cognovissent, adversus quos ducerentur, non modò non ituras, sed simul cum nuncio dilapsuras: itaque hoc ejus fuit prudentissimum consilium, ut devius itineribus milites duceret, in quibus vera audire non possent; & his persuaderet, se contra quosdam barbaros proficisci. Itaque tenuit hoc propositum, & prius in aciem exercitum eduxit, praeliumque commisit, quàm milites sui scirent, cum quibus arma conferrent. Effecit etiam illud locorum praecupatione, ut equitatu potius dimicaret, quo plus valebat, quàm peditatu, quo erat deterior.

CAP. IV. Quorum acerrimo concursu cum magnam partem diei esset pugnatum, cadit Craterus, & Neoptolemus, qui secundum locum imperii tenebat. Cum hoc concurrat ipse Eumenes; qui, cum inter se complexi, in terram ex equis decidissent, ut facile intelligi posset inimicâ mente contendisse, animoque magis etiam pugnasse, quàm corpore; non prius distracti sunt, quàm alterum anima reliquerit. Ab hoc aliquot plagis Eumenes vulneratur: neque eò magis ex praelio excessit, sed acrius hostibus institit. Hic, equitibus profligatis, interfecto duce Cratero, multis praeterea, & maximè nobilibus, captis; pedester exercitus, quòd in ea loca erat deductus, ut invito Eumene elabi non posset, pacem ab eo petiit; quam cum impetrasset, in fide non mansit, & se, simul ac potuit, ad Antipatrum recepit. Eumenes Craterum, ex acie semivivum elatum recreare studuit: cum id non posset, pro hominis dignitate, proque pristina amicitia (namque illo usus erat, Alexandro vivo, familiariter) amplo

(which commonly governs the Ablative, and some times the Genitive) with the Accusative; as Tacitus, *An. 11, 10, 8.* Just. 6, 4, 8.

Some after *Eumenes*, add *igitur*, i. e. *inquam*, according to Lambinus.

funere

funere exultit, & ostaque in Macedoniam uxori ejus
ac liberis remisit.

CAB. V. Hac dum apud Hallespontum geruntur,
Perdiccas apud Sumen Nilum interficiunt à Seleuco
& Antigono; rerumque summa ad Antipatrum de-
fertur. Hic, qui deferuerant, ceterum suffragium
ferente, capitis absentes damnantur in his Eumenes.
Hac ille percussus plagâ non succubuit, neque eo
fecit bellum administravit. Sed exiles res animi
magnitudinem, etsi non frangebant, tamen immi-
nuebant. Hunc persequens Antigonus, cum omni
genere copiarum abundaret, saepe in itineribus vex-
abatur, neque unquam ad mare accedere licebat,
nisi his locis, quibus pauci possent multis resistere.
Sed extremo tempore, cum consilio capi non posset,
multitudine circumventus est; hinc tamen multis
suis amissis, se expedivit, & in castellum Birygiae,
quod Nora appellatur, confugit: in quo eam
circumsederetur, & vereretur, ne, uno loco manens,
equos militares perderet, quod spatium non esset
agitandi; callidum fuit ejus inventum, quemadmo-
dum stans jumentum calâneri exercere possit, quod
libentius, & cibo uteretur, & à corporis motu non
removeretur. Substringebat caput dorso altius, quam
ut prioribus pedibus planè terram posset attingere;
deinde post verberibus cogebat exultare, & calces
remittere: qui motus non minus sudorem creabat,
quàm si in^f spatio decurreret. Quo factum est, quod
omnibus mirabile est visum, ut jumenta aequè ni-
tida ex castello educeret, cum complures menses in
obsidione fuisset, ac si in campetribus ea locis ha-
buisset. In hac conclusione, quotiescunque voluit,
apparatum & munitiones Antigoni alias incendit,
alias disjecit. Tenuit autem se uno loco, quamdiu

^f Spatium, à Space of Ground or Time, a Stage,
or Bound in racing.

fuit hiems: quòd castrum subsidia habere non poterat, & ver appropinquabat, simulatâ deditiõne, dum de conditionibus tractat, præfectis Antigonis imposuit; seque ac suos omnes extraxit incolumes.

CAP. VI. Ad hunc Olympias, mater quæ fuerat Alexandri, cùm literas & nuncios misisset in Asiam, consultum, utrùm repetitum Macedoniam veniret, (nam tum in Epiro habitabat) & eas res occuparet: huic ille primùm suavit, ne se moveret, & expectaret quoad Alexandri filius regnum adipisceretur: sin aliquâ cupiditate raperetur in Macedoniam, omnium injuriarum obliuisceretur, & in neminem acerbiorè uteretur imperio. Horum nihil ea fecit: nam & in Macedoniam profecta est, & ibi crudelissimè se gessit. Petivit autem ab Eumene absente, ne pateretur Philippi domûs & familiæ inimicissimos stirpem quoque interimere; ferretque opem liberis Alexandri: quam veniam si sibi daret, quamprimùm exercitus pararet; quos sibi subsidio adduceret: id quòd facilius faceret, se omnibus præfectis, qui in officio manebant, misisse literas, ut ei parerent, ejusque consiliis uterentur. His verbis Eumenes permotus, satius duxit, si ita tulisset fortuna, perire benè meritis referentem gratiam, quàm ingratum vivere.

CAP. VII. Itaque copias contraxit, bellum adversus Antigonum comparavit. Quòd unà erant Macedonès complures nobiles, in his Peucestes, qui corporis custos fuerat Alexandri, tum autem obtinebat Persidem; & Antigenes, cujus sub imperio phalanx erat Macedonum; invidiam verens, (quam tamen effugere non potuit) si potius ipse alienigena ummi imperii potiretur, quàm alii Macedonum,

* Some have *rebus* instead of *verbis* in the Latin Text.

quo-

quorum ibi erat multitudo; in principiis nomine Alexandri statuit tabernaculum, in eoque sellam auream, cum sceptro ac diademate, iussit poni; eoque omnes quotidie convenire, ut ibi de summis rebus consilia caperentur; credens minore se invidia fore, si specie imperii, nominisque simulatione Alexandri, bellum videretur administrare: quod & fecit. Nam cum non ad Eumenis principia, sed ad regia conveniretur, atque ibi de rebus deliberaretur, quodammodo latebat: cum tamen per eum unum gererentur omnia.

CAP. VIII. Hic in Paratocis cum Antigono confluxit, non acie instructa, sed in itinere, eumque male acceptum in Mediam hiematum coegit redire. Ipse in finitima regione Persidis hiematum copias divisit; non ut voluit, sed ut militum cogebat voluntas. Namque illa phalanx Alexandri Magni, quæ Asiam peragravit, deviceratque Persas, inveterata cum gloria, tum etiam licentiâ, non parere se ducibus, sed imperare postulabat, ut nunc veterani faciunt nostri. Itaque periculum est, ne faciant, quod illi fecerunt suâ in temperantiâ, nimiaque licentiâ, ut omnia perdant; neque minus eos, cum quibus steterint, quam adversus quos fecerint. Quod si quis illorum veteranorum legat facta, paria horum cognoscat; neque rem ullam, nisi tempus, interesse judicet. Sed ad illos revertar. Hiberna subserant,

The *Principia* was that Place in the Camp where the General's Tent was, where the Standards were stuck in the Earth, gring the Encampment; there likewise Courts for the Cognizance of Misdemeanors, and Councils of War, were held. It is called by some the Headquarters, also the Centre of an Army, the Place of Safety: Hence *post principia*, in the Rear-guard & *à principis*, in the Vanguard.

non ad usum belli, sed ad ipsorum luxuriam; longè-
que inter se discesserant. Hoc Antigonus cùm com-
perisset, intelligeretque se parem non esse paratis ad-
versariis, statuit aliquid sibi consilii novi esse capien-
dum. Duæ erant viæ, quâ ex Medis, ubi ille hie-
mabat, ad adversariorum hibernacula posset per-
veniri: quarum brevior per loca deserta, quæ nemo
incolebat, propter aquæ inopiam: cæterum dierum
erat ferè decem. Illa autem quâ omnes commea-
bant, altero tanto longiorem habebat anfractum;
sed erat copiosa, omniumque rerum abundans. Hæc
si proficisceretur, intelligebat prius adversarios re-
scituros de suo adventu, quàm ipse tertiam partem
confecisset itineris: sin per loca sola contenderet,
sperabat se imprudentem hostem oppressurum. Ad
hanc rem conficiendam, imperavit quàm plurimos
utres, atque etiam culleos comparari; post hæc pa-
bulum: præterea cibaria cocta dierum decem: ut-
que quàm minimè fieret ignis in castris. Iter, quod
habebat, omnes celat. Sic paratus, quæ constitue-
rat, proficiscitur.

CAP. IX. Dimidium ferè spatium confecerat, cùm
ex fumo castrorum ejus, suspicio allata est ad Eu-
menem, hostem appropinquare. Conveniunt duces;
quæritur quid opus sit facto. Intelligebant omnes,
tam celeriter copias ipsorum contrahi non posse,
quàm Antigonus affuturus videbatur. Hic omnibus
titubantibus, & de rebus summis desperantibus;
Eumenes ait, Si celeritatem velint adhibere, & im-
perata facere, quod antè non fecerint, se rem expe-
diturum: nam quod diebus quinque hostis transisse
posset, se effecturum; ut non minus totidem dierum
spatio retardaretur. Quare circumirent, suas quisque
copias contraheret. Ad Antigoni autem refrænand-
um impetum, tale capit consilium: certos mittit
homines ad infimos montes, qui obvii erant itineri
adversariorum; hisque præcepit, ut primâ nocte quàm
latissimè

latissimè possint, ignes faciant quàm maximos; atque hos secundâ vigiliâ minuant, tertiâ perexiguos reddant: &, allimulatâ castrorum consuetudine, suspicionem injiciant hostibus, his locis esse castra, ac de eorum adventu esse prænunciatum; idemque posterâ nocte faciant. Quibus imperatum erat, diligenter præceptum curant. Antigonus, tenebris obortis, ignes conspicatur; credit de suo adventu esse auditum, & adversarios illuc suas contraxisse copias. Mutat consilium, & quoniam imprudentes adoriri non posset, flectit iter suum, & illum anfractum longiorem copiosæ viæ capit; ibique diem unum opperitur, ad lassitudinem sedandam militum, ac reficienda jumenta, quò integriore exercitu decerneret.

CAP. X. Hic Eumenes callidum imperatorem vicit consilio, celeritatemque impedivit ejus: neque tamen multum profecit; nam invidiâ ducum, cum quibus erat, perfidiâque militum Macedonum veteranorum, cum superior prælio discessisset, Antigono est deditus, cum exercitus ei ter antè, separatis temporibus, jurasset, se eum defensurum, nec unquam deserturum. Sed tanta fuit nonnullorum virtutis obtrectatio, ut fidem amittere mallent, quàm eum non prodere. Atque hunc Antigonus, cum ei fuisset infestissimus, conservasset, si per suos esset elicitum, quòd ab nullo se plus adjuvari posse intelligebat in his rebus, quas impendere jam apparebat omnibus. Imminebant enim Seleucus, Lyfimachus, Ptolémæus, opibus jam valentes: cum quibus ei de summis rebus erat dimicandum. Sed non passi sunt hi, qui circa erant; quòd videbant, Eumene recepto, omnes præ illo parvi futuros. Ipse autem

¹ *Res summa*, the Commonwealth, Empire, Sovereignty.

An-

Antigonus adeò erat incensus, ut, nisi magnâ spē maximarum rerum, leniri non posset.

CAP. XI. Itaque, cum eum in custodiam dedisset & præfectus custodum quæsisset, quemadmodum servari vellet? Ut acerrimum, inquit, leonem, aut ferocissimum elephantum : nondum enim statuerat, servaret eum, necne. Veniebat autem ad Eumenem utrumque genus hominum ; & qui, propter odium, fructum oculis ex ejus casu capere vellent ; & qui, propter veterem amicitiam, colloqui, consolarique cuperent. Multi etiam, qui ejus formam cognoscere studebant, qualis esset, quem tamdiu, tamque valde timuissent, cujus in pernicië positam spem habuissent victoriæ. At Eumenes, cum diutius in vinculis esset, ait Onomarcho, penes quem summa imperii erat custodiæ, *Se mirari, quare jam tertium diem sic teneretur ; non enim hoc convenire Antigoni prudentiæ, ut sic se uteretur victo ; quin aut interfici, aut missum fieri juberet.* Hic cum ferocius Onomarcho loqui videretur : *Quid, tu, inquit, animo si isto eras, cur non in prælio cecidisti potius, quàm in potestatem inimici venires?* Huic Eumenes, *Utinam quidem istud evenisset,* inquit : *sed eò non accidit, quòd nunquam cum fortiore sum congressus ; non enim cum quoquam arma contuli, quin is mihi succubuerit : non enim virtute hostium, sed amicorum perfidiâ decidi.* Neque id falsum : ^x nam & dignitate fuit honestâ, & viribus ad laborem

L

feren-

^w Some prefer this Reading, *ut sic deuteretur victo. Deutor*, to make ill use of.

^x This seems but an odd kind of a Reason for his being too hard for all he fought with. Had he encounter'd Ladies with the like Success, then indeed his *dignitas honesta*, his *Venusta figura*, might well be supposed to have stood him in good stead ; but what they could signify against hard Bangs and

ferendum firmis, neque tam magno corpore, quàm figurâ venustâ.

CAP. XII. De hoc Antigonus, cùm solus constituere non auderet, ad concilium retulit. Hic, cùm plerique omnes, primò perturbati, admirarentur, non jam de eo sumtum esse supplicium, à quo tot annos adeò essent malè habiti, ut sæpe ad desperationem forent adducti, quique maximos duces interfecisset; denique, in quo uno esset tantum, ut, quoad ille viveret, ipsi securi esse non possent; in-

and cold Iron, I cannot imagine. [If Nepos had kept out of this Sentence these Words, *Et viribus ad laborem ferendum firmis*, there might have been some Occasion for the Sally Mr. Clarke makes here; but when we read them jointly, as they ought to be with the *dignitas honesta* and *venusta figura*, it may be thought strange to see him treat the accurate Author with such a Sneer; for he could not but know, that both ancient and modern Writers take particular Notice of the *dignitas honesta* and *venusta figura* in great Warriours. See, amongst many, another Instance in this same Author, in his first Chapter of the Kings, what he says of Artaxerxes Macrochir, or Longimanus; as also in Virgil, *Æn.* vi. 860.

una namque ire videbat
Egregium formâ juvenem *Et fulgentibus armis.*
and in *Æn.* v. 344.

Gratior Et pulchro veniens in corpore virtus.
and what Tacitus says of Agricola, 44. 2. *Si habitum ejus posteri noscere velint, decentior quàm sublimior fuit.* But if what is above said does not satisfy, we may suppose, with the learned Gentlemen Buchner and Staveren, that there is something wanting in the Text here, which however, they do not attempt to supply.

terfecto, nihil habituri negotii essent. Postremo, si illi redderet salutem, quærebant, Quibus amicis esset usus? sese enim cum Eumene apud eum non futuros. Hic, cognita concilii voluntate, tamen usque ad septimum diem deliberandi sibi spatium reliquit: tum autem, cum jam vereretur, ne qua seditio exercitus oriretur, vetuit ad eum quenquam admitti, & quotidianum victum amoveri jussit: nam negabat, se ei vim allaturum, qui aliquando fuisset amicus. Hic tamen non amplius, quam triduum, fame fatigatus, cum castra moverentur, insciente Antigono, jugulatus est à custodibus.

CAP. XIII. Sic Eumenes, annorum quinque & quadraginta, cum ab anno vigesimo (uti supra ostendimus) septem annos Philippo paruisset; & tredecim apud Alexandrum eundem locum obtinuisset; in his uni equitum alæ præfuisse; post autem Alexandri Magni mortem, imperator exercitus duxisset, summosque duces partim repulisset, partim interfecisset; captus, non Antigoni virtute, sed Macedonum perjurio, talem habuit exitum vitæ. In quo quanta fuerit omnium opinio eorum, qui post Alexandrum magnum reges sunt appellati, ex hoc facillime potest judicari; quod nemo, Eumene vivo, rex appellatus est, sed præfectus. Idem, post hujus occasum, statim regium ornatum nomenque sumserunt: neque, quod initio prædicarant, se Alexandri liberis regnum servare, id præstare voluerant: & uno propugnatore sublato, quid sentirent, aperuerunt. Hujus sceleris principes fuerunt Antigonus, Ptolemæus, Seleucus, Lyfimaehus, Cassander, Antigonus autem Eumenem, mortuum, propinquis ejus sepeliendum tradidit. Hi militari honesto funere, comitante toto exercitu, humaverunt ossaque ejus in Cappadociam ad matrem, atque uxorem, liberosque ejus, deportanda curarunt.

XIX.

PHOCION, *Atheniensis.*

CAP. I.

PHocion, Atheniensis. Etsi sæpe exercitibus præfuit, summosque magistratus cepit; tamen multò ejus notior integritas est vitæ, quàm rei militaris labor: itaque hujus memoria est nulla, illius autem magna fama; ex quo, cognomine ^a *Bonus* est appellatus. Fuit enim perpetuò pauper, cùm divitissimus esse posset propter frequentes delatos honores, potestatesque summas, quæ ei à populo dabantur. Hic cùm à rege Philippo munera magnæ pecuniæ repudiaret, legatique hortarentur accipere, simulque admonerent, si ipse his facile careret, liberis tamen suis prospiceret, quibus difficile esset, in summa paupertate, tantam paternam tueri gloriam: His ille, *Si mei similes erunt, idem hic*, inquit, *agellus illos alet, qui me ad banc dignitatem perduxit: Sin dissimiles sunt futuri, nolo meis impensis illorum ali augerique luxuriam.*

CAP. II. ^c Eidem cùm propè ad annum octogesium prospera permansisset fortuna, extremis temporibus magnum in odium pervenit suorum civium.

^a The Greek Name is *χρησός*, the Beneficent, which was conferred upon him in a common Hall, *nemine contradicente*, for his great good Service to many.

^b The Sum was 100 Talents of Silver, about 8000 Pounds English.

^c For *eidem* some read *idem*, that *prospera fortuna* may be taken in the Ablative Case; and instead of *permansisset*, others have *pervenisset*, had come to him; and *prospera fortuna* if we do not read *idem*, may be the Nominative to either of the Verbs.

Pri-

Primò, quòd cum Demade de urbe tradenda Antipatro consenserat: ejusque consilio Demosthenes cum cæteris, qui benè de republica mereri existimabantur, populiscito in exilium erant expulsi. Neque in eo solum offenderat, quòd patriæ malè consuluerat, sed etiam quòd amicitiae fidem non præstiterat: namque auctus adjutusque à Demosthene, eum, quem tenebat, ascenderat gradum, cum adversus Charetem eum subornaret; ab eodem in judiciis, cum capitis causam diceret, defensus, aliquoties liberatus discesserat; hunc non solum in periculis non defendit, sed etiam prodidit. Concidit autem maxime uno crimine; quòd cum apud eum summum esset imperium populi, & Nicanorem, Cassandri præfectum, insidiari Piræo Atheniensem, à Dercyllo moneretur; idemque postularet, ut provideret, ne commeatibus civitas privaretur: hinc, audiente populo, Phocion negavit esse periculum, seque ejus rei obsidem fore pollicitus est; neque ita multò post Nicanor Piræo est potitus: ^d ad quem recuperandum, (sine quo Athenæ omnino esse non possunt) cum populus armatus concurrisset, ille non modò neminem ad arma vocavit, sed ne armatis quidem præesse voluit.

CAP. III. Erant eo tempore Athenis duæ factiones; quarum una populi causam agebat, altera

^d [The accurate Bosius and Staveren, with some others (who own a Difficulty in the Words, as they have them placed) make this whole Sentence to stand thus. *Ad quem recuperandum, cum populus armatus concurrisset, ille non modò neminem ad arma vocavit, sed ne armatis quidem præesse voluit. Sine quo Athenæ omnino esse non possunt.* But in regard the Order in which Messieurs Clarke and Courtin have these Words seems to be somewhat plainer, it was therefore thought proper to copy after them here.

optimatum: in hac erat Phocion & Demetrius Phalereus. Harum utraque Macedonum patrociniis nitebatur: nam populares Polysperchonti favebant; optimates cum Cassandro sentiebant. Interim, à Polysperconte Cassander Macedoniâ pulsus est. Quo facto, populus superior factus, statim duces adversariæ factionis capitis damnatos, patriâ pepulit: in his Phocionem & Demetrium Phalereum: deque ea re legatos ad Polysperchontem misit, qui ab eo peterent, ut sua decreta confirmaret. Huc eodem profectus est Phocion; quò ut venit, causam apud Philippum regem verbo, re ipsâ quidem apud Polysperchontem, jussus est dicere; namque is tum regis rebus præerat. Hic cum ab Agnonide accusatus [esset] quòd Piræum [Nicanori] prodidisset, ex concilii sententia in custodiam conjectus, Athenas deductus est, ut ibi de eo legibus fieret judicium.

CAP. IV. Huc ubi perventum est, cum propter ætatem pedibus jam non valeret, vehiculoque portaretur, magni concursus sunt facti; cum alii, remisscentes veteris famæ, ætatis misererentur; plurimi verò irâ exacuerentur, propter proditiōis suspicionem Piræi; maximèque, quòd adversus populi commoda in senectute steterat. Qua de re, ne perorandi quidem ei data est facultas, & dicendi causam. Inde judicio, legitimis quibusdam confectis, damnatus, traditus est undecim viris; quibus ad supplicium, more Atheniensium, publicè damnati tradi solent. Hic cum ad mortem duceretur, obvius ei fuit Emphyletus, quo familiariter fuerat usus: is cum lacrymans dixisset, *O quàm indigna perpeteris, Phocion!* huic ille, *At non inopinata*, inquit; *hunc enim exitum plerique clari viri habuerunt Athenienses.* In hoc tantum fuit odium multitudinis, ut nemo ausus sit eum liber sepelire: itaque à servis sepultus est.

XX.

TIMOLEON, *Corinthius.*

CAP. I.

TImoleon Corinthius. Sine dubio magnus omnium judicio hic vir extitit: namque huic uni contigit, quod nescio an ulli, ut & patriam, in qua erat natus, oppressam à tyranno liberaret; & à Syracusis, quibus auxilio erat missus, inveteratam servitutem depelleret; totamque Siciliam, multos annos bello vexatam, à barbarisque oppressam, suo adventu in pristinum restitueret. Sed in his rebus non simplici fortunâ conflictatus est; & id quod difficilius putatur, multò sapientiùs tulit secundam, quàm adversam, fortunam: nam cum frater ejus Timophanes, dux à Corinthiis delectus, tyrannidem per ^a milites mercenarios occupâisset, particepsque regni posset esse; tantum abfuit à societate sceleris, ut antetulerit suorum civium libertatem fratris saluti, & patriæ legibus obtemperare sanctius duxerit, quàm imperare patriæ. Hâc mente, per ^b haruspiciem, communemque affinem, cui soror ex iisdem parentibus nata, nupta erat, fratrem tyrannum interficiendum curavit. Ipse non modò manus non attulit, sed ne aspicere quidem fraternum sanguinem voluit. Nam dum res conficeretur,

^a *Mercenarii milites* are Soldiers hired from another Country, and 400 such Foreigners were in the Service and Pay of the Corinthians at this time, in the War they had with the Argives and Cleonians.

^b *Haruspex*, or *aruspex* (from *baruga*, a Sacrifice, or *ara*, an Altar, and *specio*, to view) so called, because his chief Business was to judge of future Events, by consulting the Entrails of the Sacrifices.

procul

procul in ^c præsidio fuit, ne quis satellites posset succurrere. Hoc præclarissimum ejus facinus non pari modo probatum est ab omnibus: nonnulli enim læsam ab eo pietatem putabant, & invidiâ laudem virtutis obterebant. Mater verò, post id factum, neque domum ad se filium admisit, neque aspexit; quin eum fratricidam impiumque detestans compellaret. Quibus rebus ille adeò est commotus, ut nonnunquam vitæ finem facere voluerit, atque ex ingratorum hominum conspectu morte decedere.

CAP. II. Interim Dione Syracusis interfecto, Dionysius rursus Syracusarum potitus est: cujus adversarii opem à Corinthiis petiverunt, ducemque, quo in bello uterentur, postularunt. Huc Timoleon missus, incredibili felicitate Dionysium totâ Siciliâ depulit: cum interficere posset, noluit; tutòque ut Corinthum perveniret, effecit, quòd utrorumque Dionysiorum opibus Corinthii sæpe adjuti fuerant; ejus benignitatis memoriam volebat exstare; eamque præclaram victoriam ducebat, in qua plus esset clementiæ, quàm crudelitatis. Postremò, ut non solum auribus acciperetur, sed etiam oculis cerneretur, quem, & ex quanto regno ad quam fortunam detrusisset. Post Dionysii decessum, cum Hiceta bellavit, qui adversatus fuerat Dionysio; quem non odio tyrannidis dissensisse, sed cupiditate, indicio fuit, quòd ipse, expulso Dionysio, imperium dimittere noluit. Hòc superato, Timoleon maximas copias Carthaginensium apud Crimessum flumen fugavit, ac satis habere coëgit, si liceret Africam obtinere, qui jam complures annos possessionem Siciliæ tenebant. Cepit etiam Mamercum, Italicum ducem, hominem bellicosum & potentem, qui tyrannos adjutum in Siciliam venerat.

^c *Præsidium*, a Garrison, Guard; a Station or Post.

CAP.

CAP. III. Quibus rebus confectis, cum propter diuturnitatem belli non solum regiones, sed etiam urbes desertas videret; conquirit, quos potuit, primum Siculos; deinde Corintho arcessivit colonos, quod ab his initio Syracusæ erant conditæ. Civibus veteribus sua restituit, novis bello vacuefactas possessiones divisit; urbium mœnia disiecta, fanaque deleta refecit; civitatibus leges libertatemque reddidit; ex maximo bello tantum otium toti insulæ conciliavit, ut hic conditor urbium earum, non illi, qui initio deduxerant, videretur. Arcem Syracusis, quam muniêrat Dionysius ad urbem obliendam, à fundamentis disjecit; cætera tyrannidis propugnacula demolitus est, deditque operam, ut quàm minimè multa vestigia servitutis manerent. Cum tantis esset opibus, ut etiam invitis imperare posset, tantum autem haberet amorem omnium Siculorum, ut nullo recusante regnum obtineret; maluit se diligere, quàm metui. Itaque, cum primum potuit imperium deposuit, & privatus Syracusis, quod reliquum vitæ fuit, vixit. Neque verò id imperitè fecit; nam quod cæteri reges imperio potuerunt, hic benevolentiam tenuit. Nullus honos huic defuit; neque postea Syracusis res ulla gesta est publicè, de qua prius sit decretum, quàm Timoleontis sententia cognita. Nullius unquam consilium non modò antelatum, sed ne comparatum quidem est: neque id magis benevolentiam factum est, quàm prudentiam.

CAP. IV. Hic cum ætate jam provectus esset, sine ullo morbo lumina oculorum amisit: quam calamitatem ita moderatè tulit, ut neque eum querentem quisquam audiêrit, neque eò minùs privatis publicisque rebus interfuerit. Veniebat autem in theatrum, cum ibi concilium populi haberetur, propter valetudinem vectus jumentis junctis, atque

ita de vehiculo, quæ videbantur, dicebat. Neque hoc illi quisquam tribuebat superbæ; nihil enim unquam neque insolens, neque gloriosum, ex ore ejus exiit: qui quidem, cum suas laudes audiret prædicari, nunquam aliud dixit, quàm se in ea re maximas diis gratias^d agere, atque habere, quòd cum Siciliam recreare constituissent, tum se potissimum ducem esse voluissent. Nihil enim rerum humanarum sine deorum numine^e agi putabat. Itaque suæ domi facellum *αὐτοματίας* (*automatias*) constituerat, idque sanctissimè colebat.

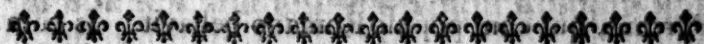
CAP. V. Ad hanc hominis excellentem bonitatem mirabiles accesserunt casus: nam prælia maxima natali die suo fecit omnia; quo factum est, ut ejusdem natalem festum haberet universa Sicilia. Huic quidam Lameffius, homo petulans & ingratus, vadium cum vellet imponere, quòd cum illo se lege agere diceret; & complures concurrissent, qui procacitatem hominis manibus coercere conarentur: Timoleon oravit omnes, Ne id facerent; namque id ut Lameffio, cæterisque liceret, se maximos labo-

^d The Author elegantly distinguishes here between *gratias agere* & *habere*. *Gratias agere*, est *verbis*, to give Thanks by Words; *Gratias vel gratiam habere*, est *animo* & *voluntate*; to be thankful in one's Mind; to have a grateful Remembrance of a Favour done, and an Inclination to shew Gratitude as Occasions offer. And *gratiam referre*, vel *reddere*, est *factis*; to thank by Deeds; to requite a Countessy or good Turn. Thus in the Life of Themistocles, at the End of the 5th Chap. we have *Pro meritis gratiam postea retulit*, He afterwards made a Requital (to the Shipmaster) according to his Deserts: For it is said, that Themistocles gave him a Sum of Money.

• Some read *geri*.

res summaque adfuisse pericula: hanc enim speciem libertatis esse, si omnibus, quod quisque vellet, legibus experire liceret. Idem, cum quidam Lamestii similis, nomine Demænetus, in concione populi, de rebus gestis ejus detrudere cœpisset, ac nonnulla invehiretur in Timoleonta; dixit, Nunc demum se voti esse damnatum; namque hæc à diis immortalibus semper precatum, ut talem libertatem restituerent Syracusanis, in qua, cuius liceret, de quo vellet, impune dicere. Hic cum diem supremum obiisset, publicè à Syracusanis in gymnasio, quod Timoleonteum appellatur, totâ celebrante Sicilia, sepultus est.

Damnatus voti, bound to perform a Vow or Promise.

XXI.

De REGIBUS.

CAP. I.

HI ferè fuerunt Græciæ gentis duces, qui memoriâ digni videbantur, præter reges: namque eos attingere nolimus, quòd omnium res gestæ separatim sunt relatæ: neque tamen hi admodum sunt multi. Lacedæmonius autem Agesilaus, nomine, non potestate, fuit, rex, sicuti cæteri Spartani. Ex his verò, qui dominatum imperio tenuerunt, excellentissimi fuerunt, (ut nos judicamus) Persarum Cyrus, & Darius Hystaspis filius; quorum uterque privatus virtute regnum est adeptus. Prior horum apud Massagetæ in prælio cecidit; Darius senectute diem obiit supremum. Tres sunt præterea ejusdem generis, Xerxes, & duo Artaxerxes, Macrochir & Mne-

Mnemon. Xerxi maximè est illustre, quòd maximis post hominum memoriam exercitibus, terrâ marique bellum intulit Græciæ. At Macrochir præcipuam habet laudem amplissimæ pulcherrimæque corporis formæ, quam incredibili ornavit virtute belli; namque illo Persarum nemo fuit manu fortior. Mnemon autem justitiæ famâ floruit. Nam cùm matris suæ scelere amisisset uxorem, tantum indulgit dolo-ri, ut eum pietas vinceret. Ex his, duo eodem no-mine, morbo naturæ debitum reddiderunt: Ter-tius ab Artabano præfecto ferro interemptus est.

CAP. II. Ex Macedonum autem genere, duo multò cæteros antecesserunt rerum gestarum gloriâ; Philippus Amyntæ filius, & Alexander Magnus. Horum alter Babylone morbo consumptus est: Philippus Ægis à Pausania, cùm spectatum ludos iret, juxta theatrum occisus est. Unus Epirotes, Pyrrhus, qui cum populo Romano bellavit. Is cùm Argos oppidum oppugnaret in Peloponneso, lapid ictus interiit. Unus item Siculus, Dionysius prior: nam & manu fortis, & belli peritus fuit; &, id quod in tyranno non facilè reperitur, minimè libidinosus, non luxuriosus, non avarus; nullius rei denique cu-pidus, nisi singularis perpetuique imperii, ob eamque rem crudelis: nam dum id studuit munire, nullius pepercit vitæ, quem ejus insidiatorem putaret. Hic, cùm virtute tyrannidem sibi peperisset, magnâ reti-nuit felicitate, majorque annos sexaginta natus, decessit florente regno: neque, in tam multis annis, cujusquam ex sua stirpe funus vidit, cùm ex tribus uxoribus liberos procreâisset, multique ei nati essent nepotes.

CAP. III. Fuerunt præterea magni reges ex ami-cis Alexandri Magni, qui, post obitum ejus, imperia ceperunt: in his, Antigonus, & hujus filius Deme-trius; Lyfimachus, Seleucus, Ptolemæus. Ex his Antigonus, cùm adversus Seleucum, Lyfimachumque
dimi-

dimicaret, in prælio occisus est. Pari letho affectus est Lysimachus à Seleuco: nam, societate dissolutâ, bellum inter se gesserunt. At Demetrius, cum filiam suam Seleuco in matrimonium dedisset, neque eo magis fida inter eos amicitia manere potuisset; captus bello, in custodia socer generi periit morbo: neque ita multo post, Seleucus à Ptolemæo Cerauno dolo interfectus est; quem, ille à patre expulsus Alexandriâ, alienarum opum indigentem, receperat. Ipse autem Ptolemæus, cum vivus filio regnum tradidisset, ab illo eodem vitâ privatus dicitur. De quibus quoniam satis dictum putamus, non incommodum videtur, non præterire Hamilcarem & Hannibalem; quos & animi magnitudine, & calliditate, omnes in Africa natos præstitisse constat.

XXII.

HAMILCAR.

CAP. I.

Hamilcar, Hannibalis filius, cognomine Barcas, Carthaginensis, primo Punico bello, sed temporibus extremis, admodum adolescentulus, in Sicilia præesse cepit exercitui. Cum ante ejus adventum, & mari & terrâ malè res gererentur Carthaginensium; ipse ubi affuit, nunquam hosti cessit, neque locum nocendi dedit; sæpeque è contrario, occasione data, lacessivit, semperque superior discessit. Quo facto, cum pene omnia in Sicilia Pœni amissent, ille Erycem sic defendit, ut bellum eo loco gestum non videretur. Interim, Carthaginenses classe apud insulas Egates à C. Lutatio Consule Romanorum superati, statuerunt belli finem facere, eamque rem arbitrio permiserunt Hamilcaris.

M

Ille

Ille etsi flagrabat bellandi cupiditate, tamen paci serviendum putavit, quòd patriam, exhaustam sumptibus, diutius calamitatem belli ferre non posse intelligebat: sed ita, ut statim mente agitaret, si paulum modò res essent resectæ, bellum renovare, Romanosque armis persequi, donicum aut ^d certè vicissent, aut victi manus dedissent. Hòc consilio pacem conciliavit; in qua tanta fuit ferocia, ut cum Catulus negaret, se bellum compositurum, nisi ille cum suis, qui Erycem tenuerunt, armis relictis, Sicilià decederent; succumbente patriâ, ipse perituum se potius dixerit, quàm cum tanto flagitio domum rediret: non enim suæ esse virtutis, arma à patria accepta adversus hostes, adversariis tradere. Hujus pertinaciæ cessit Catulus.

CAP. II. At ille, ut Carthaginem venit, multò aliter, ac sperabat, rempublicam se habentem cognovit. Namque diuturnitate externi mali tantum exarsit intestinum bellum, ut nunquam pari periculo fuerit Carthago, nisi cum deleta est. Primò, mercenarii milites, qui adversus Romanos fuerant, desciverunt; quorum numerus erat viginti millium: hi totam abalienârunt Africam, ipsam Carthaginem oppugnârunt. Quibus malis adeò sunt Pœni perterriti, ut auxilia etiam à Romanis petiverint, eaque impetraverint. Sed extremò, cum propè jam ad desperationem pervenissent, Hamilcarem imperatorem fecerunt: is non solum hostes à muris Carthaginis removit, cum amplius centum millia facta essent armatorum; sed etiam eò compulit, ut locorum angustiis clausi, plures fame, quàm ferro, interirent. Omnia oppida abalienata, in his Uticam atque Hipponem, valentissima totius Africa, resti-

[*Certè or ceriò vincere*, imports such undoubted Victory, as that the Enemy themselves could not but acknowledge it.]

tuit patriæ. Neque eo fuit contentus, sed etiam fines imperii propagavit; totâ Africâ tantum otium reddidit, ut nullum in ea bellum videretur multis annis fuisse.

CAP. III. Rebus his ex sententia peractis, fidenti animo, atque infesto Romanis, quò facilius causam bellandi reperiret, effecit, ut imperator cum exercitu in Hispaniam mitteretur; eoque secum duxit filium Hannibalem annorum novem. Erat præterea cum eo adolescens illustris & formosus, Hasdrubal; quem nonnulli diligi turpius, quàm par erat, ab Hamilcare, loquebantur: non enim male dici tanto viro deesse poterant. Quo factum est, ut à præfecto morum Hasdrubal cum eo vetaretur esse. Huic ille filiam suam in matrimonium dedit, quòd moribus eorum non poterat interdici socero gener. De hoc ideo mentionem fecimus, quòd, Hamilcare occiso, ille exercitui præfuit, resque magnas gessit: & princeps largitione vetustos pervertit mores Carthaginensium; ejusdemque post mortem, Hannibal ab exercitu accepit imperium.

CAP. IV. At Hamilcar, posteaquam mare transiit, in Hispaniamque venit, magnas res secundâ gessit fortunâ: maximas bellicosissimasque gentes subegit: equis, armis, viris, pecuniâ, totam locupletavit Africam. Hic cum in Italiam bellum inferre meditaretur, nono anno, postquam in Hispaniam venerat, in prælio pugnans adversus Vettones occisus est. Hujus perpetuum odium, erga Romanos maximè concitasse videtur secundum bellum Punicum; namque Hannibal, filius ejus, assiduis patris obtestationibus eò est perductus, ut interire, quàm Romanos non experiri, mallet.

XXIII.

HANNIBAL.

CAP. I.

HAnnibal, Hamilcaris filius, Carthaginiensis. Si verum est, quod nemo dubitat, ^a ut populus Romanus omnes gentes virtute superârit, non est inficiandum, Hannibalem tanto præstitisse ceteros imperatores prudentiâ, quanto populus Romanus antecedit fortitudine cunctas nationes: nam quotiescunque cum eo congressus est in ^b Italia, semper discessit superior. Quod nisi domi civium suorum invidiâ debilitatus esset, Romanos ^c videtur superare potuisse. Sed multorum obtrectatio devicit unius virtutem. Hic autem, velut hæreditate relictum, odium paternum erga Romanos sic confirmavit, ut prius animam, quam id, deposuerit: qui quidem cum patriâ pulsus esset, & alienarum opum

Our Author has here expressed himself after a very unusual Manner, if the Reading be good. When a Sentence, that is a positive Affirmation or Negation, is the Subject or Object of a Verb, *i. e.* answers the Question, What? before or after it the Accusative Case and Infinitive Mood are commonly used; but sometimes, though very rarely, *quod* with the Nominative, and Indicative, or Subjunctive. There are some of Opinion, that *quod* and *ut* have in this Period changed Places, and that we ought to read thus. *Si verum est, ut nemo dubitat, quod.*

^b I wonder our Author should affirm a Thing so notoriously false, as is plain from all other Accounts. See Livy and Plutarch.

^c Some read *videretur*, might have seem'd.

indi-

indigeret, nunquam destiterit animo bellare cum Romanis.

CAP. II. Nam, ut omittam Philippum, quem, absens hostem, reddidit Romanis; omnium his temporibus potentissimus rex Antiochus fuit. Hunc tantâ cupiditate incendit bellandi, ut usque à rubro mari arma conatus sit inferre Italiæ: ad quem cum legati venissent Romani, qui de ejus voluntate explorarent, darentque operam consiliis clandestinis, ut Hannibalem in suspensionem regi adducerent, tanquam, ab ipsis corruptum, alia atque antea sentire; neque id frustra fecissent; idque Hannibal comperisset, seque ab interioribus consiliis segregari vidisset: tempore dato, adiit ad regem, eique cum multa de fide sua, & odio in Romanos commemorasset, hoc adjunxit: *Pater (inquit) meus Hamilcar, puerulo me, utpote non amplius novem annos nato, in Hispaniam imperator proficiscens, à Carthagine Jovi Optimo Maximo hostias immolavit: quæ divina res dum conficiebatur, quæsiit à me, Vellenne secum in castra proficisci? Id cum libenter accepissem, atque ab eo petere cœpissem, Ne dubitaret ducere: tum ille, Faciam, inquit, si fidem mihi, quam postulo, dederis. Simul ad aram adduxit, apud quam sacrificare instituerat; eamque, cæteris remotis, tenentem, jurare jussit, Nunquam me in amicitia cum Romanis fore. Ideo jusjurandum patri datum, usque ad hanc diem ita conservavi, ut nemini dubium esse debeat, quin reliquo tempore eadem mente sim futurus. Quare, si quid amicè de Romanis cogitabis, non imprudenter feceris, si me celâris: cum quidem bellum parabis, teipsum frustraberis, si non me in eo principem posueris.*

^d Others have the Comma at Carthagini, (not at proficiscens) and make the Sense to be, going from Carthage.

CAP. III. Hac igitur ætate cum patre in Hispaniam profectus est; cujus post obitum, Hasdrubale imperatore suffecto, equitatum omni præfuit. Hôc quoque interfecto, exercitus summam imperii ad eum detulit: id Carthaginem delatum, publicè comprobatum est. Sic Hannibal minor quinque & viginti annis natus, imperator factus, proximo triennio omnes gentes Hispaniæ bello subegit. Saguntum, fœderatam civitatem vi expugnavit: tres exercitus maximos comparavit: ex his unum in Africam misit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania reliquit, tertium in Italiam secum duxit: saltum Pyrenæum transiit: quacunque iter fecit, cum omnibus incolis conflixit: neminem, nisi victum, dimisit. Ad Alpes posteaquam venit, quæ Italiam à Gallia sejungunt, quas nemo unquam cum exercitu ante eum, præter Herculem Graium, transierat; (quo factò is hodie saltus Graius appellatur,) Alpicoꝝ conantes prohibere transitum concidit; loca patefecit, itinera muniit, effecitque, ut eà elephantus ornatus ire posset, quâ antea unus homo inermis vix poterat repere. Hâc copias traduxit, in Italiamque pervenit.

CAP. IV. Confixerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione consule, eumque pepulerat. Cum hoc eodem, & de Claſtidio apud Padum decernit; faucium inde ac fugatum dimittit. Tertiò idem Scipio, cum collega Tiberio Longo apud Trebiam, adversus eum venit. Cum his manum conferuit, utrosque proſtigavit. Inde per Ligures Appenninum tranſit, petens Etruriam. Hoc itinere adeò gravi morbo afficitur oculorum, ut poſtea nunquam

* Some insert here *quâ diximus.*

* Some Copies want the Preposition *de* here, such as Boſius's and Staveren's; but Puteanus, Courtin, Stubelius and Eſſenius, have it.

dextro æquè benè usus sit. Quâ valetudine cum etiam nunc premeretur, lecticâque ferretur, C. Flaminium consulem apud Trasimenum cum exercitu insidiis circumventum, occidit: neque multò post C. Centenium prætorem, cum delecta manu saltus occupantem. Hinc in Apuliam pervenit: ibi obviam ei venerunt duo consules, C. Terentius Varro, & L. Paulus Æmilius: utriusque exercitus uno prælio fugavit: L. Paulum consulem occidit, & aliquot præterea & consulares; in his Cn. Servilium Geminum, qui anno superiore fuerat consul.

CAP. V. Hac pugna pugnata, Romam profectus, nullo resistente, in propinquis urbis montibus moratus est. Cum aliquot ibi dies castra habuisset, & reverteretur Capuam, Q. Fabius Maximus, ^h Dictator Romanus, in agro Falerno ei se objecit. ⁱ Hinc, clausus locorum angustiis, noctu sine ullo detrimento exercitus se expedit: Fabio callidissimo imperatori verba dedit: namque obductâ nocte, sarmenta in cornibus juvencorum deligata incendit, ejusque generis multitudinem magnam dispalatam immisit. Quo repentino objectu viso, tantum terrorem iniecit exercitui Romanorum, ut egredi extra vallum nemo sit ausus. Hanc post rem gestam, non ita multis diebus, M. Minutium Rufum magistrum equitum,

^g That is, such as had been formerly Consuls.

^h The Dictator was an extraordinary Officer, nominated in Times of Danger, and invested with very great Power, almost absolute, but confined within the Space of six Months. He had an Officer under him, called Master of the Horse, because in the Day of Battle he commanded the Horse, as the Dictator did the Foot.

ⁱ Some have this Part of the Sentence thus: *Hic, clausis locorum angustiis*, Here, *tho'* the narrow Passages (about his Camp) were shut up.

pari ac dictatorem imperio, dolo productum in prælium, fugavit: Ti. Sempronium Gracchum, iterum consulem, in Lucanis absens, in insidias inducendum sustulit: M. Claudium Marcellum, quinquies consulem, apud Venusiam pari modo interfecit. Longum est enumerare prælia: quare hoc unum satis erit dictum, ex quo intelligi possit, quantus ille fuerit: quamdiu in Italia fuit, nemo ei in acie restitit; nemo adversus eum post Cannensem pugnam, in campo castra posuit.

CAP. VI. Hic invictus patriam defensum revocatus, bellum gessit adversus P. Scipionis filium, quem ipse primum apud Rhodanum, iterum apud Padum, tertio apud Trebiam fugaverat. Cum hoc, exhaustis jam patriæ facultatibus, cupivit ^k in præsentiarum bellum componere, quò valentior postea congredideretur. In colloquium convenit; conditiones non convenerunt. Post id factum, paucis diebus apud Zamam cum eodem conflixit: pulsus (incredibile dictu) biduo & duabus noctibus Adrumetum pervenit, quod abest à Zama circiter millia passuum trecenta. In hac fuga, Numidæ, qui simul cum eo ex acie excesserant, insidiati sunt ei: quos non solum effugit, sed etiam ipsos oppressit. Adrumeti reliquos ex fuga collegit; novis delectibus, paucis diebus, multos contraxit.

CAP. VII. Cum in apparando acerrimè esset occupatus, Carthaginienes bellum cum Romanis composuerunt. Ille, nihilo secius, exercitui postea præfuit, resque in Africa gessit [itemque Mago ^l frater ejus] usque ad Publium Sulpicium & Caium

Au-

^k i. e. in præsentia rerum; in præsentiarum & impresentiarum, Abverb, are both of the same Signification, viz. at this time, for this present, at present.

^l One Mago, Hannibal's Brother, was slain in a Bat-

Aurelium consules. His enim magistratibus, legati Carthaginenses Romam venerunt, qui senatui populoque Romano gratias agerent, quòd cum his pacem fecissent, ob eamque rem coronâ aureâ eos donarent, simulque peterent, ut obsides eorum Fregellis essent, captivique redderentur. His ex senatusconsulto responsum est, Munus eorum gratum acceptumque esse; obsides, quo loco rogarent, futuros; captivos non remissuros quòd Hannibalem, cujus operâ susceptum bellum foret, inimicissimum nomini Romano, & nunc cum imperio apud exercitum haberent; itemque fratrem ejus Magonem. Hòc responso Carthaginenses cognito, Hannibalem domum [Magonemque] revocârunt. Hic, ut rediit, ^m prætor factus est, postquam rex fuerat anno secundo & vigesimo. Ut enim Romæ consules, sic Carthagine quotannis annui bini reges creabantur. In eo magistratu pari diligentia se Hannibal præbuit, ac fuerat in bello: namque effecit, ex novis vectigalibus non solum ut esset pecunia, quæ Romanis ex fœdere penderetur, sed etiam superesset, quæ in ærario poneretur. Deinde, anno post præturam, M. Claudio, Lucio Furio Coss. Romani legati Carthaginem venerunt; hos Hannibal sui exposcendi gratiâ missos ratus, priusquam his senatus daretur, navem conscendit clam, atque in Syriam ad Antiochum profugit. Hâc re palàm factâ, Pœni naves duas, quæ eum comprehenderent, si possent consequi, miserunt; bona ejus publicârunt, domum à fundamentis disjecerunt; ipsum exulem judicârunt.

a Battle before this Time, according to Livy; so that this must either be a Mistake, or Hannibal had two Brothers of the Name of Mago.

^m A sort of a Lord-Chief-Justice, or Superintendent in their Courts of Judicature.

CAP. VIII. At Hannibal, anno tertio postquam domo profugerat, L. Cornelio, Quinto Minutio Coss. cum quinque navibus Africam accessit, in finibus Cyrenæorum, si fortè Carthaginenses ad bellum, Antiochi spe fiduciâque, inducere posset; cui jam persuaserat, ut cum exercitibus in Italiam proficisceretur. Huc Magonem fratrem excivit. Id ubi Pœni resciverunt, Magonem, eâdem, quâ fratrem absentem, pœnâ affecerunt. Illi, desperatis rebus, cum solvissent naves, ac vela ventis dedissent, Hannibal ad Antiochum pervenit. De Magonis interitu duplex memoria prodita est: namque alii ⁿ naufragio, alii à servis ipsius interfectum eum, scriptum reliquerunt. Antiochus autem, si tam in agendo bello parere voluisset consiliis ejus, quàm in suscipiendo instituerat, propius ° Tiberi quàm Thermopylis, de summa imperii dimicasset: quem etsi multa stultè conari videbat, tamen nulla deseruit in re. Præfuit paucis navibus, quas ex Syria jussus erat in Asiam ducere, hisque adversus Rhodiorum classem in Pamphylia mari confixit; quo cum multitudine adversariorum sui superarentur, ipse, quo cornu rem gessit, fuit superior.

CAP. IX. Antiocho fugato, verens ne dederetur, quod sine dubio accidisset, si sui fecisset potestatem, Cretam ad Gortynios venit, ut ibi, quod se conferret, consideraret. Vidit autem vir omnium cali-

ⁿ There seems to be some Word wanting in the Text after *naufragio*, such as *periisse* or *interiisse*; for *naufragio interfectus* is, I take it, just as good Latin as, *killed by a Shipwreck*, is good English.

° Peter Mortier's Edition from Bosius has *Tiberim* and *Thermopylas*; and it is owned, that, amongst approved Authors, *propius* is found with the Accusative rather than the Dative; yet Staveren and others retain the Dative here.

lidissimus.

lidissimus, magno se fore periculo, nisi quid providisset, propter avaritiam Cretensium : magnam enim secum pecuniam portabat, de qua sciebat exisse famam. Itaque capit tale consilium. Amphoras complures complet plumbo ; summas operit auro & argento : has præsentibus principibus deponit in templo ^P Dianæ ; simulans, se suas fortunas illorum fidei credere. His in errorem inductis, statuas æneas, quas secum portabat, omnes suâ pecuniâ complet, easque in propatulo domi abjicit. Gortynii templum magnâ curâ custodiunt, non tam à cæteris quàm ab Hannibale ; ne quid ille, inscientibus his, tolleret, secumque duceret.

CAP. X. Sic conservatis suis rebus Pœnus, illis Cretensibus omnibus, ad Prusiam in Pontum pervenit ; apud quem eodem animo fuit erga Italiam : neque aliud quicquam egit, quàm regem armavit, & exercuit adversus Romanos ; quem cùm videret domesticis rebus minùs esse robustum, conciliabat cæteros reges, adjungebatque bellicosas nationes. Dissidebat ab eo Pergamenus rex Eumenes, Romanis amicissimus ; bellumque inter eos gerebatur & mari & terrâ : quo magis cupiebat eum Hannibal opprimi ; sed ¹ utrobique Eumenes plus valebat, propter Romanorum societatem ; quem si removisset, faciliora sibi cætera fore arbitrabatur. Ad hunc interficiendum talem iniiit rationem : classe paucis diebus erant decreturi : superabatur navium multitudine : dolo erat pugnandum, cùm par non esset armis. Imperavit quàm plurimas venenatas serpentes vivas colligi, easque in vasa fictilia con-

^P The Daughter of Jupiter by Latona, at the same Birth with Apollo : She was called in Heaven *Phæbe* on Earth *Diana*, and under it, *Hecate*.

¹ *Utrobique*, on both Sides and Parts, i. e. Eumenes prevailed both by Sea and Land.

jici.

jici. Harum cum confecisset magnam multitudinem, die ipso, quo facturus erat navale prælum, classarios convocat, hisque præcipit, omnes ut in unam Eumenis regis concurrant navem, à cæteris tantum satis habeant se defendere; id facile illos serpentium multitudine consecuturos; rex autem in qua nave veheretur, ut scirent, se facturum; quem si aut cepissent, aut interfecissent, magno his pollicetur præmio fore.

CAP. XI. Tali cohortatione militum factâ, classis ab utrisque in prælum deducitur: quarum acie constitutâ, priusquam signum pugnæ daretur, Hannibal, ut palam faceret suis, quo loco Eumenes esset, tabellarium in scapha cum caduceo mittit: qui, ubi ad naves adversariorum pervenit, epistolam ostendens, se regem professus est querere; statim ad Eumenem deductus est, quod nemo dubitabat aliquid de pace esse scriptum. Tabellarius, ducis nave declaratâ suis, eodem, unde ierat, se recepit. At Eumenes, solutâ epistolâ, nihil in ea reperit, nisi quod ad irridendum eum pertineret: cuius etsi causam mirabatur, neque reperiabatur, tamen prælum statim committere non dubitavit. Horum in concursu, Bithyni, Hannibalis præcepto, universi navem Eumenis adoriuntur; quorum vim cum rex sustinere non posset, fugâ salutem petit; quam consequutus non esset, nisi intra sua prædia se recepisset, quæ in proximo littore erant collocata. Reliquæ Pergamenæ naves cum adversarios premerent acrius, repente in eas vasa fictilia, de quibus

The Caduceus was a Staff with the Figure of two Serpents twisted about it, borne by Herald, and other Messengers, sent to an Enemy to signify their coming in a peaceable Manner. Hence *caduceator*, an Herald sent to treat of peace, as the *fecialis* (an Herald at Arms) did of War.

suprà

suprà mentionem fecimus, conjici cœpta sunt; quæ jacta, initio risum pugnantibus concitârunt, neque, quare id fieret, poterat intelligi. Postquam autem naves completas conspexerunt serpentibus, novâ re perterriti, cùm, quid potissimùm vitarent, non viderent, puppes averterunt, seque ad sua castra nautica retulerunt. Sic Hannibal consilio arma Pergamenorum superavit: neque tum solùm, sed sæpe alias, pedestribus copiis pari prudentiâ pepulit adversarios.

CAP. XII. Quæ dum in Asia geruntur, accidit casu, ut legati Prusiæ Romæ apud L. Quintium Flaminium⁹ consularem cœnarent: atque ibi, de Hannibale mentione factâ, ex his unus diceret, eum in Prusiæ regno esse. Id postero die Flaminius senatui detulit. Patres conscripti, qui, Hannibale vivo, nunquam se sine insidiis futuros existimabant, legatos in Bithyniam miserunt, in his Flaminium, qui à rege peterent, ne inimicissimum suum secum

⁹ *Consularis*, Subst. (sc. *vir*) One who had been Consul, a President of a Province.

^r *Patres conscripti*, Enrolled Fathers was a general Title given to those Senators that were added by Tarquinius Priscus, as also to those who were taken into that Order out of the Gentry by Brutus, and the People upon the Establishment of the Commonwealth, after the Expulsion of Tarquin the Proud; which Senators then began to be called *Conscripti*, to distinguish them from the *Patricii*, (Men of the highest Nobility) who were instituted by Romulus; at which Time the Number, which in the Time of Romulus was an hundred, and doubled by Tarquinius Priscus, was augmented to three hundred: But in after times all the Number were promiscuously stiled *Patres* and *Patres conscripti*.

haberet, sibi que dederet. His Prusias negare ausus non est; illud recusavit, ne id à se fieri postularent, quod adversus jus hospitii esset; ipsi, si possent comprehenderent; locum, ubi esset, facile inventuros. Hannibal enim uno loco se tenebat in castello, quod ei ab rege datum erat muneri; idque sic ædificarat, ut in omnibus partibus ædificii exitum sibi haberet, semper verens ne usu eveniret, quod accidit. Huc cum legati Romanorum venissent, ac multitudine domum ejus circumdeditissent; puer ab janua prospiciens, Hannibali dixit plures præter consuetudinem armatos apparere; qui imperavit ei, ut omnes fores ædificii circumiret, ac propere sibi renunciaret, num eodem modo undique obsideretur: puer cum celeriter, quid esset, renunciasset, omnesque exitus occupatos ostendisset; sensit id non fortuito factum, sed se peti, neque sibi diutius vitam esse retinendam; quam ne alieno arbitrio dimitteret, memor pristinarum virtutum, venenum, quod semper secum habere consueverat, sumsit.

CAP. XIII. Sic vir fortissimus multis variisque. perfunctus laboribus, anno acquievit * septuagesimo. Quibus consulibus interierit, non convenit. Nam Atticus, M. Claudio Marcello, Q. Fabio Labeone Coss. mortuum, in Annali suo scriptum reliquit: at Polybius, L. Æmilio Paulo & Cn. Bæbio Tamphilo: Sulpitius autem, P. Cornelio Cethego, & M. Bæbio Tamphilo. Atque hic tantus vir, tanisque bellis districtus, nonnihil temporis tribuit literis; namque aliquot ejus libri sunt Græco sermone confecti; in his ad Rhodios de Cn. Manlii Vulsonis in Asia rebus gestis. Hujus bella gesta multi memorie prodiderunt: sed ex his duo, qui cum eo in castris fuerunt, simulque vixerunt, quamdiu fortuna

* Some are of Opinion that the Author wrote, *sexagesimo quinto.*

passa est, Silenus, & Sosilus Lacedæmonius. Atque hoc Sosilo Hannibal literarum Græcarum usus est doctore. Sed nunc tempus est hujus libri facere finem, & Romanorum explicare imperatores; quo facilius collatis utrorumque factis, qui viri præferendi sint, possit judicari.

XXIV.

M. PORCIUS CATO.

Ex Libro ^a Secundo

CORNELII NEPOTIS.

CAP. I.

Cato ^b ortus municipio Tusculo, adolescentulus, priusquam honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quòd ibi hæredium à patre relictum habebat. Hortatu L. Valerii Flacci quem in consulatu censuraque habuit collegam, ut M. Perperna Censorius narrare solitus est, Romam demigravit, in ^c foro [que] esse cœpit. Primum ^d stipendium meruit annorum decem septemque: Q. Fabio Max-

^a Others have *posteriore*, latter.

^b This was the Great-Grandfather of Cato Uticensis.

^c The Forum was a large Square in the Middle of the Cities of Italy and Greece, where the Courts and Markets were kept, and where the People usually met for the Choice of Magistrates, and enacting of Laws.

^d *Stipendium*, Wages, or Pay for Soldiers; a

Maximo, M. Claudio Marcello Coss. ^e tribunus militum in Sicilia fuit. Inde ut rediit, castra sequutus est C. Claudii Neronis, magnique ejus existimata opera est in prælio apud Senam, quo cecidit Hasdrubal frater Hannibalis. ^f Quæstor obligit P. Cornelio Scipioni Africano ^g consuli: cum quo non pro ^h sortis necessitudine vixit; namque ab eo perpetuâ dissensit vitâ. ⁱ Ædilis plebis factus est cum C. Helvio. ^k Prætor, provinciam obtinuit Sardi-

Campaign. *Mereo*, to earn or gain, deserve, serve in the War for Pay. *Primum stipendium meruit*, earned his first Wages, made his first Campaign.

^e A Tribune was a military Officer, pretty much like our Colonels. There were at first six in a Legion, which had the Command of it in their Turns; but afterwards they were reduced to the Command of one single Cohort or Regiment, of which there were ten in a Legion; and therefore it is supposed there were the like Number of Tribunes.

^f The Quæstor in Rome was a sort of a Lord Treasurer. The Proconsuls and Proprators too, that were sent Governors into the Provinces of the Roman Empire, had their Quæstors, who had the Charge of the publick Money, the Plunder that was not given to the Soldiers, &c.

^g The Consul was a chief Officer among the Romans, of which two were yearly chosen to govern the City.

^h The Quæstors as well as Proconsuls and Proprators, had their Provinces assigned them by Lot, and usually lived in a strict Friendship with those under whom their Lot fell.

ⁱ An Officer whose Business it was to take care of the Markets and publick Buildings.

^k The Prætor at Rome was Superintendant, or Director of their Courts of Justice.

niam,

niam, ex qua Quæstor superiore tempore ex Africa decedens, Q. Ennium poetam deduxerat; quod non minoris existimamus, quàm quemlibet amplissimum Sardiniensem triumphum.

CAP. II. Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco; sorte provinciam nactus Hispaniam citeriorem, exque ea triumphum deportavit. Ibi cum diutius moraretur, P. Scipio Africanus, consul iterum, cujus in priore consulatu Quæstor fuerat, voluit eum de provincia depellere, & ipse ei succedere; neque hoc per senatum efficere potuit, cum quidem Scipio in civitate principatum obtineret; quod tum non potentiâ, sed jure, respublica administrabatur: qua ex re iratus, senatu peracto, privatus in urbe mansit. At Cato, ¹ Censor cum eodem Flacco factus,

¹ *Censor*, (from *censeo*, to rate or value) a Master of Discipline, a Judge or Reformer of Manners. The *Censor* was a Magistrate amongst the Romans, who superintended the *Census*, i. e. the Valuation of every Man's Estate, the registering himself, his Years, Tribe, Family, Profession, Wife, Children, and Servants. And this was first instituted by Servius Tullius their sixth King, and managed as Part of his kingly Office. In the consular State, the Consuls themselves executed it as Part of their Business, till the Year of the City 311, when, by reason they had too much Employment on their Hands, the Senate were willing, for several politick Reasons, to ease them of this Part of their Burthen, by creating two of these Officers, Papirius and Sempronius, whose Office then being only to take an Account of the Number of the People, and the Value of their Estates, and to assess them accordingly, was looked upon as mean; but afterwards the succeeding Censors, upon the Accession

factus, severè præfuit ei potestati: nam & in complures nobiles animadverit, & multas res novas in edictum addidit, quâ re luxuria reprimeretur, quæ jam tum incipiebat pullulare. Circiter annos octo vixit, usque ad extremam ætatem, ab adolescentia, republicæ causâ suscipere inimicitias non destitit. A multis tentatus, non modò nullum detrimentum existimationis fecit, sed quoad vixit, virtutum laude crevit.

CAP. III. In omnibus rebus singulari fuit prudentiâ & industriâ: nam & agricola solers, & reipublicæ peritus & jurisconsultus, & magnus imperator, & probabilis orator, & cupidissimus literarum fuit; quarum studium etsi senior arripuerat, tamen tantum [in eis] progressum fecit, ut non facîle reperire possis, neque de Græcis, neque de Italicis rebus, quod ei fuerit incognitum. Ab adolescentia confecit orationes: senex historias scribere instituit, quarum sunt libri septem: primus continet res gestas regum populi Romani: secundus & tertius, unde quæque civitas orta sit Italica; ob quam rem omnes *Origines* videtur appellasse: in quarto autem, bellum Punicum primum: in quinto, secundum: atque hæc omnia capitulatim sunt dicta. Reliquaque bella pari modo persecutus est usque ad

of more Business, gained so great Authority, that even the Emperors themselves exercised their Office. They were to correct Indecencies, and punish ill Manners, such as the Law took no Cognizance of, by degrading the Senators and Knights, and disfranchising the Commonalty. They had the Care of publick Buildings, Bridges and Ways, making and abrogating certain Laws, &c. and their Station was reckoned more honourable than the Consulship, though their Authority in Matters of State was not so considerable.

Præ-

Præturam Ser. Galbæ, qui diripuit Lusitanos. Atque horum bellorum duces non nominavit, sed sine nominibus res notavit. In iisdem exposuit quæ in Italia, Hispaniisque viderentur admiranda; in quibus multa industria & diligentia comparet, multa doctrina. Hujus de vita & moribus plura in eo libro persequuti sumus, quem separatim de eo fecimus rogatu Titi Pomponii Attici; quare studiosos Catonis ad illud volumen delegamus.

XXV.

T. POMPONII ATTICI *Vita*, ex Cornelio Nepote.

CAP. I.

T. Pomponius Atticus, ab ^a origine ^b ultima stirpis Romanæ generatus, perpetuò à majoribus acceptam equestrem obtinuit dignitatem. Patre usus est diligente, indulgente, & ut tum erant tempora, diti, imprimisque studioso literarum: hic, prout ipse amabat literas, omnibus doctrinis, quibus puerilis ætas impertiri debet, filium erudit. Erat autem in puero, præter docilitatem ingenii, summa suavitas oris ac vocis, ut non solum celeriter acciperet, quæ tradebantur, sed etiam excellenter pronuntiaret: quæ ex re, in pueritia nobilis inter æquales.

^a *Origo*, a Stock or Top of Nobility, whence a Family is descended.

^b *Ultimus*, the last; but here it signifies the first: And it may seem somewhat strange it should have such a Signification, were it not that other Authors of the Augustan Age used it in the same Sense, Thus

les ferebatur, clariùsque explendefcebat, quàm generofi condifcipuli animo æquo ferre poffent; itaque incitabat omnes ftudio fuo: quo in numero fuerunt L. Torquatus, C. Marius filius, M. Cicero: quos confuetudine fuâ fic fibi devinxit, ut nemo iis perpetuò fuerit carior.

CAP. II. Pater maturè deceffit. Ipfe adolefcen-
tulus, propter affinitatem P. Sulpicii, qui^c tribunus
pl. interfectus eft, non expers fuit illius periculi:
namque Anicia, Pomponii confobrina, nupferat M.
Servio, fratri P. Sulpicii. Itaque interfecto P. Sul-
picio, pofteaquam vidit Cinnano tumultu civita-
tem effe perturbatam, neque fibi dari facultatem
pro dignitate vivendi, quin alterutram partem offen-
deret, diffociatis animis civium; cum alii Syllanis,
alii Cinnanis faverent partibus; idoneum tempus
ratus ftudiis obfequendi fuis, Athenas fe contulit;
neque eò feciùs adolefcen-tem, Marium, hoftem
judicatum juvit opibus fuis; cujus fugam pecuniâ
fublevavit. Ac, ne illa peregrinatio detrimentum
aliquod afferret rei familiari, eodem magnam partem
fortunarum trajecit fuarum. Hic ita vixit, ut uni-
verfis Athenienfibus meritò effet cariffimus: nam,

Thus *Liv.* 40. 6. *Ab ultima crigine Macedonia re-*
gum; and *Virg. Æn.* vii. 48 and 49.

—— *Fauno Picus pater; ifque parentem*

Te, Saturne, refert; tu fanguinis ultimus auctor.

So thefe Words, *generatus ab ultima origine Romanæ*
firpis, may be Englifhed perhaps fomewhat more
literally thus: Sprung from the firft Stock of a Ro-
man Race, (or Family.)

^c The Tribunes of the Commons were Roman
Magiftrates, being ten in Number, of extraordinary
Authority. They were the Keepers of the Liberties
of the People againft the Encroachments of the
Senate.

prater

præter ^d gratiam, quæ jam in adolescentulo magna erat, sæpe suis opibus inopiam eorum publicam levavit: cum enim ^e versuram facere publicè necesse esset, neque ejus conditionem æquam haberent, semper se interposuit, atque ita, ut neque usuram unquam ab iis acceperit, neque longius, quàm dictum esset, eos debere passus sit; quod utrumque erat iis salutare: nam, neque indulgendo inveterascere eorum æs alienum patiebatur, neque multiplicandis usuris crescere. Auxit hoc officium aliâ quoque liberalitate: nam universos frumento donavit, ita ut singulis septem modii tritici darentur, qui modus mensuræ *Medimnus*, Athenis appellatur.

CAP. III. Hic autem sic se gerebat, ut communis infimis, par principibus videretur; quo factum est, ut huic omnes honores, quos possent, publicè haberent, civemque facere studerent; quo beneficio ille uti noluit: quod nonnulli ita interpretantur, amitti civitatem Romanam aliâ ascitâ. Quamdiu affuit, ne qua sibi statua poneretur, restitit; absens, prohibere non potuit: itaque aliquot ipsi, & Phidiæ, locis sanctissimis posuerunt; hunc enim in omni procuratione reip. actorem, auctoremque habebant. Igitur primum illud munus fortunæ, quod in ea potissimum urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset imperii, ut eandem & patriam haberet, & domum: hoc specimen prudentiæ, quod cum in eam civitatem se contulisset, quæ antiqui-

^d By *gratia* is here meant the Interest he had amongst several of the leading Men at Rome, by which he was in a Condition of serving the Athenians several Ways.

^e *Versura* signifies borrowing of one upon Interest to pay another, which has no Word to answer it in our Language.

tate, humanitate, doctrinâ præstaret omnes; unus ei ante alios fuerit carissimus.

CAP. IV. Huc ex Asia Sulla decedens cûm venisset; quamdiu ibi fuit, secum habuit Pomponium, captus adolescentis & humanitate & doctrinâ: sic enim Græcè loquebatur, ut Athenis natus videretur; tanta autem suavitas erat sermonis Latini, ut appareret, in eo nativum quendam leporem esse, non ascitum. Idem poemata pronunciabat & Græcè & Latinè, sic ut suprâ nihil posset addi. Quibus rebus factum est, ut Sulla nusquam eum ab se dimitteret, cuperetque secum deducere; cui cûm persuadere tentaret, *Noli, oro te,* (inquit Pomponius) *adversum eos me velle ducere, cum quibus ne contra te arma ferrem, Italiam relinqui.* At Sulla, adolescentis officio collaudato, omnia munera ei, quæ Athenis acceperat, proficiscens iussit deferri. Hic complures annos moratus, cûm & rei familiari tantum operæ daret, quantum non indiligens deberet paterfamilias; & omnia reliqua tempora aut literis, aut Atheniensium reip. tribueret; nihilominus amicis urbana officia præstitit: nam & ad comitia eorum venitavit, & si qua res major acta est, non defuit; sicut Ciceroni in omnibus ejus periculis singularem fidem præbuit, cui ex patria fugienti ^f LLS. ducenta & quinquaginta millia donavit. Tranquillatis autem rebus Romanis, remigravit Romam, ut opinor, L. Cottâ, & L. Torquato COSS. quem diem sic universa civitas Atheniensium prosecuta est, ut lacrymis desiderii futuri dolorem indicaret.

CAP. V. Habebat avunculam, Q. Cæciliam, equitem Romanum, familiarem L. Luculli, divitem,

^f A Sesterce was the fourth Part of a *denarius*, which was about 8*d.* of our Money; the whole Sum therefore here mentioned is near upon 2000 Pounds.

difficillimâ naturâ ; ejus sic asperitatem veritus est, ut, quem nemo ferre posset, hujus sine offensione ad summam senectutem retinuerit benevolentiam ; quo factô tulit & pietatis fructum. Cæcilius enim moriens testamento adoptavit eum, hæredemque fecit ex ^h dodrante ; ex qua hæreditate accepit circiter centies ¹ LLS. Erat nupta soror Attici Q. Tullio

& *Pietas*, I render, *dutiful Behaviour*. Piety which is Major Pack's Translation of the Word, has nothing at all to do here. See the Note on the fifth Chapter of Conon's Life.

^h *Dodrants* is nine *uncie* or Twelfths of the Roman *as*, which was originally a large Brass Coin, almost an English Pound, but by several Reductions brought at last to one four and twentieth Part of that Weight. An Estate was likewise termed *as*, and divided into twelve Parts, called *uncie*, and accordingly *hæres ex asse* was Heir to the whole Estate, *hæres ex dodrante* was Heir to nine *uncie* or Twelfths, *i. e.* three Fourths of the Estate.

¹ *Sestertius*, as I have already remarked, is near upon two Pence of our Money. *Sestertium* signifies a thousand *sestertii*, *i. e.* about 7 *l.* 16s. 3d. According to the Roman Way of Reckoning, after a numeral Adverb is always to be understood a hundred thousand ; so that *centies LLS.* is a hundred times a hundred thousand Sesterces, or ten millions, *i. e.* 70,000 Pounds of our Money nearly. It seems strange the Romans should use no higher a Denomination, than that of a Twopenny Piece, in their reckoning of Money ; it must have rendred their Accounts high, and troublesome enough. If two Pence is the value of the *sestertius*, (which some do reckon it to be) then the Sum here mentioned amounts to 83,333 *l.* 4 s. and the Sum in the fourth

fourth Chapter to 2083 *l. 6 s. Sterling.* There are so many different Opinions, both of British and foreign Writers, about the true Value of the *sestertius*, though but a small Coin among the Romans, that it is not so very easy for one to satisfy himself about it. Mr. Clarke seems to make it want half a Farthing of our two Pence, which is indeed the Opinion of some others. Mr. Kennett, towards the End of his Roman Antiquities, seems to make it one Farthing and a half above two Pence. However they generally agree as to the Marks of both the *as* and *sestertius*. The *as*, (which some reckon a Coin of three Farthings Value) because at first it was a Pound Weight, is expressed by *l.* the first Letter of *libra*, a Pound. And the *sestertius* by *LLS.* the two *LL* standing for *duæ librae*, two Pounds, and the *S.* for *semi*, half a Pound; which afterwards, by turning the two *LL* into an *H*, was thus marked, *HS*; so that *LLS.* or *HS*, stand for *sestertius*, a Sesterce, being two *asses* and an half, *i. e.* two Pounds of Brass Coin and an half; the Value of which in our Money is hinted at above, and in Mr. Clarke's Note here.

In reckoning by *Sesterces*, the Romans had an Art, which may be understood by these three Rules:

I. If a numeral Noun agree in Gender, Case, and Number, with *sestertius*, then it denotes precisely so many *sestertii* as mentioned, as *decem sestertii*, ten Sesterces.

II. If a numeral Noun of another Case be joined with the Genitive plural of *sestertius*, it denotes so many thousands, as *decem sestertiūm*; (for *Sestertiūrum*) signifies, ten thousand Sesterces.

III. If an Adverb numeral be joined with the Genitive plural of *sestertius*, it denotes so many hundred thousands, as *decies sestertiūm* signifies ten hundred thousand Sesterces; or, if the numeral Adverb

lio Ciceroni; easque nuptias M. Cicero conciliarat; cum quo à condiscipulatu vivebat conjunctissimè, multo etiam familiariùs quàm cum Quinto: ut judicari possit, plus in amicitia valere similitudinem morum, quàm affinitatem. Utebatur autem intimè Q. Hortensio, qui iis temporibus principatum eloquentiæ tenebat, ut intelligi non posset, uter eum plus diligeret, Cicero an Hortensius; & id, quod erat difficillimum, efficiebat, ut inter quos tantæ laudis esset æmulatio, nulla intercederet obtrectatio; essetque talium virorum ^k copula.

CAP.

Adverb be put by itself, the Signification is the same, as *decies* or *vicies* stand for ten, or twenty hundred thousand Sesterces, or, as they say, so many hundred *sestertia*.

As for the Remark, which Mr. Clarke makes towards the End of his Note upon the *sestertius* here, it is hard to say what he means by it; for he could not but know that the Romans had, and did use higher Denominations than that of the *sestertius* in their reckoning of Money; such as, the new *denarius*, in Value about seven Pence two Farthings, the old *denarius*, about eight Pence two Farthings, the *centussis*, about six Shillings three Pence, &c. besides their Sums, such as their *libra* of 3 *l.* the *sestertium* of 7 *l.* 16 *s.* 3 *d.* and Talent of 187 *l.* 10 *s.* All which do occur in their Writers either of Prose or Poetry. But there not being so much Art in reckoning by any of these as by the *sestertius*, it would therefore seem their ingenious Authors chose to reckon by it, which may probably be the Reason why it is in most frequent Use amongst them.

^k *Copula* properly signifies a Dog-couple, also a Bond or Tie, which may be well Englisted
O here

CAP. VI. In repub. ita est versatus, ut semper optimarum partium & esset, & existimaretur; neque tamen se civilibus fluctibus committeret, quòd non magis eos in sua potestate existimabat esse, qui se iis dedissent, quàm qui ¹ maritimis jactarentur. Honores non petiit, cum ei paterent, propter vel gratiam vel dignitatem; quòd neque peti more majorum, neque capi possent, conservatis legibus, in tam effusis ambitus largitionibus; neque geri è republica sine periculo, corruptis civitatis moribus. Ad hastam publicam nunquam accessit. Nullius rei neque præs, neque ^m manceps factus est. Neminem [neque] ⁿ suo nomine, neque subscribens, cum

here by *Bond of Union*: And as Atticus was such between Cicero and Hortensius, so Julia the Daughter of Cæsar, who was married to Pompey the Great, was, while alive, the *copula* betwixt those two great Men; but after her Death they broke out into War, which ended in the Ruin of Pompey.

¹ Some think it should rather be *marinis*, which signifies of the Nature of the Sea, inhabiting the Sea. *Maritimus*, being or dwelling by the Sea-coast.

^m *Manceps* properly signifies a Farmer of the public Revenue, as the Customs, Taxes, &c. and *Præs* a Person bound to the Government, for the Farmer's due Performance of his Bargain.

ⁿ When any Person of Figure was impeached of any Crime, there were usually several Managers of the Trial against him; but yet the Burden lay chiefly upon one Person, who preferred the Bill of Indictment or Impeachment, to the Prætor, or Lord Chief-Justice, with his Name to it, and was called *Accusator*. Others, that had a Mind to countenance the Matter, and give their Assistance for the Management of the Cause, subscribed their Names, but either

cum ejus offensione domi remanserunt: Attici autem ab eo habebat ^P ornamentum, ut cæteri, qui per eum aut honores, aut divitias ceperant; quorum partim invitissimi castra sunt secuti, partim summa accusavit. In jus de sua re nunquam iit; iudicium nullum habuit. Multorum Consulum Prætorumque præfecturas delatas sic accepit, ut neminem in provinciam sit secutus; honore fuerit contentus, rei familiaris despexerit fructum; qui ne cum ^Q quidem Cicerone voluerit ire in Asiam, cum apud eum legati locum obtinere posset; non enim decere se arbitrabatur, cum Præturam gerere noluiſſet, aſſectam eſſe Prætoris: qua in re non ſolum dignitati ſerviebat, ſed etiam tranquillitati, cum ſuſpiciones quoque vitaret criminum; quo fiebat, ut ejus obſervantia omnibus eſſet carior, cum eam officio, non timori, neque ſpei tribui viderent.

CAP. VII. Incidit Cæſarianum civile bellum, cum haberet annos circiter ſexaginta. Uſus eſt ætatis vacatione, neque [ſe] quòquam movit ex urbe. Quæ amicis ſuis opus fuerant ad Pompeium proficiſcentibus, omnia ex ſua re familiari dedit. Ipſum Pompeium conjunctum non offendiſt, nullum enim

either ſpoke but very little, or not at all, in the Court; the Buſineſs of ſpeaking there belonged chiefly, if not ſolely, to the *Accuſator*.

° *Vacatio* Leiſure, Time of ceaſing from common Buſineſs; a Diſcharge, Immunity, Exemption, from ſerving in the Wars, which was a Privilege allowed by the Roman Senate to thoſe who were above fifty Years of Age.

^P *Ornamentum*, (here) Advantage, viz. of Honour or Profit.

quies tantopere Cæsari fuit grata, ut victor, cum privatis pecunias per epistolas imperaret, huic non solum molestus non fuerit, sed etiam sororis filium & Q. Ciceronem ex Pompeii castris concesserit. Sic vetere instituto vitæ, effugit nova pericula.

CAP. VIII. Secutum est illud. Occiso Cæsare, cum respub. penes Brutos videretur esse, & Cæsium, ac tota civitas se ad eos convertisse videretur; sic M. Bruto usus est, ut nullo ille adolescens æquali familiarius, quàm hoc sene ^q; neque solum eum principem consilii haberet, sed etiam in convictu. Excogitatum est à quibusdam, ut privatum ærarium Cæsaris intersectoribus ab equitibus Romanis constitueretur: id facile effici posse arbitrati sunt, si & principes illius ordinis pecunias contulissent. Itaque appellatus est à C. Flavio, Bruti familiari Atticus, ut ejus rei princeps esse vellet. At ille, qui officia amicis præstanda sine factione existimaret, semperque à talibus se consiliis removisset, respondit; si quid Brutus de suis facultatibus ^r uti voluisset, usurum, quantum eæ paterentur: sed neque cum quoquam de ea re collocuturum, neque coitarum. Sic ille ^s consensionis globus hujus unius dissensione disiectus est. Neque multò post superior esse cœpit Antonius; ita ut Brutus & Cæsius ^t provinciarum, quæ iis dicis causâ datæ erant à consulibus desperatis rebus, in exilium proficiscerentur.

^q Scil. *usus sit*.

^r The Verb *utor* (which governs the Ablative Case) is here construed with the Accusative *quid*, by a Figure called *Archaismus*, by which antiquated Words or Phrases are sometimes used.

^s Or, Company of united Sentiments.

^t The Text is here most vilely corrupted. *is*, *Provinciarum* should, I think, be *in provincias*, as besides

rentur. Atticus, qui pecuniam simul cum cæteri conferre noluerat florenti illi parti, abjecto Bruto, Ita-

besides, *rebus provinciarum desperatis*, can signify nothing, in my Mind, but the Case or Condition of their Provinces being look'd upon as desperate, *i. e.* by them; which had it been true, as it was not, would be a strange kind of a Reason for their going into Banishment, and into those very Provinces; the Provinces were in no Danger, they found, and raised together, considerable Armies there, enough, any one would have then thought, to have chased the three Tyrants, Antony, Lepidus, and Cæsar, out of the Roman Empire. *2dly.* *Dicis causa*, for Form's sake, cannot stand, because not true. Those Provinces had been given them by Cæsar, and confirmed to them, by the Senate, not in formal empty Ceremony, or Compliment, whilst they were at Bottom never intended for them, but seriously, and out of regard to the publick Interest, which required that two of the richest Provinces of the Roman Empire, and the best provided with Troops, should be in able and trusty Hands, well affected to the publick Liberty, and such as the honest Party could depend upon, at so dangerous a Juncture. This our Author knew as well as any Body, and therefore could not be guilty of saying, the Provinces were given them *dicis causa*. Nor will the other Reading *necis* do, without the Word *Cæsaris*, though I somewhat question even the Propriety of that Expression; however, without that Addition, the Word *necis* can relate to none but the Persons mentioned, according to the constant Usage of the Latin Tongue, and then the Sense will be ridiculous, *viz.* that those

Italiâque cedenti LLS. centum millia muneri misit ; eidem in Epiro absens CCC. iussit dari : neque eo magis potenti adulatus est Antonio, neque desperatos reliquit.

CAP. IX. Secutum est bellum gestum apud Mutinam ; " in quo si tantum eum prudentem dicam,

some Criticks would have it, for thither, it is certain, they did go, that is, into Macedonia and Syria ; Provinces were given them upon account of their own Death. *2dly.* The Words à *consulibus* look very much like the Gloss of some Ignoramus in the Roman Customs ; for Provinces were never disposed of by the Consuls, but either by Lot, by the Senate, or by the Votes of the People.

" Compare this Passage with another in the Close of the 16th Chap. where our Author, in commending Cicero's Foresight, says, *Prudentiam quodammodo esse divinationem*. I am very inclinable to think that *divinatio* here is false reading for *divinitas*, which is the only Salvo, I believe, can be found for our Author. Perhaps some ignorant Person, finding the two Passages something alike, has pretended to correct the former by the latter, which Correction at last got into all the Copies. It is plain the Text, according to the present Reading, is Nonsense. There is no manner of Affinity or Similitude betwixt *divinatio* in the only Sense it can here have, that of prophesying, or foretelling by virtue of a divine Impulse upon the Mind, or Inspiration ; I say, there is no manner of Likeness betwixt *divinatio* in that Sense, and the unalterable Goodness or Humanity in Atticus, which the Author is here commending, and consequently no Foundation for such an Application of the Word *divinatio*.

minùs, quàm debeam, prædicem, cùm ille potius divinus fuerit; si divinatio appellanda est perpetua naturalis bonitas, quæ nullis casibus augetur neque minuitur. Hostis Antonius judicatus, Italiâ cesserat; spes restituendi nulla erat: non solum ejus inimici, qui tum erant potentissimi & plurimi sed etiam amici adversariis ejus se dabant, & in eo lædendo se aliquam consecuturos sperabant ^w commoditatem; Antonii familiares insequiebantur; uxorem Fulviam omnibus rebus spoliare cupiebant; liberos etiam extinguere parabant. Atticus, cùm Ciceronis intimâ familiaritate uteretur, amicissimus esset Bruto, non modò nihil iis indulset ad Antonium violandum; sed è contrario familiares ejus, ex urbe profugientes, quantum potuit, texit; quibus rebus indiguerunt, adjuvit. P. vero Volumnio ea tribuit, ut plura à parente proficisci non potuerint. Ipsi autem Fulviæ, cùm litibus ^x distineretur, magnisque terroribus vexaretur, tantâ diligentia officium suum præstitit, ut nullum illa stiterit, vadimonium sine Attico; hic sponsor omnium rerum fuerit: quinetiam, cùm illa fundum [secundâ fortunâ] emisset in diem, neque post calamitatem versuram facere

^w Some read *commendationem*, Recommendation.

^x *Distineo* seems originally and properly to signify to fasten, or pin down a Thing on several Sides, as in that Passage of Cæsar, in *B. I. c. 15.* of the Civil War: *has (naves) quaternis ancoris ex quatuor angulis distinebat, ne fluctibus moverentur.* Thus it was put figuratively for embarrass, encumber, &c. Thus we meet with *distentus bello, curis, occupationibus*, for a Person whose Attention is wholly taken up, pinned down, as it were to the Business of War, various Concerns or Employments which keep the Mind, as it were, on all Sides

facere potuisset; ille se interposuit, pecuniamque sine scœnore, sineque ulla ^y stipulatione ei credidit; maximum existimans quæstum, memorem gratumque cognosci; simulque aperire, se non fortunæ, sed hominibus solere esse amicum; quæ cum faciebat, nemo eum temporis causâ facere poterat existimare. Nemini enim in opinionem veniebat, Antonium rerum potiturum. Sed ^z sensus ejus à nonnullis ^a optimatibus reprehendebatur, quòd parum odisse malos cives videretur.

CAP. X. Ille autem sui judicii, potius, quid se facere par esset, intuebatur, quàm quid alii laudaturi forent. Conversa subito fortuna est. Ut Antonius rediit in Italiam, nemo non magno [in] periculo Atticum [futurum] putârat, propter intimam familiaritatem Ciceronis & Bruti; itaque ad ad-

attached to them, so as not to leave it at Liberty to move, stir, or apply itself to any thing else.

^y *Stipulor*, from whence the Noun *stipulatio* comes, signifies to require, upon the Conclusion of a Bargain or Agreement, a Promise, by repeating in clear and full Terms, the Substance of the Agreement, as in Plautus, *Dabisne argenti mihi hodie viginti minas?* is a *stipulatio*, to which the other Party answers, *Dabo*. Atticus was so little concerned for the Security of his Money, that he did not so much as insist upon a set formal Promise for the Repayment of it.

^z For *sensus ejus*, Staveren and Stubelius read *sensim is*, &c. he was blamed by degrees, or in private, as Stubelius explains *sensim*.

^a Those in Rome that were for advancing the Power of the Senate, were called *Optimates*; and those, on the other hand, that stood up for the Rights and Privileges of the People, were called *Populares*. In the former Party were the Gentry generally, in the latter the Populace.

ven-

ventum ^b imperatorum de foro decesserat, timens ^c proscriptionem; latebatque apud P. Volumnium, cui, ut ostendimus paulò antè, opem tulerat. (Tanta varietas iis temporibus fuit fortunæ, ut modò hi, modò illi, in summo essent aut fastigio, aut periculo:) habebatque secum Q. Gellium Canum, æqualem, simillimumque sui. Hoc quoque sit Attici bonitatis exemplum, quòd cum eo, quem puerum in ludo cognoverat, adeò conjunctè vixit, ut ad extremam ætatem amicitia eorum creverit. Antonius autem, etsi tanto odio ferebatur in Ciceronem, ut non solum ei, sed omnibus etiam ejus amicis esset inimicus, eosque vellet proscribere; multis hortantibus tamen, Attici memor fuit officii; & ei, cum requisisset ubinam esset, suâ manu scripsit, ne timeret, statimque ad se veniret; se eum & illius causâ [Gellium] Canum de proscriptorum numero exemisse; ac, ne quod in periculum incideret, quod noctu fiebat, præsidium ei misit. Sic Atticus in summo timore non solum sibi, sed etiam ei, quem carissimum habebat, præsidio fuit: neque enim suæ solum à quoquam auxilium petiit salutis, sed conjunctim; ut appareret nullam sejunctam sibi ab eo velle [esse] fortunam: quòd si gubernator præcipuâ laude fertur qui navem ex hyeme, marique scopuloso servat; cur non singularis ejus existimetur prudentia, qui ex tot, tamque gravibus procellis civilibus, ad incolumitatem pervenit?

^b Antony, Lepidus, and Cæsar.

^c Proscription was the posting up of Gentlemen's Names in the most publick Parts of Rome, with the Promise of a Reward to such as should bring their Heads. This abominable Butchery was first used by Sylla, spoken of above.

CAP. XI. Quibus ex malis ut se ^d emerferat, nihil aliud egit, quàm ut plurimis, quibus rebus posset, esset auxilio. Cùm proscriptos, præmiis Imperatorum, vulgus conquireret, nemo in Epirum venit, cui res ulla defuerit: nemini non ibi perpetuò manendi potestas facta est. Quinetiam, post prælium Philippense, interitumque C. Cassii, & M. Bruti, L. Julium Mocillam Prætorium, & filium ejus, Aulumque Torquatum, cæterosque pari fortunâ perculos, instituerit tueri; atque ex Epiro his omnia Samothraciam supportari jussit. Difficile ^e enim est omnia persequi, & non ^f necessaria: illud unum intelligi volumus, illius liberalitatem neque temporariam, neque callidam fuisse; id ex ipsis rebus ac temporibus judicari potest; quòd non florentibus se venditavit, sed afflictis semper succurrit: qui quidem Serviliam, Bruti matrem, non minùs post mortem ejus, quàm florentem, coluerit. Sic liberalitate utens, nullas inimicitias gessit; quòd neque lædebat quenquam, neque, si quam injuriam acceperat, ^g malebat ulcisci, quam oblivisci. Idem

^d *Emergo* is a neuter Verb; yet not only *Nepos* here has it with an Accusative after it, but also *Terence, Andr. III. iii. 30. Emergere sese ex malis.*

^e *Enim* seems to have been put here by the Heedlessness of some Copier of Books for *autem*; for what follows is no Reason for what goes before, as it should be, if *enim* was the true Reading.

^f This *necessaria*, I think, should be *necessarium*; for else I see not how it is possible to make Sense of this Passage.

^g Some read here *non malebat*; and Latin Authors sometimes have two Negatives, which do not always make an Affirmative, but rather enforce the Negation; as in *Terence, Neque haud dicas tibi non prædictum, cave, &c.*

immortali memoriâ præcepta retinebat beneficia; quæ autem ipse tribuerat, tamdiu meminerat, quoad ille gratus erat, qui acceperat; itaque hic fecit, ut verè dictum videatur, *Sui cuique mores fingunt fortunam*. Neque tamen prius ille fortunam quàm se ipse finxit; qui cavit, ne qua in re jure plecteretur.

CAP. XII. His igitur rebus effecit, ut M. Vipsianus Agrippa, intimâ familiaritate conjunctus adolescenti Cæsari, cum, propter suam gratiam, & Cæsaris potentiam, nullius conditionis non haberet potestatem, potissimum ejus deligeret affinitatem, præoptaretque equitis R. filiam^h generosam nuptiis: atque harum nuptiarum conciliator fuit (non est enim celandum) M. Antonius, ⁱ Triumvir reip. constituendæ; cujus gratiâ cum augere possessiones posset suas, tantum abfuit à cupiditate pecuniæ ut nulla in re usus sit eâ, nisi in deprecandis amicorum aut periculis, aut incommodis: quod quidem sub ipsâ proscriptione perillustre fuit: nam cum L. Saufeii equitis R. æqualis sui, qui cum eo complures annos, studio ductus philosophiæ, habitabat, habebatque in Italia pretiosas possessiones, Triumviri bona vendidissent, consuetudine eâ, quâ tum res gerebantur; Attici labore atque industriâ factum, ut eodem nuntio Saufeius fieret certior, se patrimonium amisisse, & recuperâsse. Idem L. Julium Calidum, quem

^h *Generosam* should be, in my Opinion, *generosarum*; for though the Lady was of an Equestrian Family, yet since none of the Family had ever arrived to the Senatorian Order, she could not be called *generosa*, in comparison of many other Ladies in Rome, that were far beyond her in point of Quality.

ⁱ *Triumvir* was one of the three Officers that were in like Authority, such as Octavius, Antony and Lepidus.

post

post Lucretii Catullique mortem multo elegantissimum poetam, nostram tulisse ætatem, verè videor posse contendere ; neque minùs virum bonum, optimisque artibus eruditum ; post proscriptionem equitum, propter magnas ejus Africanas possessiones, in proscriptorum numerum à P. Volumnio, præfecto fabrùm Antonii, absentem relatum, expedit ; quod in præsentì, utrùm ei laboriosius an gloriosius fuerit, difficile fuit judicare ; quòd in eorum periculis, non secus absentes, quàm præsentès, amicos Attico esse curæ, cognitum est.

CAP. XIII. Neque verò minùs ille vir, bonus paterfamilias habitus est, quàm civis. Nam, cùm esset pecuniosus, nemo illo minùs fuit emax, minùs ædificator ; neque tamen non in primis benè habitavit, omnibusque optimis rebus usus est : nam domum habuit in colle Quirinali Tàmphilanam, ab avunculo hæreditate relictam ; cujus amœnitas non ædificio, sed silvâ constabat ; ipsum enim tectum antiquitus, constitutum, plus salis, quàm sumptûs habebat ; in quo nihil commutavit, nisi si quid vetustate coactus est. Usus est ^k familiâ, si utilitate judicandum est, optimâ ; si formâ, vix mediocri ; namque in ea erant pueri literatissimi, anagnostæ optimi, & plurimi librarii ; ut ne pedisequus quidem quisquam esset, qui non utrumque horum pulchre facere posset. Pari modo artifices cæteri, quos cultus domesticus desiderat, apprimè boni ; neque tamen horum quenquam, nisi domi natum, domique factum, habuit ; quod est signum non solùm continentie, sed etiam diligentie : nam & non intemperanter concupiscere, quod à plurimis videas, continentis debet duci ; & [potius] diligentiam, quam pretio,

^k *Familia* is often as here, put for the Servants of a Family only, and good Reason why, since the Word seems plainly derived from *famulus*, or else the latter from the former.

parare, non mediocris est industriæ. Elegans, non magnificus; splendidus, non sumptuosus: omni diligentia munditiam non affluentem affectabat: supellex modica, non multa, ut in neutram partem conspici posset. Nec hoc præteribo, quanquam nonnullis leve visum iri putem: cum in primis lautus esset eques Rom. & non parum liberaliter domum suam omnium ordinum homines invitaret; scimus non amplius, quam terna millia æris, peræque in singulos menses, ex ephemeride eum expensum sumtui ferre solitum: atque hoc non auditum, sed cognitum prædicamus: sæpe enim, propter familiaritatem, domesticis rebus interfuimus.

CAP. XIV. Nemo in convivio ejus aliud ἀκρόαμα (acroama) audit, quam anagnosten; quod nos quidem jucundissimum arbitramur: neque unquam sine aliqua lectione apud eum cœnatum est; ut non minus animo, quam ventre, convivæ delectarentur; namque eos vocabat, quorum mores à suis non abhorrent. Cum tanta pecuniæ facta esset accessio, nihil de quotidiano cultu mutavit; nihil de vitæ consuetudine: tantæque usus est moderatione, ut neque in Sestertio vicies, quod à patre acceperat, parum se splendide gesserit; neque in sestertio centies, affluentius vixerit, quam instituerat; parique fastigio steterit in utraque fortuna. Nullos habuit hortos, nullam suburbanam aut ma-

The as was near upon a Penny of our Money, and so the whole Sum near eleven Pounds. Things must have been very cheap in Rome, in comparison to what they have been now-a-days with us, otherwise Atticus could not have frequently entertained, and that handsomely and genteelly, Persons of the best Quality at his Table, at so small an Expence monthly.

ritimam sumtuosam villam; neque in Italia, præter Ardeantinum, & Nomentanum, rusticum prædium: omnisque ejus pecuniæ reditus constabat in Epiroticis, & urbanis possessionibus; ex quo cognosci potest, eum, usum pecuniæ, non magnitudine, sed ratione metiri solitum.

CAP. XV. Mendacium neque dicebat, neque pati poterat; itaque ejus ^f comitas non sine severitate erat; neque gravitas sine facilitate; ut difficile esset intellectu, utrum eum amici magis vererentur, an amarent. Quidquid rogabatur, religiosè promittebat; quòd non liberalis, sed levis, arbitrabatur, polliceri, quod præstare non posset. Idem in nitendo quod semel annuisset, tantâ erat curâ, ut non mandatam, sed suam rem videretur agere. Nunquam suscepti negotii eum pertæsum est; suam enim existimationem in ea re agi putabat, quâ nihil habebat carius; quo fiebat, ut omnia Marci & Quinti Ciceronum, Marii, Catonis, Q. Hortensii, A. Torquati, multorum præterea equitum Romanorum negotia procuraret; ex quo judicari poterat, non inertiam, sed judicio fugisse reipub. procuracionem.

CAP. XVI. Humanitatis verò nullum afferre majus testimonium possum, quàm quòd adolescens, idem seni Sullæ fuerit jucundissimus: senex, adolescenti M. Bruto; cum æqualibus autem suis Q. Hortensio, & M. Cicerone, sic vixerit, ut judicari difficile sit, cui ætati fuerit aptissimus; quanquam eum præcipuè dilexit Cicero, ut ne frater quidem ei Quintus carior fuerit, aut familiarior. Ei rei sunt indicio, præter eos libros, in quibus de eo facit

^f *Comitas* signifies Complaisance or Civility, in the Expression of which it has always been but too customary to have small Regard to Truth.

men-

mentionem, qui in vulgus [jam] sunt editi; sexdecim volumina epistolarum, ab Consulatu ejus usque ad extremum tempus ad Atticum missarum: quæ qui legat, non multum desideret historiam contextam illorum temporum: sic enim omnia de studiis principum, vitiis ducum, ac mutationibus reip. perscripta sunt, ut nihil in iis non appareat; & facile existimari possit, prudentiam quodammodo esse divinationem; non enim Cicero ea solum, quæ, vivo se, acciderunt, futura prædixit; sed etiam, quæ nunc usu veniunt, cecinit ut vates.

CAP. XVII. De pietate autem Attici quid plura commemorem? cum hoc ipsum verè glorientem audierim, in funere matris suæ, quam extulit annorum nonaginta, cum esset septem & sexaginta; se nunquam cum matre & in gratiam edisse; nunquam cum sorore fuisse in similitudine, quam prope æqualem habebat; quod est signum, aut nullam unquam inter eos querimoniam intercessisse, aut hunc eam fuisse in suos indulgentiâ, ut quos amare deberet, irasci eis nefas duceret. Neque id fecit naturâ solum, quanquam omnes ei paremus, sed etiam doctrinâ: nam & principum philosophorum ita percepta habuit præcepta, ut iis ad vitam agendam, non ad ostentationem, uteretur.

CAP. XVIII. Moris etiam majorum summus imitator fuit, antiquitatisque amator; quam adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam in eo volumine exposuerit, quo magistratus^h ornavit. Nulla enim lex, neque pax, neque bellum, neque
res

^s The Author's Meaning is, that Atticus never fell out with his Mother. *In gratiam redire*, to fall out. *Meton. anteced. pro conf.*

^h I am of the Opinion of those who think, that
P 2 for.

res illustris est populi Rom. quæ non, in eo, suo tempore sit notata : & quod difficillimum fuit, sic familiarum originem subtexuit, ut ex eo clarorum virorum propagines possimus cognoscere. Fecit hoc idem separatim in aliis libris; ut, M. Bruti rogatu, Juniam familiam à stirpe ad hanc ætatem ordine enumeravit, notans, qui à quo ortus, quos honores, quibusque temporibus cepisset : pari modo, Marcelli Claudii, de Marcellorum; Scipionis Cornelii, & Fabii Maximi, de Corneliorum, & Fabiorum, & Æniliorum : quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui aliquam cupiditatem habent notitiæ clarorum virorum. Attigit quoque poëticen, credimus, ne ejus expertus esset suavitatis. Namque versibus, qui honore, rerumque gestarum amplitudine cæteros Romani populi præstiterunt, exposuit; ita ut, sub singulorum imaginibus, facta magistratusque eorum non ampliùs quaternis quinisque versibus descripserit; quod vix credendum sit, tantas res tam breviter potuisse declarari. Est etiam liber Græcè confectus, de Consulatu Ciceronis. Hastenus, Attico vivo, edita hæc à nobis sunt.

CAP. XIX. Nunc, quoniam fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua persequemur : & quantum poterimus, rerum exemplis lectores docebimus, sicut suprà significavimus, *Suos cuique mores plerumque conciliare fortunam.* Namque hic contentus ordine equestri, quo erat ortus, in affinitatem pervenit

for *ornavit* we ought to read *ordinavit*. *Ornare magistratus* is indeed a Latin Expression, but bears a sense quite foreign to any Purpose of our Author here, as all know that know much of the Latin Tongue.

¹ The Preposition *de* should certainly be out, and accordingly some Manuscripts have it not.

Imperatoris, Divi Julii filii, cùm jam antè familiaritatem ejus esset consecutus nullâ aliâ re, quàm elegantîâ vitæ, quâ cæteros ceperat principes civitatis, dignitate pari, fortunâ humiliore. Tanta enim prosperitas Cæsarem eum est consecuta, ut nihil ei non tribuerit fortuna, quod cuiquam antè detulerit; & conciliârit, quod nemo adhuc civis Romanus quivit consequi. Nata autem est Attico neptis ex Agrippa, cui virginem filiam collocarat: hanc Cæsar, vix anniculam, Tiberio Claudio-Neroni, Drusillâ nato, privigno suo, despondit; quæ conjunctio necessitudinem eorum sanxit, familiaritatem reddidit frequentiore.

CAP. XX. Quamvis ante hæc ^a sponsalia, non solum cùm ab urbe abesset, nunquam ad suorum quenquam literas misit, quin Attico mitteret, quid ageret; imprimis, quid legeret, quibusque in locis, & quamdiu esset moraturus; sed etiam cùm esset in urbe, & propter suas infinitas occupationes, minùs sæpe quàm vellet Attico frueretur, nullus dies tamen temere intercessit, quo non ad eum scriberet, quo non aliquid de antiquitate ab eo requireret; modò aliquam quæstionem poeticam ei proponeret; interdum jocans ejus verbosiores eliceret epistolas: ex quo accidit, cùm ædes Jovis ^b Feretrii in Capitolio, ab Romulo constituta, vetustate atque incuriâ detecta prolaberetur, ut Attici admonitu, Cæsar eam reficiendam curaret. Neque verò ab

^a *Sponsalia*, Espousals, the Contract, or betrothing of a Man or Woman before Marriage.

^b *Feretrius*, quòd *hostes feriat*, because he smites his Enemies; or à *ferenda pace*, because he brings or gives Peace; or lastly, from *feretrum*, the wooden instrument, on which, after they had overcome their Enemies, they carried the grand Spoils in Triumph to his Temple.

M. Antonio minùs, absens, literis colebatur; adeò ut accuratè ille, ex ultimis terris, quid ageret, quid curæ sibi haberet, certiorer faceret Atticum. Hoc quale sit, facilius existimabit is, qui judicare poterit, quantæ sit sapientiæ eorum retinere usum benevolentiamque inter quos maximarum rerum non solum æmulatio, sed obrectatio tanta intercedebat, quantum fuit incidere necesse inter Cæsarem atque Antonium; cum se uterque principem non solum urbis Romanæ, sed orbis terrarum esse cuperet.

CAP. XXI. Tali modo, cum septem & septuaginta annos complèssset, atque ad extremam senectutem non minùs dignitate, quàm gratiâ, fortunâque crevissset; (multas enim hæreditates nullâ aliâ re, quàm bonitate, est consecutus) tantâque prosperitate usus esset valetudinis, ut annos triginta medicina non indiguisset; nactus est morbum, quem initio & ipse & medici contemserunt: nam putârunt esse *τενισμόν*^m (*tenesmon*;) cui remedia celeria facilliaque proponebantur: in hoc cum tres menses sine ullis doloribus, præterquam quos ex curatione capiebat, consumissset; subito tanta vis morbi in unum intestinum prorupit, ut extremo tempore, per lumbos fistula putris eruperit. Atque hoc priusquam ei accideret, postquam indies dolores accrescere, febremque accessisse sensit; Agrippam generum ad se arcessiri jussit, & cum eo L. Cornelium Balbum, Sextumque Peducæum. Hos ut venisse vidit, in cubitum innixus, *Quantum, inquit, curam diligentiamque in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibuerim, cum vos testes habeam, nihil necesse est pluribus verbis commemorare: quibus quoniam, ut spero, satisfeci, me nihil reliqui fecisse, quod ad sanandum me pertineret,*

^m A *Tenesmos* is a violent Motion without a Power of going to Stool; or a Disease of the Arse-gut, a Desire of going to Stool without Effect.

reliquum est, ut egomet mihi consulam. Id vos ignorare nolui; nam mihi stat, alere morbum desinere: Namque his diebus quicquid cibi sumsi, ita produxi vitam, ut auxerim dolores, sine spe salutis. Quare à vobis peto, primum, ut consilium probetis meum; deinde, ne frustra dehortando conemini.

CAP. XXII. Hâc oratione habitâ, tantâ constantiâ vocis atque vultûs, ut non ex vita, sed ex domo in domum videretur migrare; cum quidem Agrippa eum flens, atque osculans oraret atque obsecraret, Ne id, quod natura cogeret, ipse quoque sibi acceleraret; & quoniam tum quoque posset temporibus superesse, se sibi suisque reservaret: preces ejus taciturnâ suâ obstinatione depressit. Sic, cum biduum cibo se abstinentisset, subito febris decessit, leviorque morbus esse cœpit: tamen propositum nihilo secius peregit. Itaque die quinto, postquam id consilium iniêrat, pridie Kal. April. Cn. Domitio, C. Sosio COSS. decessit. Elatus est in lecticula, ut ipse præscripserat, sine ulla pompa funeris, comitantibus bonis, maximâ vulgi frequentiâ. Sepultus est juxta viam Appiam, ad quintum lapidem, in monumento Q. Cæciliî avunculi sui.

VERBA

VERBA CORNELIÆ

GRACCHORUM MATRIS,

Ex CORNELII NEPOTIS libro excerpta.

DICIS, Pulchrum esse inimicos ulcisci: Id neque majus, neque pulchrius cuiquam atque mihi esse videtur; sed si liceat rep. salvâ eos persequi: sed quatenus id fieri non potest, multo tempore, multisque partibus, inimici nostri non peribunt, atque uti nunc sunt, erunt, potius quàm res. profligetur atque pereat.

Verbis conceptis dejerare aulam, præterquam qui Tiberium Gracchum necârunt, neminem inimicum tantum molestiæ, tantumque laboris, quantum te ob has res mihi tradidisse: quem oportebat omnium eorum quos antehac habui liberos, partes eorum tolerare, atque curare, ut quam minimum sollicitudinis in senecta haberem, utique quæcumque ageres, ea velles maximè mihi placere; atque uti nefas haberes rerum majorum adversum meam sententiam quicquam facere; præsertim mihi, cui parva pars vitæ superest. Ne id quidem tam breve spatium potest opitulari, quin & mihi adverseris, & rep. profliges. Denique quæ pausa erit, & quando desinet familia nostra insanire? & quando modus ei rei haberi poterit? & quando desinemus & habentes, & præbentes, molestiis desistere? & quando perpudescet miscenda atque perturbanda rep. Sed si omnino id fieri non potest, ubi ego mortua ero, petito tribunatum, facito quod lubebit

cùm

cum ego non sentiam: ubi mortua ero, parentabis mihi, & invocabis Deum parentem in eo tempore. Nec pudet te eorum Deum preces expetere, quos vivos atque presentes, relictos atque desertos habueris? Ne ille sinat Jupiter, te eam perseverare, nec tibi tantam dementiam venire in animo: & si perseveras, vereor ne in omnem vitam tantum laboris culpam tuam recipias, uti in nullo tempore tute tibi placere possis.

Ex I. chronicorum libro.

Homerus & Hesiodus vixerunt ante Romam conditam ann. circiter centum & quinquaginta. *Gellius, lib. 17. cap. 21.*

Ex I. librorum de vita Ciceronis.

M. Tuilius Cicero tres & viginti annos natus, primum campum judicii publici egit, Sextumque Roscium patricidii reum defendit. *Gellius, lib. 25. cap. 28.*

Ex II. libro de viris illustribus.

Carisius, l. 2. citat vocem subinde; & ex 15. idem, lib. 1. citat illum modum dicendi, Harum partum; & ex 16 illa verba, A fratre patruele rem necessitudinis, sed personam ostendat.

Ex incerto libro de viris illustribus.

Iuste venustæque admodum reprehendisse dicitur A. Albinum M. Cato. Albinus, qui cum L. Lucullo consul fuit, res Romanas oratione Græcâ scriptitavit: in ejus historiæ principio scriptum est ad hanc sententiam: neminem succensere sibi convenire,

venire, si quid in his libris parum compositè, aut minus eleganter scriptum foret. Nam sum, inquit, homo Romanus, natus in Latio: Græca oratio a nobis alienissima est. Ideoque veniam, gratiamque malæ existimationis, si quid esset erratum, postulavit. Ea cum legisset M. Cato, Ne tu, inquit, Aule, nimium nugator es, cum maluisti culpam deprecari, quam culpâ vacare. Nam petere veniam solemus, aut cum imprudentes erravimus, aut cum compulsi peccavimus. Tibi, inquit, oro te, quis perpulit, ut id committeres, quod priusquam faceres, peteres ut ignosceretur? *Gellius, lib. 11. cap. 8.*

Archilochus, Tullo Hostilio Romæ regnante, jam tunc fuit poematis clarus, & nobilis. Idem, lib. 17. cap. 21.

Ex libris exemplorum.

A virgine vestale. *Hoc citat Corisus, lib. 1. ex 2. exemplorum libro.*

Multis in senatu placuit, ut ii, qui redire nollent, datis custodibus ad Annibalem deducerentur; sed ea sententia numero plurium, quibus id non videbatur, superata est; ii tamen qui ad Annibalem non redierunt, usque adeo intestabiles, invisque fuerunt, ut tadium vitæ ceperint, necemque sibi consciverint. *Gellius, lib. 7. cap. 18. ex 5. exemplorum libro.*

Ex incerta libro.

Ædes Martis est in circo Flaminio architectata ab Hermodoto Salaminio. *Priscianus, lib. 8.*

Eudoxus quidam, meâ ætate, cum Lathyrem Regem fugeret, Arabico sinu egressus, Gades usque pervectus est. *Plinius, lib. 11. cap. 67.*

Latitudinis ubi minimum, septem millia passuum ; ubi verò plurimum, decem millia. *Plinius, in procæmio, lib. 3.*

Melpum, opulentiâ præcipuum, ab Insubribus, & Boiis, & Senonibus deletum est eo die quo Camillus Veios cepit. *Idem Plinius, libri ejusdem cap.*

17.

Istro in Adriam effluenti e Danubio amne ex adverso Padi fauces, contrario eorum percussu, mari interjecto, dulcescente. *Plinius, libri ejusd. cap.*

18.

Alpes in latitudinem C. M. *Idem, lib. ejusd. cap.*

19.

Cerne insula abest ex adverso maximè Carthaginis a continente passus mille, non amplior circuitu duobus millibus. *Idem, l. 6. c. 31.*

Post accipenserem, præcipua auctoritas fuit lupo, & asellis. *Idem, l. 9. c. 18.*

Me juvene, violacea purpura vigeat, cujus libra denariis C. veniebat, nec multò post rubra Tarentina. Huic successit dibapha Tyria, quæ in libras denariis mille non poterat emi. Hac P. Lentulus Spinther, Ædilis Curulis, primus in prætexta usus, improbat. Quâ purpurâ quis non jam triclinaria facit? *Idem, l. 19. c. 19.*

Turdi paulò ante Augusti principatum cœpti saginari. Ciconiæ magis placent, quàm grues. *Idem, l. 10. c. 23.*

Magnitudo Loti arboris brevis. *Idem, l. 23. c.*

17.

Vinum exprimitur illi simili mulso, quod ultra denos dies non durat, baccæque contusæ cum alica ad cibos doliis conduntur. *Idem Plinius ibidem.*

Scandulâ contecta fuit Roma ad Pyrrhi usque bellum, annis quadringentis septuaginta. *Idem, l. 16.*

c. 10.

Ante

Ante Syllæ victoriam duo tantum triclinia Romæ fuerunt argentea. *Idem, l. 33. c. 11.*

Cleophantus Corinthius secutus est in Italiam Demaratum Tarquinii Prisci Romani Regis patrem, fugientem a Corintho injurias Cypsellii tyranni. *Idem, l. 35. c. 3.*

Primus Romæ parietes crustâ marmoris. operuit totius domus suæ in Cœlio monte Mamurra, Formiis natus, æques Romanus, præfectus fabrorum C. Cæsaris in Gallia. *Idem, l. 36. c. 6.*

Mamurra primus totis ædibus nullam nisi e marmore columnam habuit, omnes solidas e Carystio, aut Lunensi. *Idem Plinius, ibidem.*

Fuit magno miraculo, cum P. Lentulus Spinther amphoras ex onyche Chiorum magnitudine cadorum ostendisset: post quinquennium deinde triginta duorum pedum longitudine vidi. *Idem, libri ejusdem, cap. 7.*

F I N I S.

9 SE 64

I N D E X

RERUM maxime memorabilium.

Numerus prior paginam, posterior capit
- indicat.

A.

Agesilaus, Xenophontis Socratici familiaris; rex
Lacedæmonius 92, 1. in Asiâ contra Artax-
erxem bellum gerens, religiosè jusjurandum ser-
vat 93, 2. hostes decipit falsâ itineris opinione
94, 3. templa Deorum, simulacra, &c. summa re-
ligione ubique conservavit 96, 4. Græcorum ur-
bes victor expugnare noluit, 96, 5. Spartam, op-
pugnante Epaminonda, tutatus est, 97, 6. absti-
nentiâ & patientia clarus 98, 7. corpore exiguus,
claudûsque 98, 8.

Agis, rex Lacedæmonius, frater Agesilai 93, 1.

Alcibiades quàm contrariis fuit moribus 40, 1. 49,
11. à Socrate amatus 41, 2. de Hermis dejectis
& conjuratione suspectus 41, 3. ab Eumolpidis
devotus suâ operâ Lacedæmonios Atheniensibus
superiores reddit 43, 4. regressus ad suos, Lacedæ-
monios quinque præliis vincit 43, 5. coronis do-
natur, Eumolpidis resecrare ipsum coactis 44, 6.
re malè gestâ, absens magistratu privatur, 45, 7.
in Thraciam abiit 46, 7. 47, 9. ibi insidiis peti-
tus, ad Pharnabazum in Asiam transit 47, 9. ab
eodem per incendium oppressus & interfectus 49,
10. à Thucydide, Theopompo, Timæoque lau-
datus, 49, 11.

Antigonus Eumenem capit necatque 108, 10, &
seq.

Argilius Pausaniæ puer, quem prodidit 30, 4.

Q

Aristides

I N D E X.

Aristides cognomine iustus 25, 1. pauper decessit 26, 3.

Artaxerxes duo, Macrochir & Mnemon 119, 1.

Athenæ à Xerxe incendio deletæ 18, 4. muris mun-
nitæ 20, 6.

Atheniensem de Persis victoria Marathonica 12, 5.
mores, ut filius patris multam solveret — frater so-
rorem germanam duceret uxorem 38, 1. ut ab-
sentes rei fierent 42, 4.

Atheniensis populus qualis 70, 3.

Atticus, *vid.* Pomponius.

B.

BOEotii magis firmitati corporis, quam ingenti
acumini inserviunt 49, 11.

C.

CAllicrates simulatâ amicitia Dionem occiden-
dum procuravit 62, 9. 10.

Carthagine à mercenariis rebellantibus periclitante,
Pœni Romanorum auxilia implorant 122, 2. Car-
thagine annui bini reges creantur 129, 6.

Cato ortus Tusculo, à Scipione Africano perpetuâ
dissensit vitâ, Ennium ex Sardinia deduxit 135, 1.

Censor severus 137, 2. in omnibus rebus prudens
& industrius 138, 3.

Chabrias: quo statu docuit milites suos impetum
hostium excipere 65, 1. perire maluit, quàm armis
abjectis navem relinquere 67, 4.

Cimon, ut patris multam solveret, sororem eandem-
que uxorem Calliæ vendit 33, 1. ostracismo ipse
multatus, celeriter revocatus, in oppido Citio ex
morbo obiit 34, 3. liberalitate notissimus 35, 4.

Conon Lacedæmonios prælio navali superat: muros
Athenarum reficit 55, 4, 5. quos nepos cogno-
minis denuo restituit 70, 4.

Critias, dux triginta tyrannorum, 52, 2.

Cyrus,

I N D E X.

Cyrus, & Darius Hyftaspis filius, Perfarum excellen-
tiffimi, 119, 1.

D.

Darius, Scythis bellum illaturus, pontem in Ifro
facit 10, 3. habuit classem quingentarum na-
vium 11, 4.

Datames, Artaxerxis præfectus, Thyum Paphlagonem
ad regem compulit 73, 3. & Aspin *ib.* 4. per in-
vidiam aulicorum à rege defciscere coactus 74, 5.
uno tempore & proditores suos perculit, & hostes
profligavit 75, 6. à filio suo transfugâ apud regem
de defectione delatus 76, 7. Autophradatis in-
gentem exercitum parvâ manu fudit *ib.* 8. infidiis
sæpius evitatis, tandem Mithridatis Ariobarzanis
filii dolo circumventus, interiit 78, 9. 10, 11.

Datis, Darii præfectus contra Miltiadem 11, 4.
12, 5.

Dimoni historio de Persicis rebus plurimum creden-
dum 56, 5.

Dion Platonem Dionysio commendat, 58, 2, 3. re-
versus Corintho, quò fuerat ablegatus, Syracusas
oppugnat, capitque 59, 4, 5. interficit Heracli-
dem belli socium 60, 6. civium bona diripit 61,
7. Callicratis perfidiâ tandem occisus 61, 8, 9.

Dionysii, pater & filius, Siculi tyranni 57, 1, 2. &c.
filius Dionem Corinthum ablegat, filiûmque ejus
sic educari jussit, ut turpissimis imbueretur mori-
bus 59, 4. Siciliâ pulsus, Corinthum abit 116,
2. patris laudes 120, 2.

E.

Epinice, germana soror & uxor Cimonis 33, 1.
Epaminondas, quibus disciplinis puer imbutus
est, 80, 1. quo ingenio præditus, in primis verax
81, 3. Diomedonti pecuniâ Persica ipsum cor-
rumpere tentanti respondet 82, 4. Meneclidi ob-

I N D E X.

treſtanti 83, 5. Calliſtrato rhetori Attico 84, 6. Pelopidæ de orbitate 87, 10. civium ſuorum injurias patienter tulit 85, 7. reus factus ob imperium ultra legitimum tempus retentum, quali deſenſione uſus 86, 8. fortiter pugnans (partâ prius victoriâ) occumbit 87, 9. quanti momenti in civitate ſuâ 87, 10.

Ephori Lacedæmoniorum 20, 7. eorum in regem po-
teſtas 29, 3.

Eumenes Philippi & Alexandri Macedonum ſcriba
100, 1. Neoptolemum in prælio propriâ manu
interficit 103, 4. invenit, quemadmodum ſtans ju-
mentum exerceri poſſet 104, 5. gratus in Alexan-
dri matrem & liberos 105, 6. Antigonum vicit
conſilio 107, 9. à ſuis militibus Antigono deditus
eſt, 108, 10. cum Onomarcho cuſtodum præfecto
quale habuit colloquium 109, 11. a cuſtodibus
jugulatus 110, 12.

Eumolpidæ ſacerdotes Alcibiadem devovent 43, 4.
& poſtea reſecrant 45, 6.

F.

FAbius Maximus Hannibali objectus 127, 5:

G.

Gellius Canius à Pomponio Attico conſervatus
152, 10.

Gortynii ab Hannibale deluſi 130, 9.

Græcorum & Romanorum diverſa inſtituendi Princi-
pem ratio 80, 1, 2. diverſi in aliis mores 100, 1.

H.

Hamilcar Barcas, Pœnorum in Siciliâ dux, nun-
quam hoſti ceſſit 121, 1. Carthaginem to-
tâmq; Africam à mercenariis rebellantibus libe-
rat 122, 2. imperator cum exercitu in Hiſpaniam
mittitur, comitantibus cum Hannibale filio, &
Haſdrubale

I N D E X.

Hasdrubale genero 123, 3. ibi rebus magnis profpere gestis, tandem occisus est 123, 4.

Hannibal, quanto præstitit cæteros imperatores 124,

1. Antiocho narrat jusjurandum suo patri datum, nunquam se in amicitia cum Romanis fore 125, 2. patre & Hasdrubale interfectis, exercitui præest; Saguntum expugnat; in Italiam transit 126, 3. de Romanis varias victorias reportat, *ib.* & seq. 4, 5. patriam defensum revocatus 126, 6. ne Romanorum legatis à suis traderetur, in Syriam ad Antiochum profugit 128, 7. quo navali pugna fugato, Cretam ad Gortynios venit; quâ caliditate pecuniam suam à Gortyniis conservavit 130, 9. dolo Eumenem classe certantem aggreditur 131, & seq. 10, 11. Romanis eum à Prusiâ exposcentibus veneno se sustulit 133, 12. nonnihil temporis tribuit literis 134, 13.

Hasdrubal, Hamilcaris gener, & in imperio successor 123, 3. 126, 3.

Helotes, servorum genus 29, 3.

Hemerodromi cursores 11, 4.

Heraclides Dioni in bello socius, ab eo interfectus 60, 6.

Hermæ Athenis dejecti 41, 3.

Hippo & Utica, valentissima totius Africæ oppida 122, 2.

Honores olim victoribus tributi 13, 6.

I.

JAson tyrannus Timotheum hospitem suum defendit 70, 4.

Invidia gloriæ comes: ideo principes Athenienses urbe suâ plerumque aberant 66, 3.

Iphicrates militiæ arma mutat 63, 1. Epaminondæ impetus retardat; militibus dat nomen Iphicraten-sum 64, 2. tutor liberorum Amyntæ Macedonis;

I N D E X.

à filio suo Menestheo, utrùm pluris patrem matremne faceret interrogato posthabitus 65, 3.

L.

Lacedæmoniorum gravitas in causis cognoscendis 30, 4. reges quales 92, 1.

Leonidas ad Thermopylas contra Xerxem dimicat 18, 3.

Leuctrica pugna Lacedæmonios fregit 98, 7.

Lyfander decemviratum constituit in unaquaque civitate 36, & seq. 1, 2. reges Lacedæmoniorum tollere conatur; Oracula corrumpere 38, 3. à Pharnabazo illusus 39, 4. Athenienses bello navali superat 46, 8.

M.

Macedonum præstantissimi, Philippus & Alexander 120, 2.

Mago, Hannibalis frater, exercitui præfuit 128, 7. de cujus interitu duplex memoria 130, 8.

Marathon campus 11, 4. ubi Atheniensium cum copiis Darii prælium 12, 5.

Mardonius Persarum satrapes à Pausaniâ fugatus 27, 1.

Meneclides, Epaminonda obtrectator 83, 5.

Milites veterani imperare, non parere ducibus postulant 106, 8.

Miltiades Chersonesum, Lemnum, & Cycladas sub Atheniensium redegit potestatem 10, 2. Darii pontem rescindi suadet 10, 3. ejus copias in campo Marathone profligat 12, 5. quale præmium inde reportavit 13, 6. pecuniâ multatus ob Parum insulam non devictam, cum solvendo non esset in vinculis moritur 13, 7.

Mithridates Ariobarzanis filius simulatâ amicitiam perdit Datamen 78, 10.

Nectanebus

I N D E X.

N.

Nectanebus Ægypti rex à Chabriâ in regno constitutus 66, 2. Agesilaum donat ducen-
tis viginti talentis 98, 8.

Nicias & Lamachus Alcibiadi collegæ dati 41, 3.

O.

Oblivionis lex lata Athenis 52, 3.

Olympiæ tantum victores coronis aureis an-
isq̃ue olim donati 44, 6.

Olympias, Alexandri mater, extincto filio, adversus
Macedonas crudelissimè se gessit 105, 16.

Oracula à Lyfandro tentata, non corrupta 38, 3.

Ostracismus 34, 3.

P.

PACI aræ primùm factæ Athenis 68, 2.

Parus insula 13, 7.

Pausanias Mardonium fugat 27, 1. proditiōnis præ-
mium cum Xerxe nuptias ejus filiæ pactus, pecu-
nia multatur 28, 2. mores patrios mutat 29, 13.

in Chalciceo, quò confugerat, matre etiam suâ
operam dante, inclusus interiit 31, 5. auxilio venit
Thrasylulo adversus tyrannos 52, 3.

Pelopidas Thebanus Epaminondæ secundus, præsi-
dium Lacedæmoniorum ex arce Cadmæâ pellit
90, 3. contra Alexandrum Pheræum dimicans,
partâ jam victoriâ, cecidit 91, 5.

Perdiccas regnum & liberos Alexandri in tutelâ ha-
bet 101, 2. à Seleuco & Antigono apud Nilum
interficitur 104, 5.

Pharnabazus de Lyfandro ad Ephoros dolosè scribit
39, 4.

Philistus historicus Syracusis, tyrannis & tyrannidi
amicus 58, 3.

Phocion

I N D E X.

Phocion cognomine bonus quid respondit, ut liberis
 suis prospiceret, admonitus 112, 1. in Demosthe-
 nem ingratus 112, 2. de Piræeo prodito accusatus
 113, 3. ad mortem ductus quid dixerit 114, 4.
 Phœbidas, dux Lacedæmonius, per Thebas iter fa-
 ciens, Cadmeam arcem occupavit 88, 1.
 Piræei portus constitutus 20, 6.
 Pisistrati propter tyrannidem Athenienses suorum
 potentiam extimescebant 15, 8.
 Pittaci in munere accipiendo modestia 52, 4.
 Plataenses auxilio sunt Atheniensibus contra Darium
 12, 5.
 Plato Tarentum & Syracusas venit: Dioni & Dio-
 nysio juniori magno in pretio 58, 2, 3.
 Pomponius Atticus, equestris dignitatis vir 139, 1.
 perturbata civitate, Athenas se contulit; quum
 sapienter pecuniam utendam commodavit 140, 2.
 communis infimis, par principibus 141, 3. Syllæ
 carus 142, 4. cum tamen Marium fugientem pe-
 cuniâ sublevasset 140, 2. tranquillatis rebus remi-
 gravit Romam 142, 4. Q. Cæcilii avunculi, dif-
 ficillima natura, benevolentiam usque retinuit:
 Cicerone & Hortensio intimè utebatur 142, & seq.
 5. qualis in republicâ 146, 6. qualis in bello Cæ-
 saris & Pompeii 147, 7. factioni averfus 148, 8.
 qualis, Antonio cedente, & principatum tenente
 150, 9. 155, 12. afflictis semper succurrit 154,
 11. non secus absentibus quàm præsentibus 155,
 12. qualis pater-familias 156, & seq. 13, 14.
 quàm verax, promissique memor 158, 15. quâ
 humanitate 158, 16. pietate in matrem suosque
 159, 17. majorum summus imitator, antiquita-
 tisque amator 159, 18. in Cæsaris affinitatem per-
 venit 160, 19. antè ei familiaris 161, 19. tene-
 mo extinctus, cum septem & septuaginta annos
 complèssset 162, 21, 22.

Ptolemæus

I N D E X.

Ptolémæus Seleucum dolo interficit; postea à suo filio vitâ privatus dicitur 120, 3.

Pyrrhus Epirotarum optimus 120, 2.

Quinto Tullio Ciceroni nupta fuit soror Pomponii Attici 142, 5.

Reges bini quotannis creabantur Carthagine, sicut Consules Romæ 128, 7.

Romanorum à Græcis diversi mores 80, 1. 100, 1.

Sacrilegi qui, judice Agefilao 95, 4.

Salamis, ob classem Xerxis devictam clara 19, 5.

Schismas, Datamis filius natu maximus, de patris defectione ad Artaxerxem detulit 76, 7.

Scipio Africanus Catonem Censorem de provinciâ depellere voluit, nec potuit 137, 2.

Seleucus à Ptolemæo Cerauno dolo interfectus 120, 3.

Socrates Alcibiadem erudit 41, 2.

Sparta, sinè muris 97, 6.

Syracusæ à Corinthiis conditæ 117, 3.

Themistocles bello Corcyræo primùm inclaruit; oraclum de muris ligneis interpretatur 17, 2.

Xerxem ludit & vincit 18, & seq. 4, 5. cunctando in legatione ad Lacedæmonios, fecit ut muri Athenis perficerentur 20, 6, 7. proditiōis à suis damnatus, ad Artaxerxem fugit 22, & seq. 8, 9. Persarum sermonem ediscit, quàm citò 24, 10.

Thermopylæ 18, 3.

Thrasylbulus à triginta tyrannis patriam liberat 50, 1, & seq.

Thyus dynastes Paphlagoniæ, rege Pylæmene oriundus,

I N D E X.

- undus, à Datame in vincula ad Artaxerxcm ductus 73, 3.
- Timoleon suum fratrem Timophanem tyrannidem exercentem interficiendum curat 115, 1. Dionysium juniorem Siciliâ depellit, qui Corinthum se recipit; inde etiam Pœnos abigit 116, 2. Syracusas in pristinum statum restituit: ibidem privatus supremum diem obiit 117, 3. ætate proventus oculorum lumina amisit; deos reveritus *ib.* 4. libertatis amantissimus 118, 5.
- Timotheus Atheniensibus suis maris imperium asserit 68, 2. falsò infimulatus, centum talentis multatur; & exulat 69, 3.
- Tissaphernes, ex intimis Artaxerxis, ab eo deficit 54, 2, 3.
- Tyrannus quis olim 15, 8: triginta Tyranni Athenis dejecti 53, 2.

U.

- V**olumnium inter & Pomp. Atticum intercedebant beneficia 150, 9, 152, 10.
- Usuram pecunie non accepit Pomp. Atticus 140, 2.
- Utica, alterum ex valentissimis Africæ oppidis 122, 2.

X.

- X**enophon Socraticus Agesilaum collaudat 92, 1.
- Xerxes bellum Europæ infert, quantis cum copiis 17, 2. Thermopylis expugnatis Athenas incendio delet 18, 4. per Themistoclis nuncium delusus *ib.* & seq.

9 SE 64

- Z**AMA, Numidiæ oppidum, ubi cum Scipione conflixit Hannibal 128, 6.

F I N I S.

Robert Lewis

His book

1754

Robert
Lewis

John Lewis
Witness my hand
Robert

Lewis
1754

Robert

Lewis's Book
1754